

16:15)፤ ያስተማርኳችሁንም ሁሉ ያስታውሳችኋል የተባለለት እርሱ መጣ። መጥቶም ማቴዎስ 28:19-20 እና ሐዋርያት ሥራ 1:8ን ተግባራዊ ሊያስደርግ በእያንዳንዱ አማኝ ሕይወት ሊያድር፤ ሊያትም፤ በእሑድ ዕለት የአሠራር ለውጥ ሆነ፤ እርሱ ስለ ኃጢአት፤ ስለ ጽድቅና ስለ ፍርድም ሰዎችን ያስረዳል የተባለለት ነውና ለቤተ ክርስቲያን ዋነኛ ሲሆን፤ ሥራውን እሑድ ዕለት ገለጠ፤ በበዓል ሃምሳ። እኛም የአዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች ከመንፈስ ቅዱስ የተሻለ አጽናኝ የለንምና የአዲስ ሕይወት ጅማሬ በሆነው እሑድ ልክ በብሉይ ኪዳን በዘሉዋውያን 23:2 መሠረት በዚያን ቀን ለአምልኮ ተሰበሰብን፤ እየተሰበሰብንም ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ ሰንበትን አስመልክቶ ሲናገር፤ “ሰንበት ለሰው ተሠራ” አለ። ይህም ማለት ለሰው ዘር ሁሉ የተሰጠ መሆኑን ያሳያል። በስድስቱ ቀናት ጥሮ ግሮ ለፍቶ ከርሞ በአንደኛው ቀን ግን አካላዊ ዕረፍቱንና መንፈሳዊ ኅብረቱን (ፊተ መለከተ “እርፍ” ይልበት ዘንድ ፈቀደ። ይህንንም ሰንበት እስራኤላውያን ከመምጣታቸው በፊት ለሰው መበጀቱ ላይ ተመርክዞ አስተማረ (በዘፍጥ. 2:3)። ይህም ለሰው ልጅ ጥቅም ይውል ዘንድ ነው፤ ዛሬ በዓለም ላይ ያሉ ሠራተኞች ከሳምንቱ በአንዱ ቀን ያርፋሉ፤ ይህም ጌታ እንዳለው ሰንበት ለሰው ጥቅም መሆኑን ያሳውቃል። ጌታ በነበረበት ዘመን ግን፤ “ለው ለሰንበት የተፈጠረ እንጂ ሰንበት ለሰው የተሠራ” አይመስልም ነበር። በዚህ ዘመን ደግሞ በቤተ ክርስቲያናት ዙሪያ የጌታ ቀን ወይም እሑድ ቀደም ብሎ እንደተዘረዘረው ለአምልኮ የመሰብሰቢያ፤ በኅብረት የመጸለይና የጌታ እራትን የመውሰዳና ክርስቲያናዊ ኅብረትን የመፈጸሚያ ቀን መሆኑ ቀርቶ በብዙዎች ዘንድ እሑድ የስፖርት ቀናትን፤ የመዝናኛ ዕለታችን፤ የእድርና የእቁብ መሰብሰቢያችን፤ የርቀት ጉዞ መጀመሪያችን ወይም ሠርተን ጥቂት ገንዘብ ማግኛ ሁነኛ ሲሳያችን እየሆነ መምጣቱ ሳያስደነግጥ አልቀረም።

አንድሩ የተባሉ መጋቢ በዚህ ጉዳይ ሰግተው እንዲህ አሉ፤ “እርን የሕዝቡን ጥያቄ በመቀበል “ነገ ለእግዚአብሔር ክብረ በዓል ይደረጋል” በማለት አሳውቆ... ሕዝቡ የግብዣ ዝግጅቱን አጠናቆ ተሳክረ፤ ሊዘፍንም ሊዝናም ተነሣ፤ በወርቅ ጥጃቸው ዙሪያ

እያሸበሸቡ (ዘጸአ. 32) ፎለሉ። ይህም እግዚአብሔር ካቀደው አሳብ ፈጽሞ የራቀ ነበርና ቅጣትን አስከተለ። እናም አማኞች በጌታ ቀን ከጌታ የበለጠ ነገር ባይኖራቸው የተሻለ ነው” በማለት ስጋታዊ ማስጠንቀቂያቸውን አሳውቀዋል።

ዶ/ር አር. ኤ. ቶሪም፤ “በጌታ ቀን በቤተ ክርስቲያን በመገኘት የሐዋርያት ትምህርትን በማድመጥ በኅብረት እንጀራ በመቁረስ፤ በጸሎትና በወንድማማቻዊ ኅብረት ማሳለፉ አንዳንዶች እንደሚሉት በሕግ ሥር መሆን ሳይሆን፤ እግዚአብሔር ያዘጋጀውን መልካም ዕድል ተጠቃሚ መሆን ነው። ሰው መንፈስና ነፍስ እስካለው ድረስ መታደስ፤ ከጌታ ጋር የሰመረ ኅብረት መፍጠርና በእርሱ በማረፍ ጌታን ማገልገል አለበት። ይህንንም በስፋት የሚጠቀምበት ቀን እሑድ ነው፤ አልያም፤ የመንፈሳዊ ሕይወት ድህነቱን ያሳድጋል» በማለት የጆሮ ያለው ይስማን መልእክት አስተላልፈዋል።

እኔም ደግሞ፤ የምታድግ ቤተ ክርስቲያን አባላቷ ሁሉ በጌታ ቀን በኅብረት ለመሆን ወደው በመሰብሰባቸውና የጌታንም ፈቃድ ሲፈጽሙ በመታየታቸው ትታወቃለች አላለሁ። እናንተስ ምን ትላላችሁ?

«እርቃኑን የቆመው ትውልድ»

ለዚህ ጽሑፍ መነሻዬ፤ «አንብቡኝ» የሚለው ርእስ ነው- «ውስጡ የተዘረፈበት ትውልድ» ይላል። ጽሑፉን ያገኘሁት በቁጥር 35 ሕይወት መጽሔት የፊት ሽፋን ላይ ነው፤ ጸሐፊው ምን ሊል ይሆን? እንዴትስ ሲሆን ይችላል? ሕሊናዬ ገና ጽሑፉን ሲያየው የሞገቱት ጥያቄዎች ናቸው።

ደራሲ አማረ ማሞ፡- ማራኪ ርእስ እንደ ቀይ የትራፊክ መብራት ይመስላል ይላሉ፤ መብራቱ የሚፈጥን መኪናን ያስቆማል፤ እንዲሁ ያየሁት ርእስ አስቁሞ ገላልጮ እንዳነበው አስገደደኝ፤ ዘልቄም መልእክቱን ተረዳሁት፤ ጥሩ ነበር፤ እንዳንጓዝ ግን እፎይታን አልሰጠኝም፤ አላረካኝም።

እናም ያለመርካቱን ምክንያት ከኅብረተሰቡ አኳያ ይህንን

ትውልድ በመጠኑ ልቃኛው ፈለግሁ።

ትውልድ እንደ ሰንሰለት እየተያያዘ የሚቀጥል ሕዝብ ነው። በሩጫ ሜዳ ላይ እንደሚታየው የዱላ ቅብብልም ሊቀበል ተዘጋጅቶ ላለው ዱላውን የያዘው፣ ሊይዝ እተዘጋጀው ጋ ደርሶ የሚያቀብለው የቅብብል ጨዋታ ነው፤ እናም ስለ ዛሬው ትውልድ ለማውራት የቀደመውንና ሊመጣ ያለውን አገናኝቶ ማዋቀር ይገባል።

አያይዞም ትውልድን መዘረፍ ካለ ዘራፊ አለ፤ ዘራፊ ካለም የሚዘረፍ ዋንኛ ነገር አለ ማለት ነው።

ትውልድ በትውፊቶች ክምችት፣ በትምህርት ክትትል፣ በመንፈሳዊ እውቀትና በአጠቃላይ ግንኙነቶች ይገነባል፤ በውስጡ የሚሠርጸውን የማንነት ምንነት ጠብ ጠብ እያለ ዓለትን ሊሸረሸር እንደ በቃው ውኃ እነዚህም ከውልደት ዘመኑ ጀምሮ ይዘልቁበታል፤ ይኖሩበታል።

በዚህ ሂደት ውስጥ ኅብረተሰቡ ሊኖረው የሚገባው ተቀባይነት ያለው አመለካከትና የሕይወት አቅጣጫዎች በአልባሌ ነገሮች ከተተኩ ወይም ከተወገዱ ዝርፊያ ተካሄደ ማለት ይቻላል። ለአባባሌ መጠነኛ ገለጻ ልስጥ፡-

ለዚህም ከመደበኛ የትምህርት ዘርፍ አልፈው የሚመጡትን እንቃኝ። እንደ ዋንኛ ሳይንሳዊ ግኝት ተቆጥሮ በሥርዓተ ትምህርት ውስጥ ከምናየው የሥነ ሕይወት ዘርፍ ውስጥ ዝግመተ- ለውጥ ዋንኛው ነው። ዳርዊን የሰው ልጅን የአመጣጥ መለኮታዊ ድርሻ በመሻር፣ ያለ እግዚአብሔር መገኘቱን የሚያረዳው ትምህርት ነው፤ ይሄ ጥናት ትውልዱ ያለ እግዚአብሔር መቆም እንደሚችል፣ የእግዚአብሔር መኖርም አላስፈላጊ እንደ ሆነ፤ ሰውም ተጠያቂ ሊሆን አለመቻሉን ለግንዛቤ ያበቃል፤ በዚህም ኃጢአትና በኃጢአት መጠየቅ ትርጉሙ አልባ ሆነዋል። ይህ ጤናማነት የጎደለው በንድፈ አሳብ ደረጃ ያለውና መሰል ትምህርቶች ትውልዱ ከእግዚአብሔር ላይ ዓይኑን አንሥቶ በሌላ መደገፍን በማላመዱ የመዘረፉ አንዱ ምልክት ነው።

አስከትለን በመንፈሳዊ ጉዳይም ላይ ቅኝት እናድርግ። ብዙ ሕዝብ ስለ እምነቱ ምላሽ እንዲሰጥ ሲጠየቅ የሚያጣቅሰው በራስ

በመተማመን ልኩ ይሄ ነው የሚል ጽኑ መልስ ሳይሆን፣ «ያባት የናቴ ሃይማኖት» የሚል አይደለም? እርግጥ ፈቅ አለማለት ተገቢ የሚሆንበት ጊዜ አለ። እርሱም በእውነት የያዘኩት በመቆም እውነትን ይዞ የተቀባበሉት በትር ከሆነ ምላሹ ተገቢ ነው፤ አልያ ግን፣ «የክርስትና እምነት ተከታዮች ነን፤ በዚህም ሺህ ዓመት አስቆጥረናል» የሚለው ንግግር እኔ ማን ነኝ? እግዚአብሔር ከእኔ የሚጠብቀው ምንድን ነው? ለሰዎች ጥቅም የተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል በዚህ ጉዳይ ላይ ምን ምላሽ አለው? የተሰኙትን መሠረታዊ ጥያቄዎች መመለስን አልቻለም። ይልቁኑ፣ ትውልዱ የጠረጴዛ ዙሪያ ውይይት ሳይሆን፣ መደብደብን፣ እግዚአብሔር ያለውን ሳይሆን፣ ወግን በመከተል የመዝለቅ ቀናዊነትን ያደላድላል፤ ይህ ደግሞ የሚያሳየው ሌላውን የመዘረፍ ገጽታ ነው።

በማኅበራዊ የሕይወት ጉዳይም ላይ አጽንኦት ከሰጠን በመላው ዓለም እየተናኘ በአገራችንም ዋንኛ ከተሞችና በኅብረተሰቡ ውስጥ የተከበሩ ቤተሰባዊ ጉዳዮች ተራቁተው ለአደባባይ ቆመዋል፤ ሲቆሙም ልክኛ እንደ ሆኑ በጎ ትርጓሜና ሳይንሳዊ ትንታኔ እየተሰጣቸው ነው። ለምሳሌ፣ ውርጃ «ግድያ ሳይሆን፣ ያልተፈለገን ጽንሰ ማስወገድ» ሲሆን፣ በጥቅሙም «በምድር ሕይወቱ በጉስቁልና ሊኖር ያለውን ከማምጣት መሸኘት፣ ከትዳር ውጭ በመጸነሱ ለተጋቢዎቹ መጨረሻ ሕይወት ደንቃራ የሚሆነውን ከማምጣት ማስቀረት» እንደ «ጽድቅ» ይቆጠራል፤ ሽልም በማሕፀን እስካለ ሙሉ ስብእና የለውም የሚለው እሳቤም በተቀባዮቹ ዘንድ ተወዳጁ ነጥብ ነው። በእነዚህ አስተያየቶች መሠረት፣ «ጽንሰን ማጨናገፍ የማያስፈልግ ጥርስን ነቅሎ ከመጣል እኩል እየሆነ መጥቷል።» ይህም ሂደት እንደ ሌላው የትውልድ ዝርፊያ ይቆጠራል።

በትይዩም የሰዶማዊነት መስፋፋት፣ የወንድ ከወንድ፣ የሴት ከሴት የተራክቦ ግንኙነት ለመፈጸም መዳፈር ሳይንሳዊና ቅብልነት የጎደለው መንፈሳዊ ትንታኔ ተሰጥቶት በዚህ ትውልድ ተናኝቷል። ከሳይንሱ ምልክታ ዋንኛው የሴት ሆርሞን የበዛባቸው ወንዶች ሴታዊ ባሕሪን ስለሚያበዙ፣ እንደ ወንድ ሳይሆን እንደ ሴት ሆነው እራሳቸውን ያስገዛሉ፤ ከዚህም የተነሣ ወንዱ በራሱ «ሴት

ሆኗልና» ለወንዱ እንደ ሚስት ሆኖ ሊያገለግል ይፈቅዳል፤ እናም ትውልዱ ይሄን መከልከል ተገቢ አይደለም ይላል። ጥቅስንም አለሰፈሩ ሊጠቅሱ የሚወዱ «መንፈሳዊያን ነን» የሚሉቱም ዳዊት በየናታን ፍቅር ሰክሮ «ከሴት ፍቅር ይልቅ ፍቅርህ ለእኔ ግሩም ነበር» (2ኛ ሳሙ. 1:27) የሚለውን ጥቅስ በመውሰድ ከጠዋቱ የነበራቸው ግንኙነት «ሰደማዊ» ነበር ይላሉ፤ ከዚህም ተነሥተው የባልና ሚስትን ግንኙነት ያረክሱታል፤ ይህም ሌላው ትውልድን መዝርፍ ነው።

በቅርቡም በዐውደ ትንቢት ጋዜጣ ላይ የተዘከረው የክሎኒንግ ሳይንሳዊ ውጤትም በትውልድ ዝርፊያ ውስጥ ይካተታል፤ ክሎኒንግ ሰውን እንደ ችግኝ፣ የማሬያ ዘዴ ነው። ያለ ሩካቤ ሥጋ ግንኙነት ሰውን ለማስገኘት ወይም ለማባዛት ይጥራል፤ የጥናቱ ዋነኛ አቀንቃኝ ዶ/ር ሪቻርድ ሲድ፣ «ይህን በማስገኘት ከእግዚአብሔር ጋር መተካከላችንን» እናስመሰክራለን ብለዋል። ይህ ዘመቻ እግዚአብሔርን በማውጣት በራስ መመካትን ያራምዳል፤ ይህም ትውልድን መዝረፍ ነው።

በመጨረሻም፣ የትውልድ ዝርፊያ ሊታይ ያለበትን አስደንጋጭ ክልል በማንሣት ልደምድም- የዓለምንና የኢትዮጵያ ወንጌላውያን ቤተ ክርስቲያናትን ኢየሱስ ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱን አስተማረ፤ እንዲህም አለ፤ «እናንተ የምድር ጨው ናችሁ... ትውልዱን አጣፍጡት፤ እናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ... ጨለማውን ግለጡት» በማለት የክርስቲያኖችን ድርሻ አሳየ። ሊሆን የሚገባው የክርስቲያናት ኃላፊነት ይኸው ነው፤ ይኸን ደግሞ ለመፈጸም ለእግዚአብሔር ቃል ታዛዥ ሆኖ መገዛት፤ ያንንም ማስተላለፍ ግዴታ ነው። ብዙዎች ወንጌላውያን ቤተ ክርስቲያናት ግን ሊቤዥ የሚገባውን ትውልድ ባለመድረስ በየራሳቸው ላይ የሚስተዋሉ ችግሮች እየፈጠሩ ነው፤ እርሱም ለተገለጠውና ለተጻፈው ለእግዚአብሔር ቃል ሙሉ በሙሉ አለመገዛት ነው፤ ይልቁኑ፣ በምትኩ በስሜቶቻቸው ላይ በመደገፍ መመራትና መምራትን ያዘወትራሉ፤ ይኸ አስጊው ነው።

አስጊነቱ ክርስቲያኖችን በቀጥታ መመልከቱ፣ ምልክታውም እየተዘረፈ ያለውን ትውልድ ሊደርሱለት የሚችሉት ቀዳሚ

ባለአደራዎች እነርሱ መሆናቸው ነው፤ አስቀድሞ እራሳቸውን በማረም እየተራቁተ ያለውን ትውልድ በእግዚአብሔር ቃል ሊመሩት፤ ሊሞሉት ይገባል፤ ወንጌል መፍትሔው ነው፤ ይኸ ትውልድ የእግዚአብሔር አሳብ በሕይወቱ ምን እንደ ሆነ አላወቀም፤ ያውቅ ዘንድ ያስፈልጋል። በዘላለም ዕቅድ ውስጥ ላሉት ሊደርስ የሚገባውን የምስራች ቃል ይዞ መቅረብ የሁላችንም ኃላፊነት ነው።

«ይልቁኑ ብዙ ከተሰጠው ሰው ብዙ ይፈልግበታል፤ ብዙ ዐደራም ከተሰጠው ሰው፣ ብዙ ይጠበቅበታል» (ሉቃስ 12:48፣ ቀ.አ.) የጌታ ማሳሰቢያ ነው። ብዙ የሰበሰባችሁ በመራቆት ላይ ያለውን ትውልድ ድረስት፤ በመግቢያዬ ላይ ትኩረቴን ሳበው ያልኩት ርእስ «ውስጡ የተዘረፈበት ትውልድ» የሚል ነበር፤ እኔ ግን ለዘከርኩት ቅኝታዊ ማሳሰቢያ «እርቃኑን የቆመው ትውልድ» ልለው ፈልጌያለሁ። እርቃኑን ደግሞ ከቆመ፣ በወንጌል ደርሰን ከእግዚአብሔር የሆነውን ልብስ እናልብሰው።

ትውልት እና «የእኔ ድርሻ»

ብዙ መልካምና ክፉ ነገሮች ከእጃችን ላይ ያረፉት በአንድ መንገድ ነው- በቅብብሎሽ።

በዚህም መንገድ ከትውልድ ወደ ትውልድ ተቀብለን የምናቀብለው ባህላችንን ነው። ባህል ኑሮ ነው፤ ማንነት። አኗኗራችን የተቀየሰበት ወይም የጠፋበት፣ አስተሳሰባችን የለዘበበት ወይም የከረረበት፣ የነገ ፅይታችን ግልጽ ያለበት ወይም የደነዘበት የውጤት መነሻ ባሕል ነው።

ትውልት ደግሞ የዚህ አካል ነው። አንዳንዶች ትውልትን ሥነ-ቃል ይሉታል፤ በትርጉሙ አለቃ ኪዳነ ወልደ ክፍሌ በመዝገበ ቃሉ ላይ እንዲህ ያብራሩታል፤ «... ልማድ፣ ትምህርት፣ ወግ፣ ታሪክ፣ ሃይማኖት፣ ሥርዓት ከጥንት ከአበው ሲያያዝ ሲወርድ ቃላት በቃል ሲነገር የመጣ» (ገጽ 396)። በዚህ ፍቺ ውስጥ ሊሰመርበት የሚገባው «ቃል በቃል ሲነገር የመጣ» የሚለው ነው። ትውልት

ከትውልድ ወደ ትውልድ በቃል ተላላፊዎቹ ምሳሌዎች፤ አባባሎች፤ ተረቶች፤ እንቅስቃሴዎች፤ እንኳ ሰላንቲያዎች፤ ቀልዶች፤ ዘፈኖች፤ መዝሙሮች፤ ስሞች፤ ምሳሌያዊ ንግግሮች ሁሉ የዚህ ክፋይ ናቸው።

እነዚህን ነው እንግዲህ በዚህ ጽሑፍ በመነካካት፤ «የእኔስ ድርሻ» በማለት ለመጻፍ የፈለግኩት። መቼም አንድ ነገር ቃል በቃል ተላላፊ ሲባል መነሻው ከየት ይሆን ብሎ ማሰብ ግድ ነው። ለዚህ ይረዳኝ ዘንድ ራሳችሁን የዛሬ ሰው አድርጉና ወደ ጌላ፡-አባት፤ አያት፤ ቅድመ - አያት፤ ቅም አያት፤ ሽማት፤ ምዝላት፤ እንጅላት በማለት የተቀበልናቸውን ሁሉ ነገሮች በየዘርፋቸው ለአፍታ እዩ። ከዚያም በስሞችና ባሉን ምሳሌያዊ ንግግሮች ላይ አተኩሩ። ስሞቻችን ምን ፍችን በውስጣቸው ይዘዋል፤ በእልፍ ምሳሌያዊ አባባሎቻችን ውስጥላ ስንቱ፡- ቅርባችንን አሳይተውን እነርሱው ሰፍተው እሩቁን አስመለከቱን? አይሁዳውያን በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን ተስፋ፤ መደገፍ፤ መዳኘት፤ መደመጥና፤ ጥንካሬ የሚገልጹት በስሞቻቸው ላይ ነው። እስቲ በዕ ብራይስጥ እግዚአብሔር የሚል ፍቺን የያዘው «ኤል» በስርወ ቃሉ ፊት እና ጌላ በመምጣት እንዴት የእግዚአብሔር ማንነት እንደ ተገለጸበት ልብ በሉ።

ኤል ሻዳይ	እግዚአብሔር ሁሉን ቻይ ነው።
ኤል ኤዜር	እግዚአብሔር ረዳቱ ነው።
ኤል ያስ	እግዚአብሔር እግዚአብሔር ነው።
ኤል ሳህ	እግዚአብሔር መድኃኒቱ ነው።
ኤል ሳቤት	እግዚአብሔር ኪዳኔ ነው።
አማኑ ኤል	እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ነው።
ዳን ኤል	እግዚአብሔር ዳኛዬ ነው።
ሳሙ ኤል	እግዚአብሔር ይሰማኛል።
ሐዝቅ ኤል	እግዚአብሔር ያጠነክራል።
ሚካ ኤል	እንደ እግዚአብሔር ያለ ማን ነው?

እነዚህ ከላይ በምሳሌነት የተነሡት ስሞች በትርጉም ውክልናቸው ሕያው እግዚአብሔርን በትክክል በመግለጽ

የእስታዎሽነትን፤ የመጽናናትንና የመጽናትን ሕይወት ይቸሩናል። የየስሞቹም ድምር ፍቺ «ልዑል እግዚአብሔር ብቻ» መሆኑን ያስተምራሉ።

ይህ በአይሁዳውያን ዘንድ ከትውልድ ወደ ትውልድ ምሥጢርን አዝሎ እየተላለፈ የመጣው ስም በኢትዮጵያውያን ዘንድም በተመሳሳይ መልኩ ሲዘልቅ ይታያል።

እስቲ እነዚህን ስሞች ልብ ይበሉ።

ያለው ላይቀር	-	የእግዚአብሔርን ታማኝነት
ማን ያዘዋል	-	የእግዚአብሔርን ልዑልነት
ምን ተሰኘት	-	የእግዚአብሔርን ቻይነት
ማን ተጋፍቶት	-	የእግዚአብሔርን ታላቅነት
ማን አክሎህ	-	የእግዚአብሔርን በላይነት... ያሳያሉ።

እነዚህን የመሰሉ ስሞች ናቸው፤ ወላጅ ለልጅ እየሰየመ ሕያው እግዚአብሔርን የሚተርክበትና «እርሱ ራሱን ያለ ምስክር አለመተዉን» የሚገልጽበት የቃል በቃል በጎ ርክክብን በመሆን የሚያገለግሉት።

ልክ እንዲሁም በመኖር እየተፈተሹ በልክነት ያለፉ ምሳሌያዊ ንግግሮችም የትውፊት ሀብቶቻችን ሆነው የእግዚአብሔርን ማንነት ይገልጹ ዘንድ የደረጃ አባባሎች አሉን። እስቲ ተከታዮችን ልብ ይበሉ።

- እግዚአብሔር ሲጥል እናት አታነሣም = (የእግዚአብሔር አሳብ አለመለወጡን)
- ለምን ላለው ስልቸውን፤ ጫን ላለው ኮርቸውን አይነሣውም = (የእግዚአብሔር አቅራቢነት)
- ላይሞት ይፈራል፤ ላይድን ይሸሻል = (የእግዚአብሔርን ቅድመ - ውሳኔ)
- ሰው ያስባል፤ እግዚአብሔር ይፈጽማል = (የእግዚአብሔርን አድራጊነት)
- በማን ላይ ተቀምጠሽ እግዜርን ታሚያለሽ = (የእግዚአብሔርን ሰሚነት)
- በእግዜር ቢቆጠ በጨለማ ቢያፈጠ ምን ያምጡ =

(የእግዚአብሔርን ልዑልነት)

- ተሸፋፍነው ቢተኙ ገልጦ የሚያይ አምላክ አለ = (የእግዚአብሔርን አዋቂነት)
- አንተ አብጀው አስቤም አልፈጀው = (የእግዚአብሔርን ፈጻሚነት)።

እንግዲህ በሰሞኑ ዙሪያና በምሳሌዎቻችን ዙሪያ እግዚአብሔር ከተገለጠ በፍቺው መደነቅ ብቻ ሳይሆን፤ ለትርጉሙ መታዘዝ ልከኛው መርኅ ይመስለኛል። በእኔ እምነት ከትውፊት በጎ በጎውን እንዲህ እያሸጋገሩ ተጠቃሚ መሆን ደግ ነው።

ግላዊ የነፍስ ነጻነት

በነገራችን ላይ «ፍጹም» የሆነች ቤተ ክርስቲያን በከተማችን አለችን? ምላሹ እንጂ! ወይም የለችም ነው። ይህ ማለት ግን ለተገለጠው ለእግዚአብሔር ቃል በመገዛት በዚያም አስተምህሮ በመመራትና በመኖር የምትገለገል የተሻለች ቤተ ክርስቲያን የለችም ማለት አይደለም። ከሌሎች መሻል በምን በምን ከተሰኘ? ሰከን ያሉትን አሥር ያህል አዲስ ኪዳናዊ መለያዎችን ልጠቁም፤ ሁሉ በክርስቶስ የቤተ ክርስቲያን ራስነት ላይ ትደገፋለች (ቈላ. 1:18)። በመጽሐፍ ቅዱስ ብቸኛ ባለሥልጣንነት ላይ ትንተ ራሰሳለች (2ኛ ጢሞ. 3:15-17)። ሁሉ ድነው በተጠመቁት አማኞች ብቻ መያዝን ታስተውላለች (ሐዋ. 2:4-47)። ሁሉን በወንድማማችነት የሚይዝ ማኅበረ ምእመናንዋ እስተዳደር እንዳላት ታምናለች (ማቴ. 20:24-28)። በመንግሥት ጉዳይ ውስጥ ፖለቲካዊ አቋም ይዛ ጣልቃ ባለመግባት ትጸናለች (ማቴ. 22:21)። እያንዳንዱ አማኝ ካህን መሆኑን ታጸናለች (1ኛ ጴጥ. 2:1-9)። የቤተ ክርስቲያን የአጥቢያ ለ-ዓላዊነት በማንም አይደፈሬ መሆኑን ታደምቃለች (ማቴ. 18:15-17)። በተልዕኮዋም ወንጌልን በማድረስ አገልግሎት ላይ ታተኩራለች (ማቴ. 28:16-29)። መስተዳድሩ

በእግዚአብሔር ቃል መሠረትነት በተሾሙ መጋቢዎች እግዲያቆናቱ መመራቱን አጥብቃ ታምናለች (1ኛ ጢሞ. 3:1-3)። መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረትነት ያላቸው ሥርዓቶቿ በውሃ ጥምቀት እና የጌታ ራት መከበራቸውን ታስታውቃለች (ማቴ. 28:19፤ 1ኛ ቆሮ. 11-25)። የሰው የግላዊ የነፍስ ነጻነት ሊከበር እንደሚገባውም ታምናለች (ሮሜ 14:5፤ 12)።

ርእሱ በዚሁ የጽሑፍ መግቢያ መጨረሻ ላይ በጠቀስኩት፤ «በግላዊ የነፍስ ነጻነት» ላይ አጽንኦት ይሰጣል። መቼም ሰውን ስናስበው የነፍስ፤ የመንፈስ እና የሥጋ የቅንጅት ውጤት መሆኑ ይታወሳል። መጽሐፍ ቅዱስ «መንፈሳችሁ ነፍሳችሁ፤ አካላችሁ በሙሉ... ያለነቀፋ ተጠብቆ ይኑር» ይላል (1ኛ ተሰ. 5:23፤ ቀ.አ.)። ይህንኑ ዕብራውያን 4:12ም ያጸናዋል። ከሦስቱ አንዱ ወይም ሁለቱ የዛሬ ጉዳያችን ነው። «ነፍስ» የሰው የስሜቱ፤ የፈቃዱና የዕውቀቱ መግለጫ ነች። ከዚህም የተነሣ ስለ ነፍስ ነጻነት መናገር ተገቢ ነው።

ነጻነት ማለት፡- ከምርኮኝነት መላቀቅ፤ ከአሥር ቤት መፈታት፤ ከባርነት ዕዳ መገላገል፤ ከአምባገነን ገዥ መለየት የሚለው ይህ አንደኛው «የነጻነት» ፍቺ ነው። በትይዩ ማኅበረሰብ ወይም መንግሥት በስምምነትና በጋራ ላጸደቀው ሕግና ደንብ በአግባቡ መገዛትም «ነጻነት» ሊሰኝ ይችላል። ሦስተኛው የነጻነት ፍቺ ያለተጽዕኖ አንድ ሰው እርሱ እንደ ተረዳው፤ እንደ ገመተውና እንዳመነበት ይሆነኛል ብሎ የሚወስነውን ውሳኔና ድርጊት መቀበልም «ነጻነት» ተብሎ ይጠራል።

ተፈላጊው ፍቺ የበስተመጨረሻው ነው። ክርስቲያኖች ግላዊ ነጻነት ሲሉ ይህንኑ ፍች ማግኘታቸው ነው። በተለያዩ ወቅቶች በጅምላ በሰው ልጆች ላይ የተፈጸሙ ተጽዕኖዎች እንደ ነበሩ ይታወቃል። ለምሳሌ፤ የሮማን ካቶሊክ ለተሐድሶ ልትጋለጥ እንደሚገባ በማጤን ከማርቲን ሉተር ብቅ ባለ ጊዜ ተከትሎ

የሆነው በእርሱና በተከታዮቹ ላይ ተጽዕኖና ጫና መጣል ነበር። «ካቶሊክን ያስደፈሩ ይደፈሩ፤ የዜግነት መብታቸውን ይጡ፤ ይሰደዱ፤ አለያም ካቶሊክ ሆነው ይቅሩ!» የሚል ትእዛዝ ወጣ። በፈቃደኝነት ላይ ሳይሆን፤ በግዴታ ላይ ዒላማዎቹ አነጣጠሩ። በሌላ ጊዜ ደግሞ የካልቪንን የቤተ ክርስቲያንና የመንግሥትን የትስስር የጋብቻ ውሳኔ የሚቃወሙ ግለሰቦችና ቡድኖች ለዘብጥያ በቁ፤ ጊላ ደግሞ በአሥራ ስድስተኛው ክፍለ ዘመን የእንግሊዝ አማኞች በመሰል ጉዳይ ለግዞት በቁ። በቅርቡም ኮሚኒስቶች በግላዊ የነፍስ ነጻነት ላይ ጣልቃ ገብነትን ተያያዙት፤ «የእኔን እመን፤ ቀድሞ ያመንከውን ካድ» በስፋት ተናኘ። እኒህን በመሰሉ ፈቃደኝነትን ያልተከተሉ ድንጋጌዎችን ወደ ጎን በመተው ያለ ተጽዕኖ ሰው በግላዊ ስሜቱ፤ ፈቃድና እውቀቱ ተመርቶ የሚሄድበት መንገድ ግላዊ የነፍስ ነጻነት ይሰኛል።

ይህን ነጻነት መጽሐፍ ቅዱስ በሮሜ 14:5-12 ላይ፤ «... እንዲሁም አንዱ ቀን ከሌላው ቀን ይበልጥ ክቡር ነው ብሎ የሚያስብ ይኖር ይሆናል፤ ሌላው ደግሞ ቀኖቹ ሁሉ እኩል ክብር አላቸው እንጂ በቀኖቹ መካከል ልዩነት የለም ብሎ ያስባል። እንግዲህ ይህን በመሳሰለው ነገር እያንዳንዱ የራሱ አስተሳሰብ ሊኖረው ይችላል...» ዳሩ ግን እያንዳንዱ ሰው ከልቡ ያመነበትን ያድርግ። «...ስለዚህ እያንዳንዳችን በእግዚአብሔር ፊት ቀርበን መልስ እንሰጣለን» (ቀ.አ.) ይላል። ይህ ክፍል ማንም ሰው በሌላው ላይ የማሳመን አስገዳጅነትም ሆነ የመንቀፍ መብት እንደሌለው ይጠቁማል። መንቀፍና ማስገደድ ስሕተት የሆነው ማንም የሰውን ልብ የመለወጥ አቅምም ሆነ ድርሻ ስለሌለው ነው። የእግዚአብሔር የሆነውን የሚገልጽና የሚያሳይ እግዚአብሔር ብቻ ነው። የሰው ድርሻው ማሳየት ነው፤ ክርስቲያኖች እምነታቸውን አስፈራርተው፤ አስበርግገው ወይም ዝተው፤ አሊያም ተለማምጠውና ደጅ ጠንተው ክርስቶስን ወደ ሰዎች ለማምጣት የየሰውን በር አይቆረቁሩም፤ በውድቅት ሌሊት ጥሩንባም አየነፉ

«ቀኑ ደርሷል» በማለት አያውኩም፤ ከመንገድም ጠልፈው «እውነት እኛ ጋ ብቻ ነው፤ የሌላው ሐሰት ነው» አይሉም፤ ጥበብ በተሞላበት ማራኪ ንግግርም ሊያሳምኑ አይጥሩም። ይህ ማለት ግን እውነት የሆነውን ብቸኛውን የመዳን መንገድ አይገልጡትም፤ አያስተምሩትም ማለት ግን አይደለም፤ ያስተምሩታል። የትምህርታቸውን ፍሬ ግን ወደ እውነት ለሚያደርሰው ለመንፈስ ቅዱስ ነው የሚተውት፤ የእርሱ ፈቃድ ያይላልና። እናም ሰው አጥርቶ የሚያስበው፤ ቀናውንም መንገድ የሚይዘው ያለግፊት እግዚአብሔር ሲገለጽለትና ለዚያም ካበቃው ቅጽበት እንደሚጀመር ያምናሉ።

ጳውሎስ በሮሜ አሥራ አራት መልእክቱ ላይ ሁለት ሰዎች ስለ ቀናት ጽኑ አስተሳሰብ ኖሮአቸው፤ እነዚህ ሰዎች የተረዱት መረዳት ሊታረጉ ወይም ሊቻቻል አልቻለም። አንደኛው፤ «ለተለየ ቀን ክብርና ሞገስ ይገባል» ይላል፤ ሌላኛው፤ «ቀን ሁሉ ያው አንድ ነው፤ ለተለየ ቀን ከበሬታ መስጠት ነውር ነው» ብሎ ያስተምራል። ይህን ጊዜ ጳውሎስ መፍትሔ ብሎ እነዚህን ሁለት ሰዎች ከእሥር ቤት ይውረዱ፤ ከቤተ ክርስቲያን ይታገዱ አላለም። በምትኩ እውቀት የነፍስ የመገለጫ አንደኛው መንገድ ነውና ማብራሪያቸውንና ውሳኔአቸውን አከበረው። እንዲያውም፤ «እያንዳንዱ ሰው ከልቡ ያመነበትን ያድርግ» ብሎ ደመደመ። ጳውሎስ ለዚህ የዝምታ ውሳኔው ጽኑ ምክንያት አለው። እርሱንም በዚያው ምዕራፍ በቁጥር 12 አነሣው። ማንም ሰው ከዕለታት አንድ ቀን «እውቀቱ ውሳኔዬ ነው» ብሎ ለኖረለት አቋም ምላሽ ይሰጥበታል፤ ይህም ምላሽ በምድር ላይ ለሚገኝ ጽኑ አማኝ ወይም አንቱ ለሚሰኝ ሰው አይደለም፤ ምላሽ የሚሰጠው ለሕያው እግዚአብሔር ነው፤ «... እያንዳንዳችን ስለ ራሳችን ሥራ በእግዚአብሔር ፊት ቀርበን መልስ እንሰጣለን» ይላልና። ይኸው እውነት በ2ኛ ቆሮንቶስ 5:10 ደግሞ ተደገመ፤ የዚህን የግላዊ የነፍስ ነጻነት ርዕስ ጉዳይ አንድ ቀን ኢየሱስ ክርስቶስ ለኢየሩሳሌ

ም ባለቀሰላት ድርጊት እንደው (ሉቃስ 13:34-35)። እርሱ እምባውን ያፈሰሰው ዕዳቸውን አልተቀበለምና ነው፤ ግና የግዙፍ ዓለማት ፈጣሪ እርሱ ነው። እመነኝ ብሎ ለማስገደድ ከልካይ የሌለበት፤ ከፈለገ የሰማይ ሠራዊቱን አሰልፎ ያምነበት ዘንድ ለማድረግ ችሎታው አለው። ዳሩ ግን ሁሉንም አላደረገውም። እርሱ ሕይወትን አቀረበላቸው፤ ተቃወሙት፤ ድርሻው ጥፋቷን እያመለከተ ማልቀስ ሆነ።

የሳምራዊቷ ጉዳይም ይኸው ነበር፤ በውኃው ጉድጓድ አጠገብ አገኛት፤ በዚያም የዘላለምን ሕይወት አቀረበላት እንጂ፤ «የምልሽን እመኚ» አላላትም። «ከላመንሺኝ ዛሬ ወደ ሲኦል ትወርጂያለሽ» የሚል ተጽዕኖም አላደረገም፤ ሱቲቱ ግን የሚገርመው ያለ ምንም፤ ያለማንም ተጽዕኖ በእርሱ አመነች (ዮሐ. 41:1-49)።

ሮሜ አሥራ አራትን የመሰለ አማኝ በአማኝ ላይ ተጽዕኖ አድርጎ ወደ ራሱ አቋም በግድ ሊያመጣው እንዳይገባ የሚገልጽ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃ ልጩምር። ጥንት ገና ከጠዋቱ እግዚአብሔር ለአዳምና ለሔዋን ግልጽ የሆነ መመሪያ ሊበሉት ባላቸውና በሌላው የዛፍ ፍሬ ላይ ሰጣቸው። እርሱ ሊበሉት ስለማይገባው ፍሬ ገልጸ ወዲያውኑ ተሳስተው ወይም ተጠራጥረው እንዳይበሉት ለማድረግ ጠባቂ ዘብ አላቆመላቸውም። ሌላው ቀርቶ ሊበሉት ወደ አፋቸው ሲያስጠጉት አልተከላከለም፤ አለመከልከሉ አቅም አጥቶ ወይም ሊያግዳቸውና ከመንገዱም ሊያስቀራቸው ተስኖት አይደለም፤ ግላዊ የነፍስ ነጻነታቸውን አክብሮላቸው እንጂ። እነርሱ ነጻነታቸውን ተጠቀሙ፤ ጌላ ላይ በእግዚአብሔር ፊት ቀረቡ፤ ለተጠየቁትም ጥያቄ ምላሽ ሰጥተው፤ ዋጋቸውን ተቀበሉ።

ታላላቅ የወንጌል ገድሎችን በምናነብበትና በምናይበትም በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ፤ «ከማንኛችን ጋር ይሂድ?» በሚለው ጥያቄ ጳውሎስና በርናባስ በዮሐንስ ማርቆስ ላይ የአሳብ ልዩነት ገጠማቸው። አንዱ አንዱን ለማስረዳት መከራ ተደረገ።

ግን አልቀጠለም። አማራጩ እንዱ በአንዱ ላይ ተጽዕኖ በማድረግ ከማሳመን ጥልቅ መለያየት የተሻለ ሆነ። ሁለቱም የየራሳቸውን መንገድ በተለያየ አቅጣጫ አስምረው ለወንጌል ሥራ ዘመቱ። ፍሬያማም ሆኑ (ሐዋ. 15:36-41)።

በስተመጨረሻ፤ የሎዶቂያ ቤተ ክርስቲያንን መልእክት እናጤነው። በዚያ ኢየሱስ ክርስቶስ ከበራፍ ቆሞ ሲያንኳኳ ይታያል። የምዕራፉ ዐውድ እንደሚያስረዳው፤ ቤተ ክርስቲያኒቱ ያለ ጌታዋ ድጋፍ በራሷ ልትኖር እንደምትችል በማመን፤ ኢየሱስን አራቀች። እርሱ ደግሞ አብሯት መሆን ፈለገ፤ ለዚህም ትሕትናን ተሞልቶ፤ በርጋታ በሩን ያንኳኳል። ግን እኮ እርሱ ፈጣሪ ነው፤ ሁሉን ማድረግ ይችላል። «ሰብሮ ገብቶ» ኃይሉን አሳይቶ ሊገሥጽቸው ይችላል። ይህን ግን አላደረገም። ለምን? ቢሉ የራሱን ፈቃድ በእነርሱ ላይ ለመጣል አልፈለገም። እርሱ የግላዊ የነፍስ ነጻነት አክባሪ ነው።

እንግዲህ ከላይ የተዘረዘሩትን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ስናጤን፤ «ግላዊ የነፍስ ነጻነት» እውነት የሆነ ጉዳይ እንደ ሆነ ልናጤን ይገባል። ቢሆንም ግን፤ ሦስት ያህል ገደቦች እንዳሉት አይዘነጋም። አንደኛው ገደብ፤ የራስን ነጻነት በማስከበር ሂደት ውስጥ የሌላው ነጻነት እንዳይደፈር የመጠንቀቅ ገደብ ነው። የትኛዋም ቤተ ክርስቲያን የጆሮ ታምቡር ሊበጥስ የሚችልን የድምፅ ማጉያ በጣራዋ ላይ ሰቅላ ትምህርቶችን ስሙልኝ በማለት የሌሎችን መብት አታቃውስም፤ በኖረችበት ዙሪያ የመኖሪያ ቤቶችም ካሉ በመጮህ በጉዳዩ የማይመለከታቸውን ሌሊት ከእንቅልፍ፤ ቀንም ከጉዳዮቻቸው አታስተንጉልም። ይህ የነጻነት ገደብ ነው።

ሁለተኛው ገደብ፤ ሰው ሁሉ የነፍስ ነጻነት አለው ማለት አማኝ የፈለገውን ለማድረግ ተፈቅዶለታል ማለት አይደለም። የሮሜ አሥራ አራት ሁነኛ መልእክት፤ «አማኝ ሁሉ ለሌላው ወንድም መስናክል እንዳይሆን ሊጠነቀቅ ይገባል» የሚል ነው።

ሦስተኛው ገደብ፣ የነፍስ ነፃነት የእግዚአብሔርን ቃል ለመጣስ ወይም ለመተላለፍ የፈቃድ ወረቀት ማለት አይደለም። አንድ አማኝ ከአመነ በኋላ ተጠምቆ ወደ ቤተ ክርስቲያን መቀላቀል ወይም ሳይጠመቅ አለመቀላቀል ለግሉ የተተወለት ነጻነቱ ነው። ይህ ግን ላለመጠመቅ ነጻነቱን የሰጠኝ «የእግዚአብሔር ቃል ነው» ማለት አይችልም፤ ይልቁኑ፣ ባለመጠመቁ ተጠያቂው «አኔው ራሴ ነኝ» ማለቱ ነው።

መጽሐፍ ቅዱሳችን «ሰውን በኃይል አስገድዱ» የሚል ትምህርትን አላስተማረም፤ «አስፈራርታችሁም አሳምኑት» ብሎ አላዘዘንም። ይህም ሲባል ስለ ሰው ግድ የሌላችሁ ሁኑ የሚል ትምህርት ይዟል ማለትም አይደለም። ልክ አይደለም ብለን በቃሉ ያነጠርነውን የኃጢአት ወይም ሊሆን የሚገባውን ብቸኛ እውነት ለሰው ልጆች ሁሉ በማሳየት ኃላፊነታችንን ልንወጣ ግድ ነው። ጌታ እናደርገው ዘንድ ከገለጸቸው መርኖች ጥቂቶቹን ልጠቅስ፡- የሕይወትን እውነተኛ መንገድ ሊያውቅ ይገባል ብለን ላስብንለት ሰው አስቀድመን እንጸልይለት፤ አግባብነት ያለውን ክርስቲያናዊ ሕይወት በመኖር እናሳየው፤ ጓደኛም በመሆን አቅም በፈቀደው ሁሉ በመርዳት፣ የቃለ እግዚአብሔር እውነትን በመግለጽ እንማርከው። በርእሰ ጉዳዩ ላይ የሚስማሙ ጽሑፎችን በመስጠት እንርዳው። በጉዳዩ ዋናነት ላይ አጽንኦት በመስጠት ያስበው ዘንድ እንርዳው፤ ይህ ድርሻችን ነው። በዚህ ያለግዳጅ በሚደረገው «የክርስቶስ አምባሳደርነት» አገልግሎት ላይ ጌታም የራሱን ድርሻ ይፈጽማል።

አዲስ አበባ

ከከተማም ርእሰ መዲናችንን አዲስ አበባን ይመለከታል። እንዲህም ቢሆን ፈጥኜ ወደ ጉዳዩ ዘው አልልም፤ መንደርደሪያዬን አስተዋውቃችኋል።

መነሻዬ ቁጥር ነው- ስምንት መቶ ሃምሳ አምስት፤ ይህ የቁጥር መጠን ከዘፍጥረት የመነሻያ ምዕራፎች በመጀመር እስከ ራእይ የሐንስ ዳርቻ ድረስ የተጠቀሱትን ከተሞች ያስታውቃል፤ መጽሐፍ ቅዱስ በበጎም ይሁን በክፉ በዚህ ያህል ቁጥር ከተማ፣ ከተሜ፣ ከተሞች እያለ ዘልቋል። ምሳሌ ይሆነኝ ዘንድ አለፍ አለፍ እያልኩ ጥቂት ልዘክር።

ዘፍጥ. 4:17 - ቃየል ከተማን መሠረተ፤ በልጁም ስም «ሄኖክ» ብሎ ጠራው።

ዘፀአ. 1:11 - የብዙ ነገር ማከማቻ የሆኑትን... ከተሞች ለፈርዖን ሠሩ።

ዘዳግ. 3:5 - ከተሞቹ ከፍ ያለ ቁመት ባላቸው ቅጥሮች የተመሸጉ ነበሩ።

ዘዳግ. 6:10 - ብዙ ሀብት የሞላባቸውን ታላላቅ ከተሞች ይሰጣችኋል።

ኤር. 29:7 - ለከተሞቹ እድገት መልካም ነገር አድርጉ፤ ስለ እነርሱም ወደ እኔ ጸልዩ።

ማቴ. 2:23 - ኢየሱስ... እዚያ በደረሰ ጊዜ መኖሪያውን በናዝሬት ከተማ አደረገ።

ማቴ. 8:34 - የከተማው ሰዎች ሁሉ ኢየሱስን ለማየት ወጡ።

ማቴ. 21:10 - «ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም በገባ ጊዜ የከተማው ሰዎች በሙሉ «ይህ ማን ነው?» በማለት ታወከ። ሕዝቡም «ይህ በገሊላ ምድር ከምትገኝ ከናዝሬት ከተማ የመጣ ነቢዩ ኢየሱስ ነው» አሉ።

ሉቃስ 19:41 - ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ ቀርቦ ከተማይቱን በተመለከተ ጊዜ አለቀሰላት።

በእነዚህ ጠቋሚ ጥቅሶች የምንጨብጠው በምድር ላይ የመጀመሪያዋ ከተማ በቃየል የተመሠረተች እና ስሟም ሄኖክ መባሉንና ከዚያም እያደገ ሲመጣ ከተማ የብዙ ነገር መገኛ፣ በእግባቡ በነጻነት የተመሸጉ፣ የብዙ ሀብት መገኛዎችና የሰዎች ተከማችቶ የመኖሪያ ክልል መሆናቸውን ነው። ለእነዚያም ከተሞች እድገት መጠበብና መልካም ማድረግ፣ ስለ እነርሱም መጸለይ የእግዚአብሔር አሳብ መሆኑ ተጠቁሟል። ከእነዚህም ከተሞች በአንዱ በናዝሬት ኢየሱስ መሪውን በዚያ ሊያደርግ መምረጡ፣ ጌላም የከተሞች ሁሉ ቁንጮ ወደ ሆነችው ኢየሩሳሌም ሲደርስ ስለ ከተማዋ ነዋሪዎች ማልቀሱን ቀደም ያሉት ጥቅሶች ይጠቁሙናል።

ለምን ይህን ኢየሱስ ግን ከተማይቱን ተመልክቶ ያለቀሰው? በእምነት የዚህ ምላሽ ከተማን ከተማ ሊያሰኙ የሚችሉ ነገሮች ለኢየሩሳሌም ቢኖራትም፣ ውስጣዊ ገበያ መንፈሳዊነትን በተመለከተ ሕይወት የማይሰጥ መሆኑ አሳዝናት ነው እንባውን ያፈሰሰው። ኢየሩሳሌም፡- የሕዝብ አስተዳደር ማዕከል፣ የትምህርት መገኛ፣ የመንገዶች መነሻ፣ የመረጃዎች መፈተሻ፣ የንግድ መናኸሪያ፣ የኢንዱስትሪ መስፋፊያ፣ የመከላከያ መገንቢያ፣ የጎብኚ መከማቻ፣ የእምነት መመንጫ፣ የባህል መዘዋወሪያ ነበረች። እነዚህ ሁሉ የዘመኑ የሥልጣኔ ፈርጦች በመሆናቸው፣ ኢየሩሳሌም በተጠናከረ ሁኔታ ሁሉንም አሰባስባለች። ዜጎቿ ኢየሱስን አውቀውት፣ አምነውትና ታርቀውት በእርሱ የነበረውን መልካም ዜና ከዚያው ጀምሮ ለዓለም በማድረስ ኃላፊነታቸውን ይወጡ ዘንድ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነበር። ነገር ግን አዳኙን የገዛ ወገኖቹ ሳይቀበሉት ቀሩ። የከተማው ኗሪዎቹ «ይባስ ብለው» ሊያስወግዱት፣ ሊሰቅሉት ወሰኑ፣ ያኔ ነው ኢየሱስ ያለቀሰው። መልካሙን ዜና ያደርሱበት ዘንድ የሚያስችላቸውን ምቹ ሁኔታ ስለ ተቃወሙ አዘነ፣ አለማመን ስለ ሰፈነባቸው አነባ፣ ለዘላለምም ሕይወት የመጨረሻ የሆነውን ሁኔታ የእግዚአብሔር መፍትሔን ኢየሱስን ሊያውቁት ሲችሉ ገለል በማድረጋቸውና በማንገዋለላቸው አዘነ።

ከዚህ ከጥንቷ የኢየሩሌም ከተማ ፊቴን ዘወር አድርጌ ወደ መነሻዬ ወደ እኛይቱ «አዲስ አበባ» ስመለስ፣ በአንድ ወቅት ደራሲ

ሀዲስ አለማየሁ ስለ ከተማዋ በወንጀለኛው ዳኛ መጽሐፋቸው ላይ እንዲህ አስፍረዋል።

«...አዲስ ከተማ በኢትዮጵያ ከሚሠራውና ከሚፈራውም ሌላ ኬላ እየሰበረ ቀረጥ ሳይከፈልበት ከሚገባው የውጭ አገር ዕቃ ላብዛኛው መደብር ስለ ሆነች፣ የአዲስ አበባ ወይዛዝርትና መኪንንት፣ ሽማግሌና ባልቴት፣ ወጣቶችና ሕፃናቶች የውጪ አገር እቃ በርካሽ ለመግዛት እዚያ መሄድ አለባቸው። አዲስ ከተማ የጥንታዊት ኢትዮጵያ ታሪካዊ ቅርስ እንዲሁም የዘመናዊት ኢትዮጵያ ሕዝብ ዋና የሥራ ፍሬዋ ባንድ ላይ የሚታዩባት ስለ ሆነች፣ ኢትዮጵያን ለመጎብኘት ከልዩ ልዩ አገር በብዛት የሚመጡ አገር ጎብኚዎች እዚያ መሄድ አለባቸው። አዲስ ከተማ ገጠሬው በየክፍሉ ያፈራውን ጭኖም ሆነ ተሽክሞ እየመጣ ለከተማው ቸርቻሪ የሚሸጥበት ስለ ሆነች፣ ከየአቅጣጫው የሚመጣው ገጠሬ ሁሉ እዚያ መሄድ አለበት። አዲስ ከተማ ተሽካሚው ተሽክሞ፣ ደላላው ደልሎ፣ አታላዩ አታሎ፣ ለማኙ ለምኖ፣ ሌባው ሰርቆ የዕለት እራቱን የሚያገኝባት ስለ ሆነች፣ ሁሉም እዚያ መሄድ አለበት!...» (ወንጀለኛው ዳኛ፣ ገጽ 89፣ 1974 ዓ.ም)።

የደራሲው ገጸ ባህሪ በአዲስ አበባዋ አዲስ ከተማ ላይ የጠፈ ንግድ መኖር፣ የታሪክና የቅርስ መናኸሪያነቷን፣ የጎብኚዎች የመጠራሪያ ስፍራነቷን፣ የገጠር ኗሪዎች የገባ ወጣ ስፍራ መሆኗን፣ እድሜውን ለአንድ ቀንም ቢሆን ሊያራዝም የወደደ በዚያ ሆኖ ደጅ የጠናባት ከተማ አዲስ አበባ መሆኗን ገለጹ። እናም አርሳቸው የፈጣን የሕይወት እንቅስቃሴ ማዕከልነቷን አስረግጠዋል። እኔ ደግሞ አንድ እርምጃ ከአርሳቸው ልዝለቅና የአዲስ አበባን ወቅታዊ ሁኔታ በየዘርፉ በግርድፉ አነሣሃለሁ፣ ስጩርስም «በክርስቶስ የሆንን የከተማ ክርስቲያኖች ምን እንጠብቃለን?» እላለሁ። በፍጹምም ለእማኝነት ጳውሎስ በከተሞች ላይ እንዴት ውጤታማ እንደ ሆነ አበስራለሁ።

በየአሥር ዓመቱ የሚደረገው የመላው ኢትዮጵያ የሕዝብ ቆጠራ የቅርቡን የአዲስ አበባን ዘገባ በመያዝ ለአደባባይ ቀርቧል፤ በውስጡ

- የሕዝቧን ብዛት፣ ዕድሜ፣ ፆታ፣ ሃይማኖት፣ የውልደት መጠን፣ የሞት መጠን፣ ፍልሰት፣ ትምህርት፣ የጋብቻ ሁኔታ፣ የሥራ፣ የኢንዱስትሪ፣ የቤት ብዛት፣ ወዘተ. . . ዘርዝሯል። እኔ በከተማ ለወንጌል ሥራ ብናውቃቸው ይጠቅሙናል ከምላቸው አንዱን ብቻ አነሳለሁ።

ሃይማኖትን በተመለከተ የከተማው 82 በመቶ የኦርቶዶክስ ተከታይ ሲሆኑ፣ 12.7 በመቶ ሙስሊም ነው፣ ፕሮቴስታንት 3.9 በመቶ ሲሆኑ፣ 0.8 በመቶው ካቶሊክ ነው፤ ከዚህ ውጭ ያሉት 0.6 በመቶን ይይዛሉ።

ትምህርትን በተመለከተ ከከተማው አጠቃላይ ኗሪዎች ውስጥ በእድሜ አሥር ዓመትና ከዚያ በላይ ካሉት ሕዝቦች ውስጥ ከወንዶች 89 በመቶ፣ ከሴቶች 76 በመቶው በተለያየ ደረጃ ውስጥ በማለፍ በትምህርት ዓለም ውስጥ የሚገኙ ናቸው።

70 በመቶው የፌዴራል ተጠቃሚ፣ 16 በመቶው የቴሌቪዥን፣ 18 በመቶ የስልክ ተጠቃሚዎች ናቸው። በመጨረሻም፣ የአማካይ የአንድ የአዲስ አበባ ነዋሪ እድሜ ወንድ ከሆነ 57 ሲሆን፣ የሴት ደግሞ 60 ዓመት ተስልቶለታል።

ይህች ከሦስት ሚሊዮን ሕዝብ በላይ የሚኖርባት የአዲስ አበባ ከተማ ይህን ያህል የሕዝብ ክምችት እንዲኖራት ያበቃት፡- ሀዲስ አለማየሁ እንደ ገለጹት የምቼና የፈጣን የሕይወት እንቅስቃሴ ማዕከልነቷ ዋንኛው ነው። በእርሷ ከሚገኘው በርካታ የሚነበብ የምስራች ቃልን ማጣጣም አያቅተውም። ከኗሪዎቹ ብዙው አቅሙ በፈቀደለት መጠን ተምሯል፤ አንብቧልና የሚነበብ የምስራች ቃልን ማጣጣም አያቅተውም፤ ከኗሪዎቹ በርካታው ለመገናኛ ብዙኃን ተጋልጧል፤ የዜና ስርጭቶች ፈጥነው ለዓይኖቹና ለጆሮዎቹ ይደርሱለታልና በሰከነ ሁኔታ የተዘጋጀውን የወንጌል መልእክት ለመስማት አይሳካውም። በቅርቡ በተደረገው ጥናት ከአዲስ አበባ ነዋሪ ውስጥ ሦስት አራተኛው በተለያየ ምክንያት በፍልሰት የሰረጉ ናቸው። ይህ ደግሞ ወዳጆቻቸው በሩቅ አሉና የከተማዋን እንቅስቃሴና መልእክት በየምክንያቱ ወደ ወጡበት የማድረስ ዕድላቸው ሰፊ ነው፤ እናም ወንጌል በአግባቡ በአዲስ አበባ ከተዘራ ተላላፊ የመሆን ዕድሉ እሙን ነው። በተለይም በመዲናችን

የተመሰቃቀለው የኑሮ ሁኔታ ኅብረተሰቡን ወደ ጥፋት ጎዳና እየመራው ይታያል። ፊት ለፊት ከሚታዩት ያማሩት ፎቆች ጀርባ የጎዳና ተዳዳሪ ሕፃናትና የሴተኛ አዳሪዎችን የዘቀጠን ሕይወት ወደ እውነት ጎዳና መምራት የእኛው ድርሻ ነው።

መቼም ከኗሪው ምን ያህል በጌታ በሆነው የወንጌል የምስራቹ ቃል ባለአደራ እንደ ሆነ ከላይ በተዘገበው ቁጥር ግልጽ ብሏል።

አዲስ አበባ እንደ ጥንቷ ኢየሩሳሌም የሁሉ ነገር ማዕከል ናት፤ ለሁሉ ነገር ምቹ ስፍራ ናትና ኢየሱስ ክርስቶስን መላው ኢትዮጵያ እንዲሰማው ከተማዋን በእኛ በኩል ይፈልጋታል።

ጳውሎስ እድሜውን ሁሉ ከአንድ ከተማ ወደ ሌላ ከተማ በመሄድ ዘለቀው። እርሱ ከመጀመሪያው ወንጌላዊ ጉዞው ጀምሮ እስከ አልፏቱ አንዴም ከከተማ አልታጣም፤ የየከተሞቹን ምክራቦች በኢየሱስ ክርስቶስ ጌትነትና አዳኝነት አጥለቀለቀ፤ እንደዚያ፣ ገላትያ፣ ኤፌሶን፣ አቴና፣ ቆሮንቶስ፣ ወዘተ... በጉዞው ተዳሰሰ። በዚያም ዘሩን ዘራ። ጳውሎስ ዛሬ በእጃችን የደረሰውን ታላቅ ምሥጢር በዚህ መልኩ አደረሰ። ይህ ለአዲስ አበባም እውነት ነው።

በጥንቷ ኢየሩሳሌም በበዓለ ሃምሳ ላይ ለመገኘት ከተለያዩ ክፍሎች የመጡት በሺህ የሚቆጠሩ አይሁዳውያን በዚያን ዕለት የጴጥሮስን ስብከት አድምጠው የኢየሱስ ክርስቶስን የአዳኝነት ሥራ ተረዱ፤ በውጤቱም ያኔ ንስሐ ገብተው ክርስቲያኖች ሆኑ፤ እነርሱው በዓሉ ሲያልቅ ከዚያች ከተማ ተነሥተው ወደ መጡበት ተመሙና፤ እናም በደረሱበት በሌላ ከተማ ሁሉ ወንጌልን ዘሩ፤ አበቀለም።

አዲስ አበባ ዓመቱ ተጠብቆ የሚከበር ዓመታዊ በዓል የላትም። ግን «የገሃነም ደጆች ሊቋቋሟቸው የማይችሉ ቤተ ክርስቲያናት» አሏት፤ እነርሱ ኃላፊነታቸውን ተወጥተው የሚኖሩ የምስራችን መልእክት ለመላው የኢትዮጵያ ሕዝብ ያስተላልፉ ዘንድ ግድ ነው። ሳጠቃልል፣ አዲስ አበባ ብዙ የተቀበለች ከተማ መሆኗን፣ ለመቀበሏ ምሳሌ ላንሣና ልሰናበት፡- ይህች አዲስ አበባ ወደ መላው ኢትዮጵያ የሚዘልቁ ዋና መንገዶች፣ ወደ ዓለም ሁሉ የሚበሩ በርካታ የአየር መንገዶች፣ ለአገሪቱ ሁሉ የሚደርስ የዜና

ማሠራጫ፤ ጽሑፎች ታትመው ይናገሩና ይነበቡ ዘንድ የሚያስችል አቅም፤ ከዓለም ኅብረተሰብ ጋር የሚገናኙ የውጭ ድርጅቶችና ኤምባሲዎች፤ የከፍተኛ የትምህርት ማዕከላት በአግባቡ የበረከቱባት እና የመላው ኅብረተሰብ የዘር፤ የቋንቋ የነገድ ባለቤቶች ሁሉ ተሰበስበው የሚኖሩበት ከተማ ናት።

አዲስ አበባ ከእዚህ ሁሉ በላይ፤ በመንፈስ ቅዱስ አመላካችነት ጋጢአተኝነታቸውን ተረድተው በኢየሱስ ክርስቶስ ብቸኛ አዳኝነት አምነው የዳኑ ክርስቲያኖች ያሉባትም ከተማ ናት። እነርሱ አዲስ አበባ የተቀበለቻቸውን ብዙ በጎ ነገሮች ተጠቅመው በከተማው የወንጌልን ዘር ይዘሩበት ዘንድ ግድ ነው።

ማን ይተምን? የፈጠረ

አይልፍ ሂትለር በጊዜው የተነሣበት ሁነኛ ዓላማ ዘረኝነት ነበር። «የጀርመኖች ደም፡- ንጹሕ፤ ክቡርና ከሰው ዘር ሁሉ በላጭ ነው» አለ። ይህንንም ለማሳየት ጀርመኖችን አሞካሽቶ ቀሪውን የዓለም ሕዝብ አጥላለ።

ኢየሱስ ወደ እርሱ መጥቶለት ክርስቲያን የሆነ ወጣት በቅርቡ ቀን ሞተ። «እንግዳ ነኝ እኔ ስኖር በዚች ዓለም» ተዘምሮለት ተቀበረ። ጌላ ግን «ሲወርድ ሲዋረድ የመጣውን የእናት አባቱን እምነት ክዷልና ሊቀበር አይገባውም» የሚል ዐመጽ በተከታታይ ቀን ተነሣ። አነሣሾቹ በድኑን ከመቃብር አውጥተው አቃጠሉት። በነበልባሉም ውስጥ፤ «የዚህ ዓይነቱ ወደፊትም ቀባሪ ይጣ» ተብሎ ተወገዘ።

ወንጌልን እየሰበክን ነው ያሉ አንዳንድ ሚሲዮናውያን ደግሞ፤ «ጥቁሮች የክርስቶስን አዳኝነት ስምተው ከእግዚአብሔር የዘለዓለም ዕቅድ ጋር መገናኘት አስፈላጊያቸው አይደለም» ብለው ሰበኩ። ለዚህም ዐቢይ ምክንያታቸው፤ «ጥቁሮች» እንደ እንሰሳ የሚደን ነፍስ የላቸውም» የሚል ነበር።

ከዚህ ሁሉ በላይ ደግሞ ሰፋና ጎላ ብሎ ብዙዎች ተዘፍቀውበት የሚታየው ሰው በሀብቱ፤ በሥልጣኑ፤ በእውቀቱ፤ በአለባበሱና በዕድሜው በውጫዊ ሰውነቱ እና በመሳሰለው ላይ በመመሥረት የማቅረብና የማግሸሽ፤ የማክበርና የመናቅ ልምድም አለ። ለእኔ እኒህ ከላይ ያነሣጋቸው አራት ያህል ምሳሌዎች ሰዎች ስለ ሰው ያላቸውን የተዛነፈ አስተሳሰብ ይገልጹልኛል።

ሁሉም የሰውን ማንነትና የእግዚአብሔርን ድርሻ ረስተዋል። እንዲህ እንዲያምኑና እንዲያስቡ ግን ያስገደዱቸው ምክንያቶች አሉ። የቅርቡ ሪደር ዳይጀስት «... ሰው ተገነጣጥሎ የሚሸጥ ቢሆን ገበያ ላይ የሚያወጣው ዋጋ ሃያ አንድ የኢትዮጵያ ብር ብቻ መሆኑን» ጽፏል።

የ1996ቱ የባፕቲስት ቻሌንጅ ደግሞ፤ «በማሕጸን ያለ ፅንሰ ሰውን ከንስር ጋር አወዳድሯል። ንስሩ ከዕንቁላሉ ገና አልተፈለፈለም፤ ሕፃኑም በእናቱ ማሕፀን አለ። በእነዚህ ላይ አንድ ግለሰብ የመግደል እርምጃ ቢወስድ፤ የቅጣት ተመኑ ንስሩን ለገደለው ሠላሳ ሦስት ሺህ የኢትዮጵያ ብር እና የአንድ ዓመት እሥር። ሰው ያጠፋውን ደግሞ ያለ ቅጣት በመተው በምትኩ ለአስወራጁ ክፍያ እንደሚፈጸምለት ያብራራል። እንግዲህ ይህ ለሰው ልጅ ተመኑ መሆኑ ነው።

የቅርቡ ሪደር ዳይጀስት ሰውን ካለው ንጥረ ነገሮቹ አኳያ ተምኗል። አንድ ሰው ሊኖረው የተገባውን ሆርሞኖች፤ ፕሮቴኖች፤ ወዘተ... ሠርቶ ለማዘጋጀት አርባ ሁለት ሺህ ትሪሊዮን የኢትዮጵያ ብር ያስፈልጋል። ትሪሊዮን በቁጥር መጠኑ ከቢሊዮን በልጦ የሚገኝ ነው። እንግዲህ አንድን ሰው ለወግ ለማብቃት ይህን ያህል ብር ያስፈልጋል። ይህም «ሰው ለሰው ሕይወትን መስጠት» ቢችል በማለት የተተመነ ነው።

ለመሆኑስ በእግዚአብሔር አኳያ ሰው ልጅ ተመኑ ይህን ያህል ነው? ለመተመን ሊተምን የሚችል አመለካከትና አስተሳሰብ ሰው ሊኖረው ይገባል። ይህን በአግባቡ ለመረዳት የሰው ልጆችና እግዚአብሔር የነደፏቸውን ሦስት እሳቤዎችን ላመልክት። ይህን ማድረግም የቀደመትን ማብራሪያዎች የደካማነት ምንጭ ለማሳየት

ስለሚረዳኝ ነው።

አንደኛው እሳቤ፡- የሰው ዝግመታዊ ለውጥ ነው (Atheistic evolution)። ይህ ሁሉም ነገር ከድንገተኛ አጋጣሚ፣ ከኢምፕት ደረጃ በመነሣት ቀስ በቀስ ወደ ውስብስብና ዕድገቱ ከፍ ወዳለ ደረጃ መሄዱን ያስረዳል፤ ሰውንም እንዲሁ ከኢምፕት መነሻ በመነሣት ለዛሬው መብቃቱን ያብራራል። በዚህ ንድፈ አሳብ ተከታዮች ዘንድ ሰው ከማንኛውም ነባራዊ ነገሮች ጋር ዋጋው እኩል ነው።

ሁለተኛው እሳቤ፡- በመለኮት የመጣ የሰው ዝግመታዊ ለውጥ ነው (Theistic evolution)። እግዚአብሔር ዓለማትንና በውስጡ ያሉትን በስድስቱ ቀናት ውስጥ አልፈጠራቸውም። ይልቁኑ፤ ሁሉን ነገር ከኢምፕት መጠን በመጀመር ቀስ በቀስ ለዚህ ለዛሬው ወግ አበቃቸው ይላል። ይህ እሳቤ ከመጀመሪያው ንድፈ አሳብ ጋር ይቀራረባል።

ሦስተኛው እሳቤ የስድስቱ ቀናት የፍጥረት ታሪክ ነው (Six day creation)። ሰው በቀጥታ የእግዚአብሔር የእጅ ሥራ ውጤት መሆኑን ይተነትናል። በዘፍጥረት የመጀመሪያ ምዕራፎች የተዘገበው መረጃ እንዳለ መቀመጡን ያምናል። ሁሉንም ነገር በስድስቱ ቀናት ውስጥ በቅደም ተከተሉ መገኘታቸውን ይዘክራል። እንግዲህ በአንደኛውና በሁለተኛው እሳቤ የተዋጠ የትኛውም ሰው ስለ ሰው ያለው ግምት ደብዛዛ ነው። ሦስተኛው ግን እውነተኛ መሠረት ነው። ይህ መሠረት የእግዚአብሔር ቃል ሰውን እንዴት እንደ ገለጸው ካብራራሁ በኋላ መለስ እላለሁ። ለዚህም የማጠናጠኛ ጥቅሴ «የእግዚአብሔር መንፈስ የሌለው ሥጋዊ ግን ከእግዚአብሔር መንፈስ የሚሰጠውን ስጦታ መቀበል አይችልም፤ የስጦታው ታላቅነት የሚመረመረው በእግዚአብሔር መንፈስ እማካይነት ስለሆነ ሊያስተውለው አይችልም፤ እንዲያውም ይህ ለእርሱ ሞኝነት መስሎ ይታየዋል» (1ኛ ቆሮ. 2:4፤ ቀ.አ.)። «... ገና ሥጋውያን ናችሁ... [የእግዚአብሔር ሰዎች መሆናችሁ ቀርቶ] ሥጋውያን ሰዎች መሆናችሁ አይደለምን?» (1ኛ ቆሮ. 3:3፤ ቀ.አ.)። «... የእግዚአብሔር መንፈስ ያለው ግን ሁሉን ነገር መመርመር

ይችላል፤ እርሱ ግን በማንም አይመረመርም» (1ኛ ቆሮ. 2:15፤ ቀ.አ.)። እነዚህ ጥቅሶች የሰው ልጆችን በሦስት ይፈርጃቸዋል።

አንደኛው ፍጥረታዊ ሰው ነው። እነዚህ ክርስቶስን በማመን ለእግዚአብሔር ልጅነት አልበቁም። ሁለት ጊዜ ሊወለዱ ሲገባ በመጀመሪያው ልደት ላይ ብቻ ቀርተዋል፤ ከዚህም የተነሣ ፍጥረታዊ ተብለዋል። እነርሱ በጎ ነገር ማድረግ ቢችሉም፤ ዕለት በዕለት የእግዚአብሔርን ፈቃድ መፈጸም ግን አይችሉም። ፍጥረታዊው ሰው ከእግዚአብሔር ጋር የሚያገናኘውን ድልድይ አልተጠቀመበትም። የእርሱ የሆኑትን ሌሎች መንገዶች ተጠቅሞ እግዚአብሔርን ማስደሰት ደግሞ አይችልም። በዮሐንስ 5:42 ኢየሱስ ክርስቶስ እናንተ የእግዚአብሔር ፍቅር በራሳችሁ የሌላችሁ መሆናችሁን ዐውቃለሁ አለ። ጳውሎስም ይህን ዓይነቱን ሰው፤ በሮሜ 7:18 ላይ ሲገልጽው፤ «በእኔ ወይም በእኔ ሥጋዊ ባሕርይ ምንም መልካም ነገር እንደ ሌላ ዐውቃለሁ፤ መልካም ነገር የማድረግ ፍላጎት ቢኖረኝም እንኳ ያን መልካም ነገር የማድረግ ችሎታ የለኝም» በማለት አብራርቷል። ከዚህም የተነሣ ይህ መቼም ቢሆን ሰው ስለ ራሱ እና ስለ ሰው ያለው ግምት ትክክለኛ አይሆንም።

ሁለተኛው ሥጋዊ ሰው ነው። ይህ ሰው የሁለት ልደት ባለቤት ነው። ከእናቱ ከአባቱ ተወልዷልና ከእግዚአብሔርም የተወለደ ነው። ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮ. 3:3 እንደ ገለጸው፤ «... አሁንም ገና ሥጋውያን ናችሁ፤ እርስ በርሳችሁ ስለምትቀናኑና ስለምትከራከሩ ሥጋውያን መሆናችሁ አይደለምን? የእግዚአብሔር ሰዎች መሆናችሁ ቀርቶ የዓለም ሰዎች መሆናችሁ አይደለምን?» ብሏል። ሥጋዊ ክርስቲያን ሁሉ ይህ ዓለም ባወጣውና በሚመራበት መርኅ ራሱን የሚያስገዛ ነው። ክርስቲያን ነው፤ ነገር ግን ክርስቶስ እንደ ኖረው ለመኖር ያልፈቀደ ሰው ነው። የእርሱም አተማመን ከፍጥረታዊው ሰው ብዙ አይርቅም።

ሦስተኛው መንፈሳዊ ሰው ነው። ኑሮውና ሕይወቱ የእግዚአብሔርን ፈቃድ መፈጸም ነው። ሁሉ በቀናው መንገድ በመሄድ በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ሥር ይሆናል። ለነገራት ሁሉ

መመዘኛው በቃሉ የተገለጸው እግዚአብሔርና ሥራው ናቸው። ይህ ሰው፣ የክርስቶስ የሆኑ ክርስቲያኖች ሁሉ ሊኖሩት የሚገባውን ሕይወት በመመላለስና ዕለት በዕለት ወደ እግዚአብሔር በመጣጋት የፈቃዱ ተገዢ ይሆናል። የእርሱ መለኪያው ቃሉና እግዚአብሔር ብቻ ናቸው።

እንግዲህ ስለ ሰው በማሰብ የሰውን እሴት ማውጣት የሚችለው ማን ነው? ከላይ እንደ ተነሣው የሰው ልጅ በእግዚአብሔር አምሳል የተፈጠረ ስለሆነ ማመዛዘን፣ ማስተዋልና መወሰን ሀብቶቹ ናቸው። ዛሬ ላይ ግን እነዚህ ንብረቶች ፍጹማን ወይም ነጻ አይደሉም። በላያቸው ላይ የደረሰ ብክለት አለ። በኃጢአት ንጽሕናቸውን አጥተዋል። ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት ከእግዚአብሔር ጋር እስካልታረቀ ድረስ መንፈስ - ሙት ነው። መንፈስ ሙት ስለሆነ ደግሞ የእግዚአብሔር የሆነውን እውነት አይረዳም። መረዳትና ማመዛዘን የሚሞክረው አእምሯዊ አስተሳሰቡ ነው።

ተፈጥሮአዊ ሰው እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥረው ወደ አስበለት ወደ ቀድሞው አሳብ መመለስ እንዲችል እግዚአብሔር እስካልረዳው ድረስ በራሱ ጥናታዊ ቀመር ስለሌለው፣ የሚለጠው ተመን ፍጹምነት የለውም። ከዚህም የተነሣ በየዘመናቱ የኖሩ ፈላስፎች፣ ሳይንቲስቶች እና አዋቂዎች ሁሉ የድካም ውጤታቸውን ከመነሻ እውነት ጋር ያስተያይታ ዘንድ ግድ ነው። አሊያ ተዛብቶ የሚያጠፋ አመለካከትን ማንገሥ ብቻ ሥራቸው ይሆናል።

በሁለተኛነት የተነሡት ሰዎች እግዚአብሔር ለሰው ያለውን አሳብና ውሳኔ ይረዱ ዘንድ የሚያስችሉ ሁኔታዎች የተመቻቹ ላቸው ናቸው። ወደ እነርሱ የመጣው ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ኃጢአታቸው ምትክ እንደ ሆነላቸው በማመን በንስሐ ከእግዚአብሔር ጋር ታርቀዋል። በውጤቱም ለዘላለም የእግዚአብሔር ልጆች በመሆን ከእግዚአብሔር ጋር በመንፈስ ግንኙነት ጀምረዋል። ግና ጅምራቸውን ለማሳደግ ፈቃደኝነታቸው ደካማ ነው። ሁሉ ለኃጢአት ባሕሪያቸው መግዛትን ይመርጣሉ። እግዚአብሔር ስለ ሰውና ስለ ራሳቸው ያለውን ዘላለማዊ ዕቅድ ለመፈጸም አይተ

ጉም። ባለመትጋታቸው የተነሣ ብዙውን ጊዜ የመጀመሪያዎቹ ተፈጥሮአዊ ሰዎች የሚያንጸባርቁትን እመለካከትና አስተሳሰብ ለማንጸባረቅ ምቹ ናቸው። ከዚህም የተነሣ ለሰው ተመኑ ምን እንደ ሆነ ቢያውቁትም፣ አይታዘዙለትም።

ሦስተኞቹ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በተራራው ስብከቱ ካስተማረው ትምህርት ውስጥ «ቃሉን ሰምቶ የሚታዘዘው (የሚያደርገው) ቤቱን በዐለት ላይ የሠራውን ልባም ሰው ይመስላል» ያለላቸው ናቸው። ኢየሱስንና ትምህርቱን በፍጹምነት ያምናሉ፣ ይታዘዙታልም። ሁልጊዜ ሕይወታቸውን ከሕያው ቃሉ ጋር አጣጥመው እየፈተሹና እያመዛዘኑ ይኖራሉ። ሕግጋት ሁሉ የተጠቃለሉበትን ሁለቱን ወርቃማ አዋጆች በሙሉ ልባቸው ያፈቅሩዋቸዋል። አስቀድመው እግዚአብሔርን በፍጹም ነፍሳቸው በፍጹም ኃይላቸውና በፍጹም ልባቸው ይወዱታል። በውጤቱም፣ ሰውን እንደ ራሳቸው አድርገው ያፈቅራሉ። በዚህ የተነሣ ስለ ሰው ያላቸው ተመንም እግዚአብሔር ለሰው የሰጠውን ተመን መረዳትና መሆን ብቻ ነው።

እግዚአብሔር የሰውን ሥራ፣ አጥንቱንና ደሙን ለያይቶ የሰው ዋጋው ሃያ አንድ የኢትዮጵያ ብር ነው አይልም። ወይም ደግሞ ለመኖር የሚያበቁትን ሆርሞኖች፣ ኢንዛይሞችና ፕሮቲኖች፣ . . . ወዘተ አደርጆቹ ሰውን በእርባ ሁለት ሺ ትሪሊዮን የኢትዮጵያ ብር አይተምነውም። ወይም ከአሜሪካውኑ የንስር ዋጋ ጋር አያወዳድረውም።

ይልቁኑ፣ በአምሳሉ ለፈጠረው ሰው የእግዚአብሔር ተመን ጳውሎስን፣ «ስለማይነገር ስጦታው እግዚአብሔር ይመስገን» ያሰኘ ለት ክርስቶስ ብቻ ነው። እግዚአብሔር ስለ ወደደን አንድ ልጁን ሰጠን። ልጁም ለዚህ ታዘዘ።

ከእግዚአብሔር ፍጹም ተለይቶ ለነበረው፣ ምንም የተስፋ ጭላንጭል ሳይኖረው አዘቅት ውስጥ ለወደቀ፣ የሰው ልጅ ይህ ሆነለት። እግዚአብሔር የሰውን ተመን የላከው በአንድያ ልጁ ሕይወት ነው።

እንዚያስ ሰውን ሰው ያሰኘው ሥራው፤ ሃይማኖቱ፤ ዘሩ፤ ቋንቋው፤ ብልጽግናው፤ ዕድሜው፤ ቀለሙ አለመሆኑ ተበሰረ። በመነሻዬ ላይ ስለ ሰው አመጣጥ ያለውን ዕሳቤ ለመግለጽ እንደ ሞከርኩት የዝግመተ ለውጥ አመጣጥ አማንያን ሁሉ ነገር በቀስ በቀስ የለውጥ ሂደት መጣ የሚለሉት ሰው በእነርሱ ዘንድ በሕይወት ሊኖር የሚያስችለውን ነገር ካጣ ትቢያ በመሆን ለሌላ ቅርጽ-አካል መነሻ የሆነ ከንቱ ፍጡር ነው። በዚህ እሳቤ መሠረት የሰው ተመኑ የተሻለ እንሰሳነት እንጂ ክቡር ፍጡርነት አይደለም።

የመለኮታዊ ዝግመት ለውጥ አማንያንም ሰው ሰውነቱ ዛሬም ገና አልተጠናቀቀም። ሂደቱን ያልጨረሰ ነው። ይህንንም ያደረገው ራሱ እግዚአብሔር መሆኑን በእሳቤያቸው ስለሚገልጹ፤ ለሰው ልክኛ ዋጋ ለመስጠት ለእነርሱ ጊዜው ገና ነው።

ይልቅ፤ የስድስተኛው ቀን ተሠሪ እና ተፈጣሪነቱን በአግባቡ የገለጸልን መጽሐፍ ቅዱስ ሰው በእግዚአብሔር አምሳል፤ የመፈጠሩ ሁነኛ ምክንያት ለራሱ ለእግዚአብሔር ክብር መሆኑን፤ በውጤቱም ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረትን በማድረግ በአምስቱ ቀናት የተፈጠሩትን ፍጥረቶች ለእርሱ ጥቅም ያውላቸው ዘንድ ለጋላፊነት የበቃው ሰው መሆን ገልጿል። «ሰው ሁሉ ሐሰተኛ ቢሆንም እግዚአብሔር እውነተኛ ነውና» (ሮሜ 3:4፤ ቀ.አ.) በሚለው በዚህ እውነት ልንያያዝ ይገባል።

ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ተናገረው፤ «እውነቱን የተረዱ እውነት ነጻ ያወጣቸዋል።» ያም ስለ ሰው የተገለጸው እውነት ከራሳችንም ሆነ ከሰዎች የሚጠበቀውን ገልጸልናል።

ለእዚህ እውነታ የታዘዙ የአይልፍ ሂትለርን የዘረኝነት በትር አያነሡም፤ እውነትን የተረዱ አንዱን ብሔር ከሌለው ለማላቅ ሚዛን አያሠሩም። «አንቱ» የተሰኘ ሃይማኖትም ለእግዚአብሔር ልጅነት አያበቃም። እንደ አንጉሎ ሚስጦናውያንም ጥቁር የሚድን ነፍስ የለውምና ወንጌልን አይሰማ አይለውም። በምትኩስ እውነትን እውቀታልና ነጻ ወጥተው ነጻ ያወጡበታል። ቅንነታችን ወደ ቤተ ክርስቲያን ግቢ እናድርግ፤ ማን ያውቃል? ክርስቶስ ድምጹን ሊሰሙ ላሉት በጎቹ እንደ ሞተላቸው ግምት ውስጥ ሳይከቱ የተ

ጠሩትን፤ ክርስቲያኖች በመካከላቸው ሊኖር የሚገባውን ኅብረት በዘር፤ በቋንቋ፤ በትምህርት፤ በሀብት፤ በጾጋ ስጦታዎች፤ በመንፈሳዊነት፤ ወዘተ...ከፍና ዝቅ በማድረግ የሰው ዋጋው ይዋዥቅ ይሆንን? እንዲህ ከሆነ፤ ጨውና ብርሃንነታችንን አጥንተናል ማለት ነው።

ይልቁንም፤ ክርስቲያኖች እርስ በርሳችን በሀብትም ሆነ በኑሮ ደረጃ፤ በሥልጣንና በእውቀት ወይም በሌላ ይመስሉናል የምንላቸውን እያቀረብን ሌላውን ገሸሸ በማድረግ የምንፈጽማቸውን ጥፋቶች ልብ እንበል።

«እንደኛው በጣቱ የወርቅ ቀለበት ያደረገና የሚያምር ጌጠኛ ልብስ የለበሰ ሀብታም ነው፤ ሌላው ያደፈ አሮጌ ልብስ የለበሰ ድኻ ነው፤ የሚያምር ጌጠኛ ልብስ የለበሰውን ሰው በማክበር፤ በዚህ በመልካሙ ቦታ ተቀመጥ» ትሉታላችሁ። ድኻውን ግን፤ «አንተስ እዚያ ቁም፤ ወይም በእግራ ሥር ተቀመጥ» ትሉታላችሁ፤ ታዲያ፤ በዚህ ዐይነት በመካከላችሁ ልዩነት እንደምታደርጉና የአድልዎ ፍርድ እንደምትፈርዱ አይታያችሁንም? . . . እግዚአብሔር በአምነት ባለጠጎች እንዲሆኑ ለሚወዱትም ተስፋ ስለ እርሱ የሰጣቸውን መንግሥት እንዲወርሱ የዚህን ዓለም ድኾች አልመረጠምን? እናንተ ግን ድኾችን ትንቃላችሁ. . .» (ያዕቆብ 2:2-5፤ ቀ.አ.) በማለት ያስጠነቀቀውን፤ ጆሮ ያለው ሁሉ ይስማው።

ኢየሱስ በኅሊናቸው ውስጥ ታትሞ እንዲቀር የወደደውን የሰውን ተመን ለአድማጮቹ ሲያስተዋውቅ ሕይወታችሁና መላ ሰውነታችሁ ከሚበላና ከሚለበስ ነገር ይበልጣሉ /ሕያው ቃል/ . . . እስቲ በሰማይ የሚበሩትን ወፎች ተመልከቱ፤ እነርሱ አይዘሩም አያጭዱም፤ በጎተራ አይከቱም ነገር ግን የሰማይ አባታችሁ ይመግባቸዋል፤ ታዲያ እናንተ ከወፎች እጅግ ትበልጡ የለምን?» አለ (ማቴ. 6:25-26)። ትክክለኛው የሰዎች መለኪያ መነሻው እግዚአብሔር ያዘጋጀው መለኪያ ነው። ይኸውም በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰጠ ክብር ሕይወት ነው።

ዋቢ መጻሕፍት

- 1 Willmington's Complete Guide to Bible Knowledge, Introduction to Theology.
- 2 The Baptist Challenge, April 1996 Vol. XXXVI. No. 4 Which is More Valuable?
3. Reader Digest, April 2003
4. ዘረኝነትን የሚያስፋፋ ቀልዶች ከሕዝብ የተሰበሰቡ፡፡

በሰውነት ቋንቋ መጠቀም

ያየሁት ሰባኪ ዐይናማ መሆኑን የተረዳሁት ንግግሩን በጸሎት ዘግቶ ከመድረኩ ሲወርድ ነበር፤ ሲያጠናቅቅ ያለ መሪ ተራምዶ ከስፍራው ያለምንም ችግር ተቀመጠ፡፡ ቆሞ ሳለ ግን ለአንዲት ቅጽበት ዐይኑም መጽሐፉም አልተገለጡም ነበር፡፡ እርግጥ፣ ሰባኪው ሊጠቀሱ የተገባቸውን ሁሉ በየስፍራቸው አንሥቷል፡፡ ይህም ቢሆን፣ መሠረታዊው ጉዳይ ከእግዚአብሔር የተሰጡት ዓይኖቹ ሳይንቀሳቀሱ በመቅረታቸውና ሕዝቡን ባለመቃኘታቸው መልእክቱ ያለ ጥርጥር ፈሟል፡፡

አንድ ዕለት የገጠሙኝ ዘማሪዎች ደግሞ፣ ደመቅ አድርገው «ልዑል አንተ ብቻ» በማለት ሽብሽባና ጭብጨባ አከሉበት፡፡ ስንኙን በማለት ይቀድም የነበረው መሪ የሕዝቡን ዓይን አስጨፍኖ በጸሎት መንፈስ አምልኮ አለ፡፡ በዚህም፣ የእኛን ተመልካች ዓይን አስጨለመው፣ እኛም ታዛዥ ሆነን በሬዲዮ የሚተላለፍ የመሰለውን መዝሙር ያለ እይታ ሰማነው፡፡ እናም ካለመተያየታችን የተነሣ የመዝሙሩ መልእክት ተዳከመ፡፡

ወደ ሌላው ሰባኪ መለስ ልበልና የመግቢያ ማግባቢያዬን ጽሑፌን ልደምድም፡፡ ስብከቱን «ተነሡ!» በሚል «ወታደራዊ» ትእዛዝ ጀመረ፤ ተነሣን፡፡ ጸልዮ ደግሞ እንድንቀመጥ አዘዘን፤ ተ

ቀመጥን፤ ከዚያም ተናገረን፡፡

በንግግሩ ሁሉ ከመቆሙ ሌላ ምንም ዓይነት እንቅስቃሴ አላደረገም፤ የንግግሩ መልእክት ሙሉ እንዲሆን የፊት ገጽታውንና የድምጽ አወራረዱን ለአፍታም አልቀየረም፡፡ ከሰውነቱ አፋ ብቻ ይናገር ስለ ነበር ተንቀሳቅሷል፡፡ ቀሪው ግን «እንደ ጅብራ» ቆሞ ቀረ፡፡ ከዚህም የተነሣ መልእክቱን ሰበክ ሳይሆን፣ አነበበው ሊባል ተገባው፡፡

እንግዲህ ከላይ ያነሣችውን ገጠመኞች ሊተዉ ይገባቸዋል ልልነው፡፡ ማረሚያቸውም በዕይታ የሚተላለፉ መልእክተኞች ናቸውና የተሻለ እንዲያግባቡ አጃቢያቸውን አንነጥል፡፡ እነርሱም አግባብነት ያላቸው የሰውነት እንቅስቃሴዎች ናቸው - «የሰውነት ቋንቋ»፡፡ ዐይኖቻችን ተገልጠው እንደ መልእክቱ ይዘት ሲጣቀሱ፣ ሲፈዙ፣ ሲያስጠነቅቁ ሲታይ፣ ግንባራቸው ሲዘረጋ፣ ሲሸበሸብ፣ እጆቻችን ሲዘረጉና ሲታጠፉ፣ ጣቶቻችን ሲያመላክቱና ሲያስጠነቅቁ፣ ድምፃችንም ሲምዘገዝ፣ ዝግ ሲል፣ ሲያስደነግጥ፣ ሲያባብል መልእክቱ ጉልበተኛ ይሆናል፡፡

መቼም ሰውን ከሌላው ሕይወት ፍጥረት የለየው ዋንኛ ነገር በአንደበቱ መናገሩ ነው፡፡ የሚሰማና የሚናገር፣ የሚጽፍና የሚያነብ ባለበት ሁሉ የአንደበት ቋንቋ መልእክት በመሆን በላኪና በተቀባይ መካከል ተገኝቶ መንፈሳዊውንና ቁሳዊውን ነባራዊ ክስተት በመግለጹ ቋንቋ የሰው ግላዊ ሀብት ነው፡፡ ይህንንም ስንል የማሰብ ችሎታውንና የመሥራት አቅሙን አልዘነጋነውም፡፡

በአኳያው ግን በአብዛኛው በቋንቋ እየታገዙና በከፊል ራሱን ችሎ በመቆም በሁለት ሰዎች ወይም በብዙ መካከል ተገኝቶ ለሰው ልጅ እንደ «መግባቢያ» ከሚያግዘው «ከንግግር-አልባ የመግባቢያ ዘዴዎች» አንዱ «የሰውነት ቋንቋ» ነው፡፡ እኔም በዚህ ጽሑፍ ለማስተዋወቅና ለጥናት ለመጋበዝ እንዲያግዝ በማለት ለመነሻነት አቅርቤ ዋለሁ፡፡

ሰዎች «በሰውነት ቋንቋ» (Body language) መግባባት መቼ

ጀመሩ? ለሚለው ጥያቄ ቁርጥ ያለ መልስ ባይኖርም፤ መግባቢያው የዕድሜ ባለጠጋ መሆኑ ግን ተረጋግጦአል። አገልግሎቱ በሳይንሳዊ መንገድ ሥራዬ ተብሎ መተንተን የጀመረበት ጊዜ ግን እንደ አውሮፓውያን ዘመን አቆጣጠር ከ1970 ዓ.ም በኋላ ነው። የዚህ ጥናት ውጤትም በብዙዎች ዘንድ ሊጠና የተገባው ተወዳጅ ዘርፍ አስደርጎታል። እንደ አጥኚዎቹ አተነባበይ፤ «ወደፊት እንደ አንድ የትምህርት ዘርፍ ሊሰጥ ይገባል» ብለዋል። እርስዎም አባባላቸውን ለማረጋገጥ ኅብረተሰቡን እንደ ሀብትዎ ቆጥረው የራስዎንም የሰውነት አቋምና እንቅስቃሴውን በማስተዋል ምን ያህል ሊያግዝ መቻሉን ከዛሬ ጀምረው ማጥናት ይችላሉ።

በጥናትዎ ውስጥ ግን አጀማመርዎ የሰውነት ቋንቋ (Body language) «አብሮን የሚወለድ? ወይስ በዘር የሚወረስ? ወይስ የምንማረው? ወይስ ባህላዊ ነው?» የሚል ጥያቄን መልስ ለማግኘት በመጣር ባይሆን ይመረጣል። የዚህ ምክንያቱ፤ «ቁርጥ ያለ መልስ የለውም» የሚል ነው።

ለምሳሌ፤ ሕፃናት ሲወለዱ የእናታቸውን ጡት ለመጥባት ፈጥነው መጀመራቸውን ስንመለከት፤ ከማን ተማሩ? ብንል ማየት የተሳነው ሕፃንስ የሚመለከተው ምንም ሳይኖር ለሚያስፈልገው ጉዳይ ፈገግታን እንዴት በፊቱ አሳየ? አብሮት የተወለደ የንግግር አልባ የሰውነት መግባቢያው ነው ሊያሰኝን የሚያስችል ይመስላል።

አጣምረን ስንቀመጥ በአጠማመራችን የግራው እግር በቀኙ ላይ ነው የሚውል? ወይስ የቀኙ በግራው? ለዚህ ጥያቄ ብዙ ሰዎች ሁኔታውን ነቃ ብለው አሁን ካልሞከሩት በቀር ይሄ ነው ማለት ያስቸግራቸዋል። ሆኖም ግን፤ ሁኔታው በብዙዎች ዘንድ ሳይቀየርና ሳይሻሻል በተመሳሳይ ሁኔታ ሲከናወን ይገኛልና ለልጅ ልጅ የሚሻገር ነው የሚለውም ሳይስኬድ አይቀርም።

በተጨማሪም፤ አስተውላችሁት ከሆነ ወንዶች ከታቸውን ለመልበስ ሲጀምሩ አብዛኞቹ የቀኝ ክንዳቸውን አስቀድመው ሌላውን ያስከትላሉ። በሴቶች ግን እንዲህ አይደለም። የግራ ክንዳቸውን ወደ ኩቱ እጅጌ አስቀድመው ይልካሉ። ይህ እንግዲህ

በማየት መለመዱን አስከትሎ ባህላዊ ሆኖ ይሆናል።

«የሰውነት ቋንቋ» (Body language) አብዛኞቹ በሁሉ ዘንድ በተመሳሳይነት አንድን ትርጉም ብቻ በየአገሩ ሊሰጡ ሲችሉ፤ በአንጻሩም ከአገር አገር፤ ከባህል ባህል የተለያየ ትርጉም በአንዱ «የሰውነት ቋንቋ» ሊታይ መቻሉን ማወቅ ሌላው አስፈላጊ ነገር ነው። ለምሳሌ፤ በመላው ዓለም የሰዎች ሁሉ ደስተኝነት በፈገግታ መገለጽ፤ ሲያዝኑና ሲከፉ ፊታቸው መደበቡ በሁሉ ዘንድ ትክክል ሲሆን፤ የራስ ላይ ታች ንቅናቄም ለአወንታ፤ የግራ ቀኙም ለአሉታ መዋሉ በማግባቢያነቱ በአንዳንዶች ዘንድ እያሻማ መሆኑን ልብ ማለት ተገቢ ነው።

አሻሚውና በብዙ ሊያሳስበን የሚገባው «የሰውነት ቋንቋ» (Body language) በአንድ አገር የነበረውን ትርጉም አጥቶ በሌላ አገር ሌላ ፍቺ ሲይዝ መገኘቱ ነው። አውራ ጣትን ምሳሌ አድርገን እናስተውለው።

አውራ ጣት በአውስትራሊያና በኒውዚላንድ የሚሰጠው ፍቺ ሁለት ነው። አንዱ ጋ የ«አዎን፤ ይሁን» ሲሆን፤ ሌላው ዘንድ ግን «አስነዋሪ ስድብን» ያመለክታል።

እንግዲህ «የሰውነት ቋንቋ» (Body language)ን በአግባቡ ለመጠቀምና ከሰዎች ጋር በሚኖር ግንኙነት የተዋጣ አገልግሎት ለመስጠት ከአገር አገር ያለውን ልዩነት ማስተዋሉ ባለመግባባት ከመራራቅ ስለሚያድን አገሩን ለቅቆ ባህሉና ሕዝቡ ወዳልሆነ ስፍራ ለሚሄድ ሰው፤ «ብርም ስትቆይ እንደ ሮማውያኑ አድርግ» የሚለውን አነጋገር ማስተዋሉ ጥሩ ነው።

«የሰውነት ቋንቋ» (Body language) ከንግግር ቋንቋ ጋር የሚመሳሰል አንድ ዋናኛ ጠባይ እንዳለው ማወቅ መግባባትን በማገዝ ከስሕተት የምንወገድበትን ፍንጭ ሊያሳየን ይችላል።

የንግግር ቋንቋ የራሱ ቃል፤ ሐረግ፤ ዐረፍተ ነገር እና ሥርዓት አለው። በቋንቋው ውስጥ ቃል ብቻውን ለማግባባት ፋይዳ የለውም። ሐረግ ዐረፍተ ነገርን ማስከተል አለበት። በጽሑፍ ሲሆንም፤ ሥርዓተ ነጥብን መጨመር ተገቢ ነው። የሰውነት

ቋንቋም ልክ እንዲሁ ነው። በአንድ ውስጥ የሰውነት እንቅስቃሴ ብቻ በቂ ትርጉም መስጠት አይቻልም፤ ልክ እንደ ቃል። ቢሰጥ እንኳን አሻሚነቱ ይበዛል። ስለዚህ፤ ዐረፍተ ነገር ሆኖ ፍቺውን እንድናገኝ፤ ክትትል አጃቢ እንቀስቃሴን ከሁኔታው ጋር አብሮ ማጤን ያስፈልጋል። ለምሳሌ፤ በአውቶቡስ የመጠበቂያ ስፍራ (ፌርማታ) አንድ ሰው ሰውነቱን ሰብሰብ አድርጎ እጆቹን በደረቱ ላይ፤ እግሮቹንም በማጣመር ካፊያውን በመሸሽ ምሶሶውን ተደግፎ ቢታይ፤ «ብርድ ይዞታል ወይም አውቶቡስ ይጠብቃል» ብትሉ፤ ግምታችሁ በአብዛኛው ትክክለኛ ነው። ግን ሕዝብ ባለበት ቦታ በአንድ የመሰብሰቢያ አዳራሽ ውስጥ ያን መሳይ ሰው ፈንጠር ብሎ በዚህ መልኩ ብታዩት፤ ሰውየው በመደረግ ላይ ያለውን ሁኔታ የሚቀበል ጋንፈስ እንደሌለው ሊያስገነዝባችሁ ይችላል።

ይህን «የሰውነት ቋንቋ» (Body language)ን ባልተለመደ መገድ አገልግሎት እንዲሰጥ ለማድረግ ቢሞክር የማሳጣትና የማደናገርንም ፍቺ ሊሰጥ ይችላል። ለምሳሌ፤ ውሸተኞችን እንመልከት፡-

በጥናት እንደተገለጸው፤ መልእክትን በትክክል የሚያስተላልፈው ውስጣዊ አእምሮአችን «መልእክትን» ወዲያው በትክክለኛው ገጽታው ስለሚያስተላልፍ፤ ሰውነታችን በአንደበታችን ላይ በመነገር ካለው ውሸት ጋር ሲያጋጨን ይገኛል። ውሸታሞች ልክ መዋሸት እንደ ጀመሩ የተክለ ሰውነታቸው እንቅስቃሴ ሊቃረናቸው ይጀምራል።

«አየዋሸኝ ነው» የሚያሰኝ ላብ ችፍ ይላል፤ ወይም ከንፈር ይንቀጠቀጣል፤ ወይም ቃል ይሰባብራል፤ ወይም ደግሞ ግንዛቤ ዘርጋ ኮምተር ሲል ይታያል። ለዚህም ነው የራሳቸው ያልሆነ ባሕርይ ተላብሰው የሚተውኑት ተዋንያን፤ የገበያ አስተዋዋቂዎችና በመሰል የሥራ ዘርፍ የሚገኙ ባለሙያዎች ራሳቸውን ለማሳመን ወደ ሕዝቡ ፊት ከመቅረባቸው በፊት የድግግም ልምምድን የሚያደርጉት።

«የሰውነት ቋንቋ»ን አገልግሎት ስፋትና ጥበት ደግሞ በጋራ

ለማየት እንሞክር፡- ጓደኛ ከጓደኛ ወይም አንድ ሰው ከሌላ ሰው ጋር በሚያደርገው መግባባት ሰፊ ትውውቅ ካላቸው በርካታ የሰውነት ቋንቋን ሊጠቀሙ ይችላሉ። ሕዝብ በበዛበት ቦታ ግን በቁጥር ሊሆን ወይም ጭራሽ ላይኖር ይችላል።

ለምሳሌ፤ በተጨማሪ ከአውቶቡስ ውስጥ የማታውቀውን ሰው ማናገር ቀርቶ ድንገት የምታውቀውን እንኳ ብታይ «እኔም አለሁ» ለማለት ትጠቅሰው ካልሆነ በቀር ከዚህ ያለፈ አይባልም፤ በዙሪ ያህም ያሉትን በዓይኔ እየዘርኩ ልመልከታቸው ብለህ አትደፍርም። በአሳንሰር (ሊፍት) ውስጥ ወደ ፎቅ ለመውጣት ወይም ለመውረድ ብለህ ብትገኝ በውስጡ ያሉትን የማታውቃቸውን ሰዎች ማየት ትተህ እይታህ ምናልባት በስንተኛው ፎቅ ላይ መድረስህን ከሚያሳየው ቁጥር ላይ ማንጋጠጥ ብቻ ይሆናል። እንግዲያስ የሰውነት ቋንቋ ብዙ ሕዝብ ባለበት፤ በማትተዋወቅበት ስፍራ ሊቀንስ ወይም ከእነጭራሹ ላይኖርም ይችላል ማለት ነው።

በእጅ መዳፍ አቀማመጥ ስለ «ሰውነት ቋንቋ» (Body language) የተጀመረውን የመነሻ አሳብ በመመልከት ጽሑፉን ልጨርስ። በታሪክ ውስጥ መዳፍን በፊት ለፊቱ ዘርግቶ ማቅረብም ሆነ ማሳየት የእውነተኛነትን፤ የታዛዥነትንና የወዳጅነትን ትርጉም ይይዛል። ብዙ ቃለ መሃላዎች መዳፍን በልብ ላይ በማድረግ ሲገልጹ፤ ለምስክርነቱም የቆመ ሰው መዳፉን ወደ ዳኛው መልሶ ቃል ሲሰጥ ተስተውሏል። መጽሐፍ ቅዱስንም በግራ እጅ በመያዝ የቀኙን እጅ መዳፍ በላዩ በማድረግ እውነተኛነቱን ያስመሰክርበታል። መዳፍ ለግልጽነት እንደ መዋሉ፤ ለአሸናፊነት እና ለማስጠንቀቂያ በግልብጡ ሲያገለግልም ተስተውሏል። እንግዲያስ የሰውነት ቋንቋ የማግባባት አቅም ካለው፤ በእነዚህ ንግግር - አልባ በሆኑ መግባቢያዎች ሁሉ ላይ ጥናትን በማድረግ የተሻለ ግንኙነት ሊመሠረት ይችላል እላለሁኝ። በተለይም፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በአገልጋዮችና በተገልጋዩ ግንኙነት ላይ በሚያስከትለው በጎ ውጤት ወንጌልን በግልጽነት በማድረስ አቅሙ አጋዥነቱ ብዙ መሆኑን ልብ የሚል ልብ ይበላው።

መረጃ መጻሕፍት

1. Allan Peace, Body Language: How to Read Other Thoughts by Their Gestures, Camel Publishing Company, 1980.
2. Burgoon Saine, The Unspoken Dialogue. An Introduction to Non-verbal Communication, Houghton Company, 2001.
3. Wall Work, J. E. Language and People. New York Press, 1988.
4. Engel F. James, How to Communicate The Gospel Effectively. AC Press, 1988.
5. Egan Gerard, Jnr Personal Living, Bayola University and Chicago, 1990.
6. Weinberg Sanford B. Group Communication, U.S.A. Press, 1981.

«ኢትዮጵያ እና አርባ ሁለቱ ጥቅሮቿ»

ድሮ ድሮ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሱ ስሞች ሁሉ የተባረኩና የተቀደሱ ይመስሉኝ ነበር፤ ጌላ ላይ ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አማኑኤል እንዳለ ሁሉ ሳጥናኤልም መኖሩን፤ እግዚአብሔር እንዳለ ሁሉ ዲያብሎስም መኖሩን ልብ አልኩኝ። የአገራት ስሞችን በሚመለከት ኢትዮጵያ 42 ያህል ጊዜ በመጠቀሷ ስገረም፤ በትይዩ ግብፅም የኢትዮጵያን አምስት እጥፍ ማስቆጠሯን አስተዋልኩ፤ ይልቁኑ እስራኤል ስሟ ከዳር ዳር ተነሥቶ አገኘሁ።

በዛሬ ግርድፉ አሳቤ ኢትዮጵያ የሚለው ስም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በመገኘቱ አንባቢና ሰሚ ያለው መረዳት ምን ይመስላል? የሚለውን ላጣቁም ፈልጌያለሁ።

በ1990 ዓ.ም መነሻ ላይ አንድ «የበቁ» ባህታዊ፤ «እግዚአብሔር ኢትዮጵያን ብቻ ይወዳታል፤ በዓለም መጨረሻ ሌሎችን ሁሉ ሲያጠፋ የሚያተርፋት እርሷን ብቻ ነው፤ ለዚህ ምክንያቱ ደግሞ ስሟ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጽፎ ተስፋ ተገብቶላታል» በሚል

መልእክታቸው ተከታታይ መብዛቱን አስታውሳለሁ። በ1993 ዓ.ም በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት አጠቃላይ የመሪዎች ስብሰባ ላይ ደግሞ ሰባኪው፤ «ኢትዮጵያ፡- ዓለምን ሁሉ በወንጌል ለመድረስ የእግዚአብሔር ብቸኛ ገጸበረከት ናት፤ የዚህም መረጃው ስሟ በተደጋጋሚ በመጽሐፍ ቅዱሳችን ውስጥ ተነሥቷል» ማለታቸውን ልብ እላለሁ። በቅርቡ በ1995 ዓ.ም የሥራ ባህላችን መተነት እየተገለጸ፤ ስንፍናችን፡- በአገር አቀፍ ደረጃ በታታሪነቷ እስካልተለወጠ ወድልን የሚል ማብራሪያ እየተሰጠ ሳለ፤ ተወያዮች ጎራ ከፍለው የየራሳቸውን ለማጠናከር «ኢትዮጵያ» የሚለውን ስም እያነሡ ብዙ ብለዋል።

ለጎራ መከፈሉ ግን መንሥኤው ለዛሬዋ ኢትዮጵያ ድህነት ቀዳሚ ተጠያቂዎቹ መንፈሳውያን አባቶች ናቸው የሚል ፍልቅቅ አሳብ በመነሣቱ ነበር። አንሺው፡- ገበሬው ለሺህ ዓመታት በቀሳውስቱ እየተወገዘ እንዳይሠራ ተደርጓል፤ ከ365 ቀናት በዓላትን ያልያዘችና ያልደረበች ከአንድ ቀን በቀር ምንም የለም፤ እግዚአብሔር ግን ለፈጠረው ሰው የሰጠው ቀዳሚ ትእዛዝ አለመሥራትን ወይም በበዓላት ስም መባዛትን ሳይሆን፤ «በፊትህ ወዝ እንጀራን ትበላለህ» (ዘፍጥ. 3:19፤ ድ.ት.) የሚለውን ነው። አዲስ ኪዳንም ሊሠራ የማይወድ አይብላ (2ኛ ተሰ. 3:10) በማለቱ፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ ነኝ የሚል በክርስትና ስም የተጠራ ሁሉ በመሥራት መበርታት አለበት። ይህ ግን በተግባር እንደ ታየው፤ ተደማጭ የሆኑ መንፈሳውያን አላስተማሩም፤ ሠርተውም አላሳዩም በተባለ ጊዜ እንደ ነበር ልብ እላለሁ።

ለዚህ ንጡር የመፍትሔ አሳብ የተሰጠው ምላሽ አበረታችም ተቃዋሚም ነበር።

ተቃዋሚዎች በጋራ የተስማሙት፤ እግዚአብሔር ከኢትዮጵያ ጋር ጉዳዩን አልጨረሰም፤ እርሱ ራሱ የልመና እጆቻችን በጥጋብ ይተካዋል፤ ስማችን በመጽሐፍ ቅዱስ ተደጋግሞ ተነሥቷል እና የሚል ነበር።

ግና የኢትዮጵያ ስም የተነሣባቸውን በታዎች አይተን፤ የተ

መከባት እርሷ በምን በምን ጉዳዮች ላይ መጽሐፍ እንዳነሣት አጠነን ማጠቃለያ ብንሰጥ፤ ለተሻለ መፍትሔ የምንነሣው ይመስለኛል። ከዚህም የተነሣ እስቲ ተከታዩን ሠንጠረዥና እና ማጠቃለያዬን እይተው የሚሉትን ይበሉኝ።

	ኢትዮጵያን ጠቃሽ ጥቅስና ንባቡ	አጠቃላይ መልእክቱ	ተፈላጊው ቁም ነገር
ዘፍጥ. 2:13	... የሁለተኛውም ወንዝ ስም ግዮን ነው፤ እርሱም የኢትዮጵያን ምድር ሁሉ ይከብባል።	በዘፍጥ. 2:8-17 ላይ ያተኩራል፤ በኤድን ገነት እግዚአብሔር የፈጠረውን ሰው አኖረ፤ በዚያ ግን ወደ አራት አቅጣጫዎች የሚፈስ ወንዝ አለ፤ ከወንዞቹ አንዱ ኢትዮጵያ በተሰኘችው ምድር ዙሪያ ይፈሳል።	የኢትዮጵያ ስም የተነበበበት ብቸኛ ምክንያት ግዮን የተባለው ወንዝ የሚያካልልበትን ለመግለጽ ብቻ ነው።
2ኛ ነገሥ. 19:9	... እርሱም፡- የኢትዮጵያ ንጉሥ ቲርሐቅ ሊወጋህ መጥቶአል የሚል ወሬ በሰማ ጊዜ ደግሞ ወደ ሕዝቅያስ መልእክተኞችን ላከ፤	2ኛ ነገሥ. 19:1-37 ባለው ላይ ያተኩራል፤ እስራኤል በአሦር ጦር ልትወረር በሆነበት ወቅት ሕዝቅያስን በማገዝ የኢትዮጵያ ንጉሥ ከጐኑ ቆሞለት እንደ ነበር ያስገነዝባል።	ኢትዮጵያ በጦር ጋይል እገዛ በማድረግ የአሦርን ጦር ለመውጋት መነሣቷን ያመለክታል።
አሰ. 1:1	በእርጤክስስም ዘመን እንዲህ ሆነ፤ ይህም እርጤክስ ከህንድ ጀምሮ እስከ ኢትዮጵያ ድረስ በመቶ ህያ ሰባት አገሮች ላይ ነገሠ።	አሰቲር 1:1-22 እርጤክስስ ቤተ መንግሥቱን በሱሳ ከተማ አድርጎ ቢቀመጥም፤ የግዛቱ ክልል ግን መቶ ህያ ሰባት አገሮችን በመግዛት ላይ ያተኩረ ነበር፤ ከዚህም የተነሣ ከመነሻ እስከ መድረሻ ያለውን የመንግሥት ግዛት (ወሰን) ከጫፍ ጫፍ ሲያነሣ ኢትዮጵያ የአንዱ ጫፍ ሆና መነሣቷን ይገልጻል።	የኢትዮጵያ ተነሿ ነት የተፈለገው የግዛት ድንበርን ለማንሣት 127 አገሮችን በመጥቀስ ከመነሻ እስከ መድረሻ ያለውን ለማሳየት እንዲያገዝ ነው።

አሲ. 8:9	መርዶክዮስም ስለ አይሁድ እንዳዘዘው ሁሉ ከህንድ ጀምሮ እስከ ኢትዮጵያ ድረስ በመቶ ሀያ ሰባቱ አገሮች ላሉ ሹማምትና አለቆች አዛውንትም ለእያንዳንዱም ሕዝብ እንደ ቋንቋው . . . ተ ጻፈ።	አይሁዳውያን በሀማ አማካይነት ሊጠፉ የታወጀውን ትእዛዝ መርዶክዮስ በሌላ የመታደግ አዋጅ በመቀየሩ ይህ የምስራች ለአይሁዳውያን ሁሉ እንዲዳረስ በመፈለጉ መልእክቱ በ127ቱ አገሮች መላኩን ከዚህም የተነሣ ኢትዮጵያ በእስቲር 1:1 መሠረት መነሣቷን ይገልጻል።	በግዛቱ ካሉት አገሮች ኢትዮጵያ አንዷ ብትሆንም፤ በዚህ ክፍል ግን ስለ ኢትዮጵያ ለመዘከር ሳይሆን፤ በአገሪቱ ባሉት አይሁዳውያን ላይ ብቻ ያተኩ ረ ነው።
ኢዮብ 28:18-19	...የጥበብ ዋጋ ከቀይ ዕንቁ ይልቅ ይበልጣል። የኢትዮጵያ ቶጳዝዮን አይተካከላትም፤ በጥሩም ወርቅ አትገመትም።	ጸሐፊው የጥበብን ምንነት ለመግለጽ የተጠቀመበት የንጽጽር ዘይቤ በኢትዮጵያ ከሚገኝ ው የከበረ ማዕድን ጋር ማመሳሰል ነው፤ ከዚህም የተነሣ የማዕድኑ መገኛ አገር የት መሆኑን ለመግለጽ የተፈለገ ነው።	የከበሩ ድንጋዮች በብዙ ድካም እንደሚገኙ ኢዮብ 28 ካብራራ በኋላ፤ የመልእክቱን ጭብጥ ግን በቁጥር 28 ላይ ያደርጋል። «እግዚአብሔርን መፍራት ጥበብ ነው፤ ከክፋትም መራቅ ማስተ ዋል ነው» በማለት ትኩረቱ ኢትዮጵያ ሳይሆን፤ የእግዚአብሔር ጥበብ መሆኑን የሚገልጽ ነው።

መዝ 68:31	ሰልፍን የሚወድዱትን አሕዛብን በትናቸው። መኳንንት ከግብጽ ይመጣሉ፤ ኢትዮጵያ እጃቸን ወደ እግዚአብሔር ትዘረጋላች።	መዝ. 68:1-35 ያለው ገለጻ በእግዚአብሔር ላይ የሚዘባበቱ ሁሉ እንደ ተ በተነሱ እንደ ጠፉ ከገለጸ በኋላ፤ እስራኤልን ደግሞ የሚቋቋሙና የሚገዳደሩ ሁሉ እንደሚቀጡ ይዘ ረዝራል። በዚህም አካሄድ ቁጥር 31 በግብጽ ተቋቋሚዎችም ሆኑ ኢትዮጵያ ከእግዚአብሔር አሸናፊነት የተነሣ ድል ተነሥተው እጃቸውን እንደሚሰጡ በማመልከት የምድር ነገሥታት ሁሉ እግዚአብሔርን ያከብሩ ዘንድ ቁጥር 32 ያሳያል።	የኢትዮጵያ ተነሿነት በእግዚአብሔር ኃይል እንደምትገባ ረከክ ገላጭ እንጂ ከበረከት ጋር ወይም እግዚአብሔርን ሊያውቅ ከተ ዘጋጀ ሕዝብ ማንነት ጋር በተ ያያዘ አልተነሣም። (የዚህን ክፍል ሰፊ ማብራሪያ በማጠቃለያው ላይ ይመልከቱ።)
መዝ. 87:3-4	የእግዚአብሔር ከተማ ሆይ፤ በአንቺ የተከበ ረ ነገር ይባላል። የሚያውቁኝን ረዓ ብንና ባቢሎንን አስባቸዋለሁ፤ እነሆ፤ ፍስጥኤ ማውያን፤ ጢርስም የኢትዮጵያም ሕዝብ እነዚህ በዚያ ተወለዱ።	መዝ. 87:1-7 የመልእክቱ መነሻ ለእስራኤል መገኛ የሆነውን ያዕቆብን በማንሣትና የሕዝቡ ከተ ማ በሆነችው በጽዮን መወለድ የሚያካራ መሆኑን ይዘክራል፤ ኢትዮጵያንም ከፍልስጥኤምና ከጢርስ ጋር አብሮ በመቀጠር ይጠራታል።	የኢትዮጵያ ተነሿነት ከባቢሎን፤ ከፍልስጥኤምና ከጢርስ እንደ አንድ የአሕዛብ ምድር ተደርጎ ከመቆጠር ባሻገር ሌላ ተጨማሪ መከራያ ያልተነሣላት ጋር አብሮ በመቀጠር ማለት ያስፈልጋል።

ኢ.ሳ. 18:1	በኢትዮጵያ ወንዞች ማዶ ላለች፤ ከንፍ ያላቸው መርከቦች ላሉባት፤ መልእክተኞችን በባሕር ላይ የደንገል መርከቦችንም በውኃ ላይ ለምትልክ ምድር ወዮላት!	ኢ.ሳ. 18:1-17 ከንፍ ያላቸው (መርከቦች ጠረኞች ወራሪዎች) የሚገለጹበት ዘይቤ ነው። በኢትዮጵያ ወንዞች ማዶ እነዚህ ወራሪዎች መኖራቸውን በማመልከት እነርሱ በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ቢነሡ እንደሚጠፉ የሚያስጠነቅቅ መልእክትን ይዟል።	በዚህ ክፍል ኢትዮጵያም ሆነ ከወንዞቿ ማዶ ያሉ ሕዝቦች፤ ወራሪዎች ከመሆናቸው የተነሣ ጥፋት ሊመጣባቸው እንዳለ የተጻፈ መልእክት ነው።
ኢ.ሳ. 20:3-5	እግዚአብሔርም ለሰብረይሮ አሳይያስ በግብጽና በኢትዮጵያ ላይ ሦስት ዓመት ለምልክትና ለተለምዶት ሊሆን ራቁቱንና ባዶ እግሩን እንደ ሄደ፤ እንዲሁ የአሦር ንጉሥ፤ የግብጽንና የኢትዮጵያን ምርኮ፤ ጉበዛዝቱንና ሽማግሌዎቹን፤ ራቁታቸውንና ባዶ እግራቸውን አድርጎ ገላቸውንም ገልጦ፤ ለግብጽ ጉስቆልና ይነጻቸዋል። እነርሱም ከተስፋቸው ከኢትዮጵያ፤ ከትምክህታቸውም ከግብጽ የተነሣ ይፈራሉ፤ ያፍሩማል።	ኢ.ሳ. 20:1-6 የአሦር ንጉሥ አስራኤልን ያንቀጠቀጠ መንግሥት ነው፤ የይሁዳ ንጉሥ ሕዝቅያስ ከዚህ ግፊት የተነሣ በግብጽ እና በኢትዮጵያ ለመደገፍ አራሱን አዘጋጅቶ ነበር፤ እግዚአብሔር ግን አሳይያስን በማስነሣት ለሦስት ዓመት በግብጽና በኢትዮጵያ ራቁቱን ሆኖ በባዶ እግሩ እንዲመላለስ ያዘረዋል፤ በዚህም ሕዝቅያስ በኢትዮጵያ እና በግብጽ መመካት ዋጋቢስ መሆኑን በማስረዳት በኢትዮጵያና በግብጽ የተመኩ ሊሰደዱና ሊያፍሩ እንደሚችሉ የሚያስረዳ ገለጻ ነው።	በዚህ ጥቅስ ኢትዮጵያ በበጎ አትገለጽም፤ ተስፋ ቢያደርግባት፤ የምታዋርድ፤ ቢደገፋባት የምታገል አገር ልትሆን ስለምትችል፤ አስራኤል የቅርብ ሩቅ በሆኑት በግብጽም ሆነ በኢትዮጵያ እንዲያምፁ ያስረዳል።

ኢ.ሳ. 37:9	... እርሱም የኢትዮጵያ ንጉሥ ቲርሐቅ ሊዋጋህ መጥቶአል የሚል ወሬ ሰማ።	ኢ.ሳ. 37:1-38 የአስራኤል ንጉሥ ሕዝቅያስ የአሦር ጦር ጥቃትና ወረራ የሰፋ መሆኑን ባስተዋለ ጊዜ ወደ ነቢዩ አሳይያስ መልእክተኞችን ላከ፤ የኢትዮጵያ ንጉሥ ደግሞ ለሕዝቅያስ ያግዝ ዘንድ ጦሩን በማምጣት ላይ እንደ ነበር የጦሩ አዛዥ ሰናክሬም መስማቱን ይዘረዝራል።	የኢትዮጵያ ንጉሥ ቲርሐቅ የሰረዘ ጦር በመውጋት ሕዝቅያስን ለማግዝ መነሣቱን ይገልጻል፤ እግዚአብሔር ግን የኢትዮጵያ እገዛ ስለ ኖረ ሳይሆን፤ የአሦር ንጉሥ በእግዚአብሔር ላይ ስለ ተሳለቀ ብቻ እንደሚያጠፋው በነቢዩ መልእክትን የላከበት ጭብጥ ነው።
ኢ.ሳ. 43:3	እኔ የአስራኤል ቅዱስ ስምላክህ እግዚአብሔር መድኃኒትህ ነኝ፤ ግብጽን ለአንተ ቤዛ አድርጌ፤ ኢትዮጵያንና ባባንም ለአንተ ፋንታ ሰጥቻለሁ።	ኢ.ሳ. 43:1-28 እግዚአብሔር ያዕቆብን (አስራኤልን) በአጽንኦት የሚመክረው መልእክት (በቁ. 5) «እኔ ከአንተ ጋር ነኝና አትፍራ»፤ (በቁ. 15) «ቅዱሳችሁ የአስራኤል ፈጣሪ ንጉሣችሁ፤ እግዚአብሔር እኔ ነኝ» በማለት ብርቁ መመኪያ እርሱ ብቻ መሆኑን የሚገልጽበት ምዕራፍ ነው።	በዚህ ስፍራ ግብጽንና ኢትዮጵያን ማንሣት የተፈለገበት ዐቢይ ምክንያት እግዚአብሔር ለአስራኤል እንክብካቤን ማድረጉን ከገለጸበት ሥራው አንዱ እነዚህን ሕዝቦች ስለ እነርሱ ተላልፈው እንደ ተሰጡ የገለጸበት ጭብጥ ነው። በቁ. 4፤ «ስለምወዳችሁ ሕይወታችሁን ለማዳን ሕዝቦችንና መንግሥታትን አሳልፌ እሰጣለሁ ብሎታል።

ኢሳ. 45:14	እግዚአብሔርም እንዲህ ይላል፡- የግብጽ ድካምና የኢትዮጵያ ንግድ ቁመተ ረጅሞችም የሳባ ሰዎች ወደ አንተ ያልፋሉ፤ ለአንተም ይሆናሉ፤ እጃቸውም ታሥረው ይከተሉሃል፤ በፊትም ያልፋሉ፤ ለአንተም እየሰገዱ፡- በእውነት እግዚአብሔር በአንተ አለ፤ ከእርሱም ሌላ አምላክ የለም ብለው ይለምኑሃል፡፡	ኢሳ. 45:1-25 እግዚአብሔር ልዑል መሆኑን ምዕራፉ በስፋት ይተነትናል፡፡ እርሱ ብቻ እግዚአብሔር እንደ ሆነና ከእርሱ ሌላ አምላክ አለ መኖሩን እያረጋገጠ (ቁ. 18)፤ በንጽጽሩ ከእስራኤል ውጭ የሆኑት አሕዛብ ግን ጣቦት ሠረዎች ከመሆናቸው የተነሣ (ቁ. 16) ሊያፍሩ እና ሊዋረዱ እንደሚገባቸው ያብራራል፤ በዚህም ከሚዋረዱት ውስጥ በስም ተጠሪዎቹ ግብፅ፤ ኢትዮጵያ፤ ሳባን በማንሣት፤ እነርሱም ከመዋረዳቸው የተነሣ እውነተኛ አምላክ እግዚአብሔር መሆኑን ማመናቸውን ይገልጻል (ቁ. 14)፡፡	ኢትዮጵያ፤ ግብጽ እና ሳባ በቅጣት ውስጥ እንደሚያልፋ፤ ሕያው እግዚአብሔርን ሳይሆን፤ በሌሎች አማልክት ሥር የነበሩ መሆናቸውን፤ ጌላም እግዚአብሔርን በማወቅ ተገዥ ሊሆኑ መቻላቸውን በመግለጽ ኢትዮጵያ፤ ግብጽና ሳባ በቅጣት ወደ ሕያው እግዚአብሔር ሊመጡ እንደሚችሉ ይጠቁማል፡፡
ሕዝ. 29:10	ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- ... እነሆ፤ በአንተና በወንዞችህ ላይ ነኝ፤ የግብጽንም ምድር ከሚግደል ጀምሮ እስከ ሴዌኔና እስከ ኢትዮጵያ ዳርቻ ድረስ ውድማና ባድማ አደርጋታለሁ፡፡	ሕዝ. 29:1-21 ዝርዝር እግዚአብሔር በሕዝቅያስ በኩል ስለ ግብጽ ወቅታዊና የወደፊት ዕድል ፈንታዋ ምን ሊሆን እንደሚችል ትንቢት ያናገረበት ምዕራፍ ነው፡፡ በትንቢቱ ግብጽ እንደምትፈራርስ፤ ኃያልነቷም ተዋርዶ እንደ ድሮም የምታፈራ አገር አለመሆኗን ይናገራል፤ በዚህ ጥፋትም የክልሏ ድንበር ኢትዮጵያን ሲጨምር እንደሚችል ያመለክታል፡፡	ኢትዮጵያ በግብጽ የኃያልነት ዘመን ወቅት በግብጽ ሥር ሆና አልያም እግዚአብሔር በትንቢቱ ፈራርሰው ባድማ በመሆን ከሚቀጡት አገሮች ሌላኛዋ ኢትዮጵያ መሆኗን የገለጸበት ስለሆነ፤ በዚህ ክፍል ኢትዮጵያ በበጎ የተነሣች አገር አትሆንም፡፡

ሕዝ. 30:4-5፤9	ሰይፍ በግብጽ ላይ ይመጣል፤ ሁከትም በኢትዮጵያ ይሆናል፤ የተገደሉትም በግብፅ ውስጥ ይወድቃሉ፤ ብዛትዋንም ይወስዳሉ፤ መሠረትዋም ይፈርሳል፤ ኢትዮጵያና ፋጥ ሉድም የተደባለቀም ሕዝብ ሁሉ ከብም ቃል ኪዳንም የገባቸው ምድር ልጆች ከእነርሱ ጋር በሰይፍ ይወድቃሉ፡፡ . . . በዚያ ቀን መልአክተኞች ተዘልለው የሚኖሩትን ኢትዮጵያውያንን ለማስፈራራት ከፊቱ በመርከብ ይወጣሉ እንደ ግብፅም ቀን ሁከት ይሆንባቸዋል፤	ሕዝ. 30:1-26 የእግዚአብሔር ቃል ወደ ነቢዩ በመምጣት የዋይታ ቀን ከፊታቸው እንደሚመጣ፤ በዚህም ጊዜ ዋንኛው ተቀጪ በሀብቷ፤ በጦሯ እና በአማልክቷ ተደግፋ የነበረችውን ግብጽ በሰይፍ ተሸናፊ ልትሆን እንደሚገባት ይገልጻል፤ እያይዞም በአንድ እንደ ተጠመዱ ወይም እንደ ተባበሩ የሚቆጠሩት ኢትዮጵያ፤ ፋጥ፤ ሉድና መላው ዐረብና ሊብያ በአንድነት መጥፋታቸውን ይተነብያል፡፡	ኢትዮጵያ በዚህ ገለጻ ተጠቃሽነቷ ሰላማዊ በሆነ ትንታኔ ሳይሆን፤ ሁከት (ጭንቀት) በዚያን ጊዜ እንደሚሆንባት፤ በተጨማሪም በሰይፍ እንደሚወድቁ ያስረዳል፡፡
ሕዝ. 38:5-6	. . . ፋርስንና ኢትዮጵያን፤ ፋጥንም ከእነርሱ ጋር ጋሻና የራስ ቀርን የለበሱትን ሁሉ፤ ጋሜርንና ጭፍሮቹን ሁሉ፤ በሰሜን ዳርቻም ያለውን የቴርጋማን ቤትና ጭፍሮቹን ሁሉ፤ ብዙዎችንም ሕዝቦች ከአንተ ጋር አወጣለሁ፡፡	ሕዝ. 38:1-32 እግዚአብሔር በነቢዩ አማካይነት በጎግ ላይ ትንቢትን ይናገራል፤ ጎግ በኃያልነት ተነሥቶ በሰላም የተቀመጠውን የእስራኤልን ሕዝብ ሊያጠፋ ይመጣል፤ በዚህ ወቅት ከጐኑ የሚቆሙለትና በአንድ ሆነው ከሚነሡለት አገራት ውስጥ ፋርስ፤ ኢትዮጵያና ፋጥ የመሳሰሉት ይገኙ በታል፤ እግዚአብሔር ግን በቁጥር 18 ጎግ የእስራኤልን ምድር ሲወጋ ብርቱ ቁጣው በእርሱ ላይ ሆኖ እንደሚነሣ ይተነብያል፡፡	ኢትዮጵያ የእስራኤል ጠላት ሆኖ ሊነሣ ላለው ከጎግ ጋር ተባባሪ መሆኗን ይጠቁማል፤ በውጤቱም አጠቃላይ ቅጣትን እግዚአብሔር በጎግ ላይ በማድረግ የእግዚአብሔር ታላቅነትና ቅድስና ይታያል፤ በሕዝቦች ሁሉ ፊት ማንነቱን በመግለጹ ተገዥ ይሆናሉ (ቁ. 23)፡፡

ናሆም 3:9-10	... ኢትዮጵያና ግብጽ የማይቆጠር ኃይልዋ ነበሩ ፉጥና ልብያ ረዳቶችዋ ነበሩ። እርስዋ ግን ተማርካ ፈለሰች፤ ሕፃናቶችዋ በመገንድ ሁሉ ራስ ላይ ተ ፈጠፈጡ።	ናሆም 3:1-19 በስፋት የደም ከተማ ስለሆነችው ነነዌ ይዘረዝራል፤ በማጠቃለያው ደግሞ፤ የአሦር ንጉሥ ሆይ! እ ረኞችህ አንቀላፉ፤ መኳንንትህ ዐርፈው ተ ች ሕዝብህ ሰብሳቢ አጥተው በተራራ ላይ ተ በትነዋል (ቁ. 18) በማለት ለነነዌ እና ለአሦር የተያያዘ ጥፋትን ያትታል። በዚህ ውስጥ ደግሞ ኢትዮጵያና ግብጽ የነነዌያውያን ጉልበት ሆነው እንደ ነበር፤ ግን በአጠቃላይ እንደ ተዋ ረዱ የሚያስረዳ ንባብ ነው።	የኢትዮጵያ ተ ጠቃሽነት በዘመኑ ከኃያላኑ ጋር ልትሰለፍ ብቃቱ ያላት አገር ትመስላለች። ያ ኃይልና ጉልበት ግን ከእርሷ በበለጠ ለማገዝ ተባባሪ ብትሆንም፤ እንዳልተጠቀመች የሚገልጥ ጭብጥ አለው።
ሶፎንያስ 3:10	... ከኢትዮጵያ ወንዞች ማዶ የሚማልዱኝ፤ የተ በተኑት ሴቶች ልጆቼ ቊርባኔን ያመጡልኛል።	ሶፎንያስ 3:1-20 የኢየሩሳሌም የወደፊት ዕጣ የተዘረዘረበት ምዕ ራፍ ነው። ሕዝቡ በእግዚአብሔር ባለመታመኑ። ሹሞቹ እና ነቢያቱ ትዕቢተ ጆችና አታላዮች ከመሆናቸው የተነሣ የእግዚአብሔር መዓት እንደሚፈላባት ይገልጻል። በዚህ ውስጥ ግን ከኢትዮጵያ ወንዞች ማዶ እግዚአብሔርን የሚያመልኩ እና የሚማልዱ እንዳሉ ይገልጻል።	ከኢትዮጵያ ወንዞቿ ማዶ ስላሉት ሕዝቦች በተገለጸው ማብራሪያ፤ በዚያ ያሉት ሰዎች እግዚአብሔርን የሚያመልኩና የሚማልዱ ከመሆናቸው የተነሣ እስራኤልን ያስቀናሉ።

ከ1-17 ያሉት ጥቅሶች በቀጥታ ኢትዮጵያ የሚል መጠሪያ ያለው አገርን የማያመለክቱ መልእክቶች መሆናቸውን ልብ በሉ።			
ሐዋ. 8:27	እነሆም፤ ሀንደኬ የተ ባለች የኢትዮጵያ ንግሥት አዛዥና ጃንደረባ የነበረ ረባ የነበረ ረባ በገንዘብዋ ም ሁሉ የሠለጠነ አንድ የኢትዮጵያ ሰው ሊሰግድ ወደ ኢየሩሳሌም መጥቶ ነበር።	ሐዋ. 8:1-40 ከዚህ ገለጻው ውስጥ የኢትዮጵያን ሰው ታሪክ የሚያካትተው ከቁ. 26-40 የሚገኘው ነው። ንጉሡ ሀንደኬ በወቅቱ እንደ ቅዱስ ይታይ ስለ ነበር፤ እናቱ የመንግሥቱን አስተዳደር ታከናውን ነበረ፤ ከዚህም ደግሞ የተነሣ ሀንደኬ እንደ ማዕ ረግ ስም ይጠራል። በዚያን ዘመን ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው የኢትዮጵያ ሰው ከአሕዛብ ወደ ይሁዲነት የገባ ወይም ተበትነው ካሉት አይሁዶች አንዱ ሊሆን ይችላል። ይህ ሰው ስለ ክርስቶስ አዳኝነት ሰማ፤ እምኖ ተጠመቀ፤ ወንጌልንም በየከተማው እየሰበከ መመለሱን ይገልጻል።	ኢትዮጵያ ተብሎ የሚጠራው የጊዜው የግዛት ክልል ከላይኛው ዓባይ ጀምሮ እስከ ካርቱም ድረስ ያለውን የኑብያ ምድር የሚያጠቃልል ነው። በዚህ ገለጻ የኢትዮጵያ መነሣት የክርስቶስ የአዳኝነት ዜና በጃንደረባው አማካኝነት የመጣበትን የምስራች የሚያሳውቅ ነው።
ዘዐአ. 12:1	ሙሴም ኢትዮጵያይ ቱን አግብቶአልና ባገባት በኢትዮጵያይ ቱ ምክንያት ማርያምና አሮን በእርሱ ላይ ተናገሩ።	ዘዐአ. 12:1-16 ዝርዝሩ እንደሚገልጸው፤ የማርያምና የአሮን በሙሴ ላይ መናገር እንደኛው ምክንያት ኢትዮጵያዊቱን በማግባቱ ሲሆን፤ የዚህም መነሻ ኩሽ የካም ልጅ ሆኖ በደቡብ የዐባይ ሸለቆ ወደ ደቡባዊው ጫፍ ክልል ይኖር የነበረ ሕዝብ ነው (ዘፍጥ. 10:6-7)። ይህ የኩሽ አገርም ማርያምና አሮን ኢትዮጵያዊት የሚለውን ቃል መጠቀማቸው ወገኖቿን ምድያማውያንን በንቀት መናገራቸውን ሲያመለክት፤ ሌላው የተቆጠሩት ኢትዮጵያዊ በማግባቱ ሳይሆን፤ ሙሴ ከእግዚአብሔር ጋር የቀረበ ግንኙነት ስለ ነበረው፤ ቀንተውበት ሊሆን ይችላል።	ኢትዮጵያዊቱ በማለቱ ሴቲቱ ሙሴ ወዳለበት ሀገር መጥታ ወይም እርሱ ወደምትገኝበት ደርሶ ሳይወስዳት አይቀርም። በዚህ ቦታ ኢትዮጵያ የተ ጠቀሰችው የሴቲቱን መገኛ ወይም የምን አገር ሰው መሆኗን ለመግለጽ ብቻ ነው።

2ኛ ዜና 14:9-13	ኢትዮጵያዊውም ዝሪ እንድ ሚሊዮን ሰ ዎችና ሦስት መቶ ሰረገሎች ይዞ ወጣባቸው ... አሳም! አቤቱ! በብዙም ሆነ በጥቂቱ ማዳን አይሳንህም! አቤ ቱ... አድነን እግዚአብሔርም በአሳና በይሁዳ ፊት ኢትዮጵያውያንን መታ! ኢትዮጵያውያን ም ሸሸ... አሳም ከእነርሱ ጋር ሕዝብም እስከ ፊራራ ድረስ አሳደዱአቸው! ኢትዮጵያውያን ም ፈጽመው እስኪጠፉ ድረስ ወደቁ::	የ2ኛ ዜና 14:1-15 ገለጻ ከይሁዳ ንጉሦች መካከል አሳ ቅንና በእግዚአብሔር ፊት መልካሙን በማድረግ ሕዝቡን ያስተዳደረ ንጉሥ ነው! የባዕዳን መሠዊያ ዎችንና ማምለኪያዎችን ሁሉ በማፈራረስ ሁሉም እግዚአብሔርን እንዲፈልጉ ያዘዘና የመራ ንጉሥ ነበር:: በዘመኑም የተዋጋው አልነበ ረም:: ይህን እየፈጸመ ሳለ ግን ኢትዮጵያዊው ዝሪ ከአንድ ሚሊዮን ጠሩ ጋር ሊወረው መጣ! አሳ ይህን ባወቀ ጊዜ ከመዋጋት ወደ እግዚአብሔር ጸለየ! እግዚአብሔርም የኢትዮጵያን ጦር ሙሉ በመሉ በመደምሰስ! ብዙ ምርኮን ይዘው ወደ ኢየሩሳሌም መመለሳቸውን ይገልጻል::	ኢትዮጵያዊው ዝሪ የተባለው ሰው ነብያዊው በመባል ይታወቃል! አንዳንዶች የግብፅ ንጉሥ ሳይሆንም አይቀርም ይላሉ:: ጭብጡ ግን እርሱና ተከታዮቹ ኢትዮጵያውያንን በእግዚአብሔር ላይ ብቻ በተደገፉት በንጉሥ አሳ እና በሠራዊቱ ተሸንፈው መጥፋታቸውን ከመግለጽ ባሻገር! ለመዋጋት ያልተነሣሡትን ሕዝቦች በግፍ ለማጥፋት ከመነሣት አኳያ የኢትዮጵያ ትዕቢትን የሚጠቁም ነው::
ኤር. 13:23	በውኑ ኢትዮጵያዊ መልኩን ወይስ ነብር ዝንጉርጉርነቱን ይለውጥ ዘንድ ይችላል?	በኤር. 13:1-27 እግዚአብሔር ስለ እስራኤልና ስለ ይሁዳ ሲናገር! የይሁዳን ትዕቢት እና የኢየሩሳሌምን አብረት አጠፋለሁ በማለት ለቅጣቱ መንሥሔው ክፉ ማድረግ ለመዳችሁ! ከዚህም የተነሣ መልካምን መፈጸም አልቻ ላችሁም (ቁ. 23)! ይህም በንጽጽር የኢትዮጵያዊ መልኩ እና የነብር ዝንጉርጉርነት እንደ ማይለወጥ አትለውም ይላቸዋል::	በዕብራይስጡ መጽሐፍ ኢትዮጵያዊ የሚለውን ኩሻዊ ይለዋል:: በዚህ ክፍል የኢትዮጵያ መልክ ሊቀየር እንደማይችል እናንተ ም ከከፋታችሁም መለወጥ አትችሉም ለማለት የተጠቀሰ አባባል ነው::

ኤር. 38:7-12	በንጉሡም ቤት የነበ ረው ጃንደረባ ኢትዮጵያዊው አቤ ሜሌክ ኤርምያስን በጉድጓድ ውስጥ እንዳፍሩት ሰማ ... ንጉሡም ኢትዮጵያዊውን አቤ ሜሌክን ከአንተ ጋር ሠላሳ ሰዎች ከዚህ ውስድ ... ብሎ አዘዘው... ኢትዮጵያዊውም አቤ ሜሌክ ኤርምያስን- ይህን አሮጌ ጨርቅና አሳቂውን ልብስ ... አድርግ ... አለው::	ኤር. 38:1-28! ኤ ርምያስ በኢየሩሳሌም ላይ ትንቢትን ተናገ ረ:: ይህች ከተማ በእርግጥ ለባቢሎን ንጉሥ ሠራዊት አልፋ ትሰጣለች! እርሱም ይይዛታል በማለቱ! መኳንንቱ በዚህ ተሰላጭተው ነቢዩን በጥልቅ የውኃ ጉድጓድ ውስጥ አስጣሉት:: ይህን ተ ግባራቸውን ንጉሡ በመስማቱ ኢትዮጵያዊውን ሹም አቤሜሌክን በመላክ ኤርምያስ ከተጣለበት ጉድጓድ እንዲወጣ ያስደርገዋል::	በኢየሩሳሌም የተገኘ ው ኢትዮጵያዊ አቤ ሜሌክ ተብሎ የተ ጠራው ሰው ለኤ ርምያስ ያሳየው ቸርነት በእግዚአብሔር ላይ መታመኑን ይገልጻል:: እግዚአብሔርም መልካም አድርጎለታል (39:15- 18):: ይህ ኢትዮጵያዊ የተባለው ሰው ከላይኛው አባይ አካባቢ ይኖር የነበ ረ ሊሆን እንደሚችል ይገመታል::
2ኛ ዜና 12:2-4	... የግብጽ ንጉሥ ሺሻቅ በኢየሩሳሌም ላይ ዘመተ! ከግብጽ አብረውት የመጡትን አሥራ ሁለት ሺህ ሠ ፈረሶችና ስፍር ቁጥር የሌላቸውን የሊብያ! የሱኪሊምና የኢትዮጵያ ወታደሮችን ይዞ የተ መሸጉትን የይሁዳ ከተ ሞች በቁጥጥሩ ሥር በማድረግ እስከ ኢየሩሳሌም ዘለቀ (ከኢ.መ.ት. የተወሰደ)::	2ኛ ዜና 12:1-16! ሮብዓም መንግሥቱን ካደላደለ በኋላ እርሱም ሕዝቡም የእግዚአብሔርን ሕግ ተዉ ናቁም! እግዚአብሔርን ከመበደላቸው የተነሣ የግብጽ ንጉሥ የጦር አጋሮቹን በአንድነት አደራጅቶ ወረራ አካሂዶ የቤተ መቅደሱን ንብረት ሁሉ ዘርፎ መውሰዱን: ከዚህም የተነሣ ሮብዓም ራሱን አዋርዶ በመገኘ ቱ እግዚአብሔር ምሕ ረት እንዳደረገለት ይገልጻል::	ኢትዮጵያና ተ ጠቃሾቹ አገሮች በግብጽ ንጉሥ ሥር ሆነው ለጦር ስለ ወጡ በኃይልና በጉልበት ከእርሱ ያነሱ ግን ከእርሱ ዓላማ ጋር ለመተ ባበር የተዘጋጁ ሲጠቁም! በተ ጨማሪም በመልክክ ምድራዊ አቀማመጥ ከኢየሩሳሌም ዙሪያ ያሉ ሆነው እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ባመፁ ጊዜ እንደ በትር ይጠቀምባቸው እንደ ነበር ያስረዳል::

2ኛ ዜና 16:8	... ኢትዮጵያውያን ና የልብያ ሰ ዎች እጅግ ብዙ ሰረገሎችና ፈረሰኞች የነበሩአቸው እጅግ ታላቅ ጭፍራ አልነበሩም? በእግዚአብሔር ስለ ታመንህ በእጅህ አሳልፎ ሰጣቸው::	2ኛ ዜና 16:1-14፤ አሳ በይሁዳ ነግሥ ሳለ የእስራኤልን ንጉሥ ባአስ ሊወጋው ሲመጣ አሳ እንደ ቀድሞው በእግዚአብሔር መታመን ትቶ የሦሪያ ንጉሥ ወልደአዴር ይረዳው ዘንድ መልአክተኛን ላከ:: በመልአክቱም ከባአስ ጋር ያለውን ውል አስቀድሞ እንዲያፈርስ ስጦታን ላከለት:: በዚህ ተግባር እግዚአብሔር በባለ ራእዩ አናኒ በኩል በአምላክህ በእግዚአብሔር ታምነህ በነበረበት ወቅት ኃያል ሠራዊት የነበረቸውንና የኢትዮጵያንና የሊብያን ጦር በእጅህ አሳልፌ ሰጥቼህ ነበር፤ ዛሬ ግን በእኔ ስላልታመንህ፤ ጦርነቱ ለአንተ አይደለም ይለዋል::	ኢትዮጵያ እና ልብያ በዚህ ቦታ ላይ የተነሡት አሳን ይወጉ ዘንድ ተሰብስበው በመጡ ጊዜ እንደ ተዋረዱ ለመግለጽ ነው:: ከዚህ ገለጻ ልንገነዘብ የሚገባው የኢትዮጵያን ጦ ረኛ መሆኑንና በአንድ ወቅት ከጉልበተኞች ተራ የቆመች አገር እንደ ነበረች ነው::
2ኛ ዜና 21:16- 17	እግዚአብሔር ም በፍልስጥኤ ማውያንና በኢትዮጵያ አጠገብ የሚኖሩትን የዓረባውያንን መንፈስ በኢዮራም ላይ አስነሣ:: ወደ ይሁዳም ወጡ፤ አፈ ረሱአትም፤ የንጉሡንም ቤ ት ዕቃ ሁሉ ወንዶች ልጆቹንም ሴቶች ልጆችንም ማረኩ፤	2ኛ ዜና 21:1-20፤ ኢዮራም በኢዮራሳም እንዲነግሥ ወንድሞቹንና የእስራኤልን አለቆች ገደለ፤ የአባቶቹንም አምላክ ተወ:: በዚህ ወቅት ነቢዩ ኤልያስ አንተ በአባትህ በኢዮሣፍጥ ወይም በይሁዳ ንጉሥ በአሳ መንገድ ስላልሄድህ ከግፍ የተነሣ በመቅሠፍት ትሞታለህ ሲል ይነግረዋል:: ለዚህ ደግሞ ከፍልስጥኤማውያንና ከኢትዮጵያውያን አጠገብ የሚኖሩ ዓረቦችን በኢዮራም ላይ በጠላትነት እንደሚያስነሣበት የሚገልጽ ትንተናን አዘጋፈ::	ኢትዮጵያን ሳይሆን፤ በኢትዮጵያ አጠገብ የሚኖሩትን የዓ ረባውያንን መንፈስ ማስነሣቱን መናገሩ፤ ጉዳዩ በቀጥታ የኢትዮጵያን የሚመለከት ሳይሆን፤ የኢትዮጵያ ተ ጠቃሽነት ለስፍራ መለያ ወይም የዓ ረባውያንን መገኛ ለመግለጽ ተፈልጎ የተነሣ ነው::

ኤ.ር. 46:9-10	ፈረሶች ሆይ፤ ውጡ፤ ሰ ረገሎችም ሆይ፤ ንጉዱ፤ ጋሻም የሚያነግቡ የኢትዮጵያና የፋጥ ኃያላን፤ ቀስትንም ይዘው የሚሰቡ የሉድ ኃያላን ይውጡ:: ያ ቀን ጠላቶቹን የሚበቀልበት የሠራዊት ጌታ የእግዚአብሔር የበቀል ቀን ነው::	ኤ.ር. 46:1-28፤ የእግዚአብሔር ማዕከላዊ መልአክት በቲብስ አምላክ ላይ፤ በአሞን ላይ፤ በፈርያን ላይ፤ በግብጽና በአማልዕክቷ ላይ፤ በነገሥታቷም ላይ እንዲሁም በፈርያን የሚታመኑት ላይ ቅጣት አመጣለሁ (ቁ. 25) በማለት በራሳቸው ተደግፈው የኖሩትን በእስራኤል ላይ ጠላት የነበሩትን እንደሚቀጣ ደጋግሞ ይናገራል:: በዚህም ምዕራፍ በስፋት የተገለጸችው አገር ግብጽ እና ቅጣቷ ነው:: እግዚአብሔር ኃያል ከሆነችው ከግብጽ ጋር አብረው መመኪያ ሆነው የኖሩትም የኢትዮጵያ እና የፋጥ ኃያላንም በቅጣቱ ሥር መሆናቸውን ይዘረዝራል::	ኢትዮጵያ በዚህ ቦታ የተጠቀሰችው ለግብፅ ሠራዊት ቅጥረኛ በመሆን የጦር ሠራዊቷን ያጉለበቱ ከመሆናቸው የተነሣ ቅጣቱ በባቢሎናውያን አማካኝነት በሁሉም ላይ እንደሚሆን ያ ረጋግጣል:: በቁጥር 28 መሠረት፤ እግዚአብሔር ሁሉን ቀጥቶ ሲያጠፋ የገዛ ሕዝቡን ግን ቢቀጣቸውም ፈጽሞ እንደማያጠፋቸው ያ ረጋግጣል::
ዳን. 11:43	በወርቅና በብርም መዝገብ ላይ በከበረችም በግብጽ ዕቃ ሁሉ ላይ ይሠለጥናል፤ የልብያና የኢትዮጵያ ሰ ዎችም ይከተ ሉታል::	ዳን. 11:1-45፤ ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ንጉሥ እንደሚነሣ ዳንኤል ይናገራል:: ይህ ንጉሥ በእግዚአብሔር ላይ ተ ሰምቶ የማይታወቅ ስድብን ይሳደባል፤ በባዕድ አምላክ ርዳታ ጽኑ ምሽጎችን ይዋጋል፤ ለእርሱም የሚዝቡትን ያከብራቸዋል:: ይህ ንጉሥ ሌላ ተቋቁሚ ሊመጣበት እንዳለ ባወቀ ጊዜ እርሱን ለመቋቋም የሚያደርገው ወራሪ የግብጽ፤ የልብያ እና የኢትዮጵያ ሰዎች ሁሉ ይዝቡለታል::	ኢትዮጵያ የተነሣችበት ይህ ታሪክ በዘመን ፍጻሜ ላይ የሚሆነውን ጦርነት ሳያመለክት አይቀርም፤ በዚያ ጊዜ ኢትዮጵያም ሆነች ግብጽ ልብያም ጭምር በእግዚአብሔር ላይ ለተነሣው ክፉ ገዥ ተገዥ መሆናቸውን ያረዳል::

አሞፅ 9:7	የአስራ-ኤል ልጆች ሆይ፤ እናንተ ለእኔ እንደ ኢትዮጵያ ልጆች አይደላችሁምን? ይላል እግዚአብሔር።	አሞፅ 9:1-15፤ እግዚአብሔር አስራ-ኤልን እንደሚያጠፋ የሚገልጽበት ምዕራፍ ነው። በዚህ ጥፋት ውስጥ ክፉኛ የሚቀጡት በሕዝቡ መካከል ሆነው ክፋ ነገር አያጋጥመንም፤ ወይም አይደርስብንም በማለት በኃጢአታቸው የከረሙና ሌሎችን ከሕያው እግዚአብሔር የሚያርቁት በሰይፍ እንደ ሆኑ ያረጋግጣል።	ኢትዮጵያ ለንጽጽር ያግዝ ዘንድ በዚህ ሰፍራ ተጠርቷል፤ አስራ-ኤላውያንን እናንተ እኮ እንደ ኢትዮጵያውያን ናችሁ ተብለዋል። ይህ መልእክት ኢትዮጵያን ከትዕቢቷና ከትምክህተኝነቷ ጋር ያነረጸጸረ ነው።
ሶፎ. 2:12	እናንተም ኢትዮጵያውያን ደግሞ፤ በሰይፌ ትገደላላችሁ።	ሶፎ. 2:1-15፤ ነቢዩ በእግዚአብሔር የሚቀጡትንና የሚጠፉትን ሕዝቦች ይዘረዝራል። ፍልስጥኤምን ፍጹም አጠፋሽለሁ፤ ከነዋሪዎችም የሚተርፍ የለም (ቁ. 5)፤ ሞግብንና የአሞንን ደግሞ ሞግብ እንደ ሰዶም፤ አሞናውያን እንደ ገሞራ ዐረም እንደ ዋጠው ቦታና እንደ ጨው ጉድጓድ ለዘላለም የጠፋ ይሆናሉ (ቁ. 9)፤ አሦርን በተመለከተ አጠፋታለሁ፤ ነነዌን ባድማ በማድረግ ደረቅ ምድረ በዳ እንደሚያደርጋት ይናገራል (ቁ. 13)፤ ኢትዮጵያንም በሚመለከት በቁጥር 12 በሰይፋ መገደላቸውን የሚያስረዳ ምዕራፍ ነው።	የኢትዮጵያ ተጠቃሽነት ከተነሡት አገራት ሲተያይ፤ በጦርነት የታወቁ ከመሆን ባሻገር፤ የአስራ-ኤል ጠላት ሆነው በድግግም ተነሥተዋል።

ማጠቃለያ

በህንጠረዥ ውስጥ፤ ከአርባ ሁለቱ ጥቅሶች ሃያ ዘጠኙን ነው የጠቀስኩት የተቀሩት አሥራ ሦስቱ በይዘት እና በታሪክ በተጠቀሱት ውስጥ ያለምንም ለውጥ የተነሡ በመሆናቸው ትቻ ቸዋለሁ። እንግዲህ ያነበባችሁት ኢትዮጵያ-ጠቃሽ ክፍሎች አብዛኞቹ ወይም ሁሉም ማለት ይቻላል፤ ኢትዮጵያን እንደ አንድ በዓለም ውስጥ እንዳለች አገር እንጂ፤ የተለየችና ለአርሷ ብቻ ተቆንጥሮ ከእግዚአብሔር የተሰጣት ተስፋም ሆነ ቃል ኪዳን እንደ ነበር አያመለክትም። ይልቅስ፤ በበረከት ሳይሆን፤ በጥፋት-ነክ ጉዳይ፤ በሰላም ሳይሆን፤ በጦርነት ላይ፤ በማሸነፍ ሳይሆን፤ በሙሽነፍ (በመማረክ) መልእክት ላይ፤ ለመሠራት ሳይሆን በቅጣት ያለፈበትን ታሪክ መዘከሩን ልብ የሚል ልብ ሊለው ይገባል።

ይህን ደግሞ ማለቱ ለአንድ ጉዳይ ነው። እኔም ኢትዮጵያዊ በመሆኔ ደስ ይለኛል። የበለጠ እርካታዬ ግን «ሰማችን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጽፏል» በሚል ሰበብ ጥረን ግረን አገራችንን ከማሳደግ ተለይተን በአፍቅሮት-ኢትዮጵያ ብቻ ጋላ ቀር (ጀራት) ሆነን የሚያስቀረንን አመለካከት ወይም እምነት በእውነት ተክተን ስንኖር ማየት ነው።

እግዚአብሔር በላከልን በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ጥሪ ታምነን ጊዜያችንን በእግባቡ በመጠቀም እንድንኖር ጠርቶናል።

በመጨረሻም፤ በብዙዎች ዘንድ እጅግ ታዋቂ የሆነውን ጥቅስ በመውሰድ አጭር ትንተና እሰጣለሁ። ጥቅሱ መዝሙር 68:31 ነው። «ኢትዮጵያ እጃቿን ወደ እግዚአብሔር ትዘረጋለች።» አንድ ወዳጄ ይህ ጥቅስ በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥት የኢትዮጵያ ፓስፖርት ላይ ተጽፎ እንደ ነበር ሲያጫውተኝ፤ ነገሩ ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ታሪክ እንዳለው ተገነዘብሁ። ለመሆኑ ኢትዮጵያ እጃቿን ወደ እግዚአብሔር ትዘረጋለች ማለት ምን ማለት ነው? ጥያቄውን ያነግሁት ያለ ምክንያት አይደለም። ጥያቄ ያመራምራል፤ ነገሮችን በደፈናው ከመቀበል ይልቅ በምክንያት እንድንቀበል ያግዘናል፤ ሌሎች በደፈናው ያስተጋቡትን እኛም እንዳናስተጋባ ያዝ ያደርገናል። ብዙዎች ይህን ጥቅስ የሚጠቅሱት ኢትዮጵያ በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደችና የተባረከች አገር

መሆኗን ለማሳየት ነው፤ ሌሎች አገሮች እስከነ መኖሩ ሲረሱት ኢትዮጵያ እንዳወቀችው ለመግለጽ ነው። ከዚህም የተነሣ ኢትዮጵያ በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደችና የተባረከች አገር መሆኗን ከማሳየትም በላይ፤ ኢትዮጵያ ቀን የወጣላት፤ በአምላክ የተመረቀች አገር ተደርጋ ትዘከራለች። መቼም ኢትዮጵያ እንዲህ ያለች ምስጉን አገር ብትሆን ማንም አይጠላም። እግዚአብሔር ቢወዳትና ቢባርካትም ማንም ቅር አይለኝም። ይህ ግን ምኞት ነው። መዝሙር 68:31ን በመጥቀስ ለኢትዮጵያ እንዲህ የመሰለ ነገሮችን መመኘት አይቻልም። ምክንያቱም ልክ እንደ ጉም መሠረት-የለሽ ምኞት ነው፤ አለ ስንለው የለም። ይህም ሆነ ይህ፤ መዝሙር 68:31 የሚናገረው ስለ ምንድን ነው?

ይህ መዝሙር የሚገኘው በሁለተኛው መጽሐፍ ውስጥ ነው። መጽሐፈ መዝሙር አምስት ዐብይ መጽሐፍት አሉት። አንደኛው መጽሐፍ ከመዝሙር 1-41፤ ሁለተኛው መጽሐፍ ከመዝሙር 42-72፤ ሦስተኛው መጽሐፍ ከመዝሙር 73-89፤ አራተኛው መጽሐፍ ከመዝሙር 90-106፤ አምስተኛው መጽሐፍ ከመዝሙር 107-150 ድረስ ያለው ነው። የሁለተኛው መጽሐፍ ዋነኛ አትኩሮት እግዚአብሔር ሕዝቡን ይመሠርታል፤ ይጠብቃል በሚለው ላይ ሲሆን፤ መዝሙሮቹ፤ በአንድም በሌላ መንገድ፤ የሚያጉለብቱት ይሄንኑ አሳብ ነው። ወደ መዝሙር 68:31 ስንመጣ፤ ይህ መዝሙር የሚናገረው እግዚአብሔር ለእስራኤል ስላደረገው በጎነት ነው።

በመጀመሪያ፤ መዝሙረኛው እግዚአብሔር ለሕዝቡ ተሟጋች እንደ ሆነ ይገልጻል (ቁ. 1-6)። ተሟጋች የተገለጸልን ግን እንደ ጠበቃ ሳይሆን፤ እንደ አርበኛ ነው። ሕዝቡን ነጻ የሚያወጣው ከጠላቶቻቸው ጋር ተዋግቶ ነው። በመቀጠል፤ የሕዝቡ አምላክ ልዑል እግዚአብሔር ብርቱ አምላክ እንደ ሆነ ይናገራል (ቁ. 7-10)።

ለሕዝቡ የሚሟገተው አምላክ ሕዝቡን ለመታደግ ሲመጣ በፊቱ ሊቆም የሚችል ማንም የለም። ምድር እንኳ ከግርማው የተነሣ ትርበደበዳለች። ከዚያም መዝሙረኛው ወደ ኋላ በመመራት እግዚአብሔር በቀደመው ዘመን ለሕዝቡ ያደረገውን ቸርነት ይተርካል (ቁ. 11-14)። ቀጥሎም እግዚአብሔር ጽዮንን እንደ መረጠና

በመካከሏም እንደሚኖር ይናገራል (ቁ. 15-18)። ጽዮንን ማደሪያው ሲያደርግ ወደ እርሷ የገባው ክንድ-ድል አድራጊ አርበኛ ነው። በቁጥር 19-23 ላይ ደግሞ የእግዚአብሔር ብርታት የሕዝቡ መዳን እስኪፈጸም ድረስ በታሪካቸው ሁሉ የሚቀጥል መሆኑን ይገልጻል። በቁጥር 24-27 ላይ ያ ድል አድራጊው አምላክ ወደ ቤተ መቅደሱ በመገሥገሥ ላይ እንደ ሆነ ይተርካል። ከዚያም እግዚአብሔር ዘወትር ሕዝቡን የሚያስጨንቁ ጠላቶቻቸውን ድል ማድረጉን እንዲቀጥል ጸሎትና አቤቱታ ሲቀርብ እናያለን (ቁ. 28-31)። በመጨረሻም፤ የዓለም መንግሥታት ሁሉ ወደ ሰማየ ሰማያት ለወጣውና በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ ውስጥ መኖሪያውን ላደረገው ለእስራኤል አምላክ ምስጋና እንዲያቀርቡ ጥሪ ሲደረግ እናነባለን (ቁ. 32-35)። እንግዲህ፤ «ኢትዮጵያ እጃቿን ወደ እግዚአብሔር ትዘረጋለች» (ቁ. 31) የሚለው ሐረግ የሚገኘው በዚህ ዐምድ ውስጥ በመሆኑ፤ ነገሩን ከላይና ከታች ከተነገሩት አሳቦች ጋር ማዛመድ የግድ አስፈላጊ ነው። ጥቅሱን በዐውዱ መሠረት ካለየነው፤ እኛ የምንፈልገውን ሊልልን ይችላል። ቀደም ሲል ስለ ቁጥር 28-31 እንደ ገለጽነው፤ ይህ ምንባብ የሚናገረው እግዚአብሔር እንደ ቀድሞው ዘመን ሁሉ አሁንም ብርቱ ክንዱን እንዲያሳይና ማንነቱን ያላወቁ ሁሉ ሳይወዱ በግዳቸው እንዳያውቁ የሚጠይቅ ነው። ግብጽና ኢትዮጵያ ማንነቱን አላወቁም። ግብጽ የሕዝቡ ጠላት ናት፤ ሕዝቡን ያሳደደችና ያስጨነቀች ናት። እግዚአብሔር ግን ካሳዳጀዋና ካስጨናቂዋ ጠላት ሕዝቡን ነጻ አወጣ። ኢትዮጵያም ብትሆን የእስራኤል አምላክ ማን እንደ ሆነ ያልሰማች ናት። በቁጥር 30 ላይ እነዚህ ሁለት ሕዝቦች ከዱር አራዊት ጋር ተነጻጽረዋል። አራዊትና ኮርማዎች የሚወክሉት ጨቋኝ፤ አዋኪና አጥፊ ሕዝቦችን ነው። የእነዚህ ሕዝቦች ክፉ ተግባር ማክቶም አለበት። ጦርነትን የሚወዱ ሕዝቦች መንኮታኮት አለባቸው። ግብጽ ለጌታ መገዛት አለባት፤ ኢትዮጵያም ለእስራኤል አምላክ ስጦታ በማምጣት ማንነቱን መገንዘብ አለባት (ኢሳ. 18:1-19፤ 15:20:1-6)። እኛን ወደ ላይ መዘርጋት የሚያመለክተው መሸነፍን፤ ድል መነሣትንና ለአሸናፊውና ለድል አድራጊው መገዛትን ነው (ኢሳ. 19:21፤ 45:14)። ኢትዮጵያ እጃቿን ወደ እግዚአብሔር ትዘረጋለች ሲባል፤ ለእስራኤል አምላክ ለእግዚአብሔር

ር ትሰግዳለች፤ ማንነቱን ተገንዝባ በፊቱ ትደፋለች ማለት ነው። ኢትዮጵያ እጆቿን የምትዘረጋው ምልስ ስለ ሆነች አይደለም፤ ልትቋቋመው የማትችለው ባላጋራ ስለ ገጠማት ነው። ያላት አማራጭ ራሷን ማስገዛት ብቻ ስለ ሆነ፤ ላትወድ በግዳ የተ ባለችውን አደረገች።

ለውርጃ ተጠቂዎች ምን ተስፋ አለ?

ውርጃን የፈጸሙ ሴቶችን ምስክርነት መስማት መልካም ነው። መልካምነቱ ደግሞ ሁለት ነው። አንደኛው፤ ውርጃን ያልፈጸሙ ሴቶች ቁም ነገርን ይገባያሉ፤ ምክንያቱንና የሚያስከትለውን ውጤት በማወቅ ይነቃሉ፤ ይህም ውርጃን ለፈጸሙ ሴቶች ርኅራኄን ጎ ዘኔታንና እርዳታን ላለመንፈግ ያነሣሣቸዋል፤ ሁለተኛው ውርጃን በመፈጸማቸው በዙሪያቸው ያለው ኅብረተሰብ ድንጋይ አንሥቶ በላያቸው ላይ ሊጭነው ያለውን የማዋረጃ የአስተሳሰብ ጫና ለማስጣልና ለማሻርም ጥረት ማድግ እንዳለባቸው ያስገነዝባቸዋል። ከዚህም የተነሣ፤ ታዳሚያን ሁሉ በዚህ ተካፋይ እንድትሆኑ በሴቶች ላይ የሆኑትን እዘክራለሁ።

(መዋረድን ፈራሁት... ሜሮን፤ እድሜ 18)

ከፍቅር የተነሣ የተፈጠረውን ሕፃን ለመጠበቅ ፈለግሁኝ፤ ሌላው ቢቀር ወልጄው ለጉዲፈቻ እስጠዋለሁ ብዬ ወሰንኩ፤ ግን በዙሪያዬ ያሉ ሁሉ «አሳቀፋት» እያሉ ዘጠኝ ወር ሙሉ መጠቋቋማቸውን ሳስብ ደነገጥኩ። ወላጆቼ ደግሞ ቢሰሙ እንዴት አድርገው እንደሚያዋርዱኝ ከወዲሁ አረጋገጥኩ። በየቀኑ የክፍል ጓደኞቼ ለወራት የሚነጋገሩበት ርእሳቸው መሆኔን አወቅሁኝ። እነዚህ ሁሉ ለጉዲፈቻ እስክሰጠው አላስቆይ አሉኝ፤ እናም ልጄን ገደልኩት።

(የወደደኝ ፊት ነሣኝ... መአዛ፤ እድሜ 16)

«አበድኩልሽ» ይለኝ የነበረው ጓደኛዬ ማርገዜን እንዳወቀ አንቋሽሽኝ፤ ዓይንሽን አልየው አለኝ። በእርሱ ፊት መንሣት ዓለሙ ሁሉ እንደ ከዳኝ አረጋገጥኩ። ብቸኛ ፍጡር ሆኜ ቀረሁ። አልኮል

መጠጣት ጀመርኩኝ። ሀሽሽ መውሰድ የዘወትር ሥራዬ ሆነ። ተቀባይነት ያጣች ነፍሴ ፅንሱን ካስወገድኩ ወዲህ በእነዚህ ውስጥ ተ ከለለች።

(የሽመገለው ምሥጢር... ደጅይጥኑ፤ እድሜ 95)

ለመጋቢዬ ዝሙት መፈጸሜን ነግሬው ነበር። እርሱም በዚህ ጉዳይ ላይ ንስሐ እንድገባ መከረኝ። ውርጃ መፈጸሜን ግን አልነገርኩትም። ላለፉት 50 ዓመታት ባልተናገርኩት በዚህ ጉዳይ ላይ ዕረፍት አላገኘሁም። ጭንቅላቴ ዛሬም «አንቺ ነፍሰ ገዳይ» እያለ ይነርተኛል።

(ብቸኝነት አይኖርም ነበር፡- ፍሬ ሰላም፤ እድሜ 72)

በ1952 ዓ.ም ውርጃውን እንደ ፈጸምኩ ከሰውዬው ጋር የነበረኝ ወዳጅነቴም ተሰረዘ። ኅሊናዬ ከትቦ የያዘልኝ ተነሣሽ ጥያቄ፤ «ፍቅራችሁን ላታድሱ፤ ልጆሽንም ማጣትሽ» የሚል ሆነ። መቼም ልጄን ገደልኩ አልልም፤ አረድኳት እንጂ። ዛሬ በሕይወት ብትኖርልኝ እኮ 50 ዓመት ይሞላት ነበር፤ ለእኔም ብቸኝነት አይኖርም ነበር።

(ይቅርታን ለራሴ ነፈግሁት፡- ትዕግሥት)

ደግሜ ውርጃን እንደ ፈጸምኩ ቀድሞ የነበረኝ የፍቅር ግንኙነት ከስሞ ባለቤቴን ጠላሁት። እንደቀድሞው የሚለኝን፤ የሚመክረኝን ሁሉ መስማት አቆምኩ። ድሮ የነበረ ሳቄ ዛሬ ሊገኝ የማይችል ተ ረት ሆኖ ቁጭ አለ። ተከታዮቼን አሥር ዓመቶች ዝምታና ቁዝማ አጣደፉኝ። ወደ አማኑኤል ሆስፒታል ተወስጄ ተመረመርኩ፤ ለውጥ አልመጣም። በምናቤ ከፎቅ መወርወር ይመጣብኛል፤ መታነቅ ይታየኛል። ሦስቱ ልጆቼ ተጨንቀው ሲጠጉኝ እገፈትራቸዋለሁ፤ ለአንድ አፍታ «እወዳችኋለሁ» ልላቸው አልቻልኩኝም። የዚህ ሁሉ አለመቻሌ ዋነኛ ምሥጢር «እግዚአብሔርም እንኳ ይቅር እንደማይለኝ ማመኔ ነበር።» በፈጠርኩት የራሴ ምክንያት የመጀመሪያ ልጄን ገደልኩ፤ አላርም ብሎኝ በመጨረሻ ላይ የበነስኳትንም ገደልኩ፤ ከስሕተቴ እስካልተማርኩ ድረስ ማን ይምረኛል? ይህ ጭንቅ ሆኖ ከረመ፤ ከዕለታት አንድ ቀን ግን ቢጤ ያቼን አገኝኳቸው። እነርሱ በነጻነት ይመካከራሉ፤ ዳር ሆኜ ሰማኳቸው፤ ቀስ እያልኩ ወንዝሬን፤ ጆሮዬን፤ ልቤንም ወደ እነርሱ አስጠጋሁት፤ ለካስ ዛሬም የጌታ ልጅ ነኝ... ለካስ ይቅር ተብያለሁ።

የዛን ምሽት ፊውስ ሀ ብሎ ጀመረልኝ።

(ወደ ጎሳሽ አልመለስም... ሜሪ)

የአሥራ ሦስት ዓመት ሕፃን ሳለች ነው ወላጆቿ የተፋቱት። ለፍች ያበቃቸው ደግሞ ልቅነታቸው ነው። ባለፈ አባትና እናት አሳድገዋቸዋል። ይህ ምሳሌነት የጎደለው ሕይወታቸው ቀጣይ ሕይወቷን አናጋው፤ እናቷ ባሏን ከተለየችው በጎሳሽ ለየላትና የማንም ሆና ቀረች።» ሜሪ የዚህ መፍትሔው ተለይቼ በመውጣት ራስን መቻል ብላ አሰበች፤ በ15 ዓመቷም ለአንዱ ፀነሰች፤ መፀነሷን ደግሞ ለማረጋገጥ የሄደችበት «የቤተሰብ የምጣኔ ማዕከል ክሊኒክ»፤ «ኑሮ መሮሽ ያመጣሽው ፅንሱ መውረድ አለበት» አላት። ልጅቷ ግን፤ «ይህማ! ግድያ ነው» በማለት ተቃወመች። ክሊኒኩን ትታ ሊረዱኝ ይችላሉ በሚል እምነት ወደ ቤተ ክርስቲያን ሄደች፤ ደርሳም ታሪኳን ለመጋቢው ዘከዘክቸለት፤ እርሱም፤ «ልጅ ነሽ፤ ልጅ ነሽ፤ በማለት ከመሳቢያው 150 ብር አውጥቶ ወደ ክሊኒኩ እንድትመለስ ነገራት፤ ሜሪ ተገረመች፤ ቆም ብላ «አትግደሉ የሚለው እግዚአብሔር እንዴት ውርጃን ይፈቅዳል?» ብላ እያጉተመተመች መንገዷን ቀጠለች። ክሊኒኩም ከመድረሷ በፊት፤ «ልጄ ወንድ ይሆን ሴት ባለውቅም አብረን እንድንኖር ግን አፈልግ ነበር፤ ይህንን ግን ሐኪሙም እግዚአብሔርም አልፈቀዱትም» ብላው ገባች፤ እናም ፅንሱ ተወገደ፤ ተገደለ።

የሜሪ ሕይወት ተወሳሰበ፤ በየምክንያቱም አራት ጊዜ ውርጃ ፈጸመች፤ በመጨረሻ ያስረገዛት ለልጇ አባት ለእርሷም ባል ለመሆን ቃል ገብቶላት አብረው መኖር ጀመሩ፤ ነዋሪዎቹ ከጊዜ በጎሳ ክርስቲያን ሆኑ፤ የክርስቶስን ፍቅር በመረዳት የኅብረተሰቡ አቅርቦትና መተሳሰብ ከመጨመሩ የተነሣ፤ የሜሪ «የወንጀለኝነት ስሜት» ተሸረሸረ። ዛሬ «ፅንሰን ማስወረድ የሚያስከትለውን አደጋ» በሚያስተምር ድርጅት ውስጥ ተቀጥራ ትሠራለች።

(ወላጅ አልባዋ፤ ባል አልባዋ፤ ልጅ አልባዋ ኮሊ)

ወላጆቹ ከሚጠሉት ጉረምሳ ጋር በ18 ዓመቱ ቀበጥኩኝ፤ ቅብጠቴ ውስጥ አረግዛለሁ የሚለው ጥርጥሬ ተረሳ። ብቻ በኬ ሚስትሪ የላብራቶሪ ክፍል ውስጥ ሳለሁ ዳደሮቹ የወደዱት ጠረን እኔን አቅላሽላሽኝ፤ ዳደሮቼም በወቅቱ ነገሬን ተረድታ ወደ ቤተ

ሰባቸው ሐኪም ላከችኝ። ሐኪሙ ማርገዜን አውቆ በካርድ ላይ ሜር ሜር አድርጎ ወደ ሌላው ክሊኒክ መራኝ። በሄድኩበት የገጠመችኝ ነርስ፤ «ሕክምናው ቀላል ነው፤ ሳምንት ይህን ያህል ብር ይዘሽ ነይ» ብላ መለሰችኝ። ለእኔ ግን ማስወረድ ገሊናዬ አልተቀበለውም። ከዚህም የተነሣ ሴቷ መምህራን አማከርኳት። «እኔ ብዙ ጊዜ ያደረግኩት ስለሆነ አሳብ አይግባሽ። አሁን ላይ ደም ስለሆነ ይጠርጉልሻል» አለችኝ። እኔ ግን ይህንንም ለመታዘዝ አልፈለግኩም፤ ብቻ ሞጋች ገሊናዬ ወደ አንዲት መነኩሴ እንዳዘግም አስገደደኝ። ወጣቷ መነኩሴ፤ «ፈጽሞ እንዳታደርገው፤ ይህ መግደል ነው» ብላ አወገዘችኝ። ውግዘቷ ግን አልዘገየም፤ እንደዚያም ቢሆን ግን፤ «የተሻለው አማራጭ ውርጃው ሳይሆን ይቀራል ብለሽ ነው?» አለችኝ። በዚህ ሰዓት በእውነት ግራ ተጋዛሁ። እናም ሄጄ ያን የሚያቀብጠኝን ዓደኛዬን አረዳሁት። እርሱም፤ «የተለየ ነገር አልልሽም» በማለቱ ጭንቀቴ በዛ፤ በመጨረሻም፤ የመጨረሻ መከራዬን አደረግሁኝ።

የገጠመኝን ሁሉ ወላጆቹ ጋ ደርሼ እየተበሳጨሁ አወራሁኝ። አባቴ ግን፤ «ቤቴ የዲቃላ መሰብሰቢያ አይሆንም፤ ከቻልሽ አስወግጂው፤ እምቢ ካልሽ ወደ ቤት አትመለሽ» አለኝ። አይዘርማችሁም? ያወራጁቸው ሁሉ፤ «ኮሊን አብደሻል እንዴ? ልጅ ለማቀፍ ጊዜሽ አይደለም፤ ወጣት ነሽ እክ፤ ወጪውን ገምቼ እንጂ፤ ልጄን ከማሳደግ ሕንፃ መሥራት ይቀላል፤ ከቤተሰብ ተለይተሽ ብቻሽን ልታደርገው አትችይም።» ይህ ሁሉ ክምር ምክር አንድ ቀን ከማስጨነግፈበት አልጋ ላይ ጋደም አስደረገኝ። ደጅ የተጠናበትም ፅንሰ ተወገደ። የውርጃው ጉዳይ ግን እንደ መከፋኝ ችግሩ ቀላል ሆኖ አላገኘሁትም። ይልቅስ፤ የተዛዘለ መከራን ጫነብኝ። ባሌ ባልጋችን ላይ ከሌላ መተኛት ጀመረ። በዚህ በድርጊቱ ስነጫነጭ፤ በደረቴ ላይ ጨቤ ሰንዘር «አርድሻለሁ» የሁልጊዜ ቋንቋው ሆነ፤ በዚህም ተፋታን። ድርጊቱ የምንም ነገር ባለቤት ሳይደርገኝ ቀረ፤ የማልክደው ቀሪ ነገር አለኝ ብል ሁለት ልጆች ስለ ነበሩኝ በእነርሱ እጽናናለሁ።

ለዚህ ዝግጅት መንደርደሪያ ከዚህ በፊታችን የቆሙት የእነዚህ ሴቶች ምስክርነት በቂ ነው። በመግቢያው ላይ እንዳልኩት፤ ሁለት ቁም ነገርን ማንም ይጠብቃል። ለችግሩ ተካፋዮች አዛዥነት፤ ለራስ

ጥንቁቅነት፤ እንዲሁም ኅብረተሰቡ ተቀባይና አጋር እንዲሆን የማድረግ ጥረት ጭብጦቹ ይሆናሉ።

ይህ ግን ውጤታማ እንዲሆን ጥርጊያው በአግባቡ መጠረግ አለበት ከመንገዱ እንቅፋት አንዱ ደግሞ ፈሪነት ነው። ውርጃ አደጋ መሆኑን መግለጽ በየሰበቡ ይፈራል፤ ፈሪዎች ደግሞ ሽሽታቸውን ከሚገልጹበት ጥቂቶቹን እነሆ፡-

ሀ. ተጨማሪ ኃላፊነት ለመውሰድ ጊዜም የለኝ። («በሕይወት ኑሩ» ቀዳሚ መልእክት መሆኑን በመፍራት።)

ለ. የማያዛልቅ ውዝግብ ውስጥ መግባት አልፈልግም። (ኢየሱስ ኃጢአተኞች መሀል ተገኝቶ ኃጢአተኛውን ማዳኑን ቸል በማለት።)

ሐ. ብሰብክበት ጉዳዩ የሚነካቸው ከቤተ ክርስቲያን ለቅቀው ይሄዳሉ። (አውነት ሊያጸናቸው መቻሉን በመርሳት።)

መ. ቤተ ክርስቲያኔ በአመለካከት መከፋፈሏን ማየት አልፈልግም። (ኢየሱስ ልክፍል መጣሁ ያለውን በመርሳት፤ ሉቃስ 12:51።)

ሠ. ውርጃ ፖለቲካዊ አጀንዳ ነው። (ፖለቲከኞቹ ደግሞ የውርጃ አጀንዳ የቤተ ክርስቲያን ነው ማለታቸውን በመዘንጋት።)

ረ. ስለ ውርጃ ዝርዝር ትምህርት ለመስጠት እውቀቴም የለኝም። (የሕይወት መነሻ ከእግዚአብሔር መሆኑን ማወቅ በቂ መሆኑን ባለማስተዋል።)

ሰ. ውርጃን መስማት የሰው ጆሮ ስልችቷል። (ይህ ፍርሀት ከወለዳቸው ላቅ ያለ ነው። የውርጃን መንሥኤና ውጤቱን፤ ጉዳቱንና ውስብስብ ችግሮቹን ያልተረዳው ሕዝብ ብዙ ነው። «ውርጃ ግድያ ነው»፤ አልያም፤ «ውርጃ ዕረፍት ነው» ከሚሉት ተጻራሪ መልእክቶች ያለፈ መረዳት ሰፊው ሕዝብ የለውም። ውርጃ ግን በሰው ላይ የሚያደርሰው አካላዊ፣ ሥነ-ልቦናዊ እና መንፈሳዊ ችግሮች በቀላሉ የሚቀረፍ አይደለም። እናትንም ልጅንም ለማዳን የሚደረግ ጥረት በቀላሉ፤ «ትቀበላለህ ተቀበል። ትሰሚያለሽ ስሚ» ተብሎ የሚታለፍ አይደለም።)

እነዚህ ከህ እስከ ሰ ብሩህ ተስፋን አጨላሚ ጋሬጣዎችን አስቀድሞ በድፍረት መጫማት ቀጣዩን ጉዞ አመቺ ሊያደርገው ይችላል።

ዝምታ መዳብ ነው

አንድ ሊስተዋል የሚገባው ዐቢይ ቁም ነገር አለ፤ ማንም ውርጃን በተመለከተ መስበክም ሆነ መጻፍ አይወድም። ያለመውደዱ ምክንያት ብዙ ቢነገርበት ውርጃን በፈጸሙት ዘንድ ጽኑ ጉዳትን ሊያመጣ ይችላል፤ በተጨማሪም፤ በዚህ ርእስ ብዙ ቢዘከር ደግሞ የውድቀትን ዘር ማጨድ ብቻ ስለሚሆን፤ አጀንዳውን አለማንግት ይሻላል በማለት አይጽፉም፤ አይናገሩምም። እውነቱ ግን መስበክ ማስተማርና መጻፍ ብቻ ነው። ዝምታው አልቂትን እንጂ፤ ሕይወትን አልዘራም። እንግዲያስ ሊሆኑ ከሚችሉ መሀረታዊ ተግባሮች ውስጥ አንዱ ውርጃን የፈጸሙ ሴቶች እና በውርጃ መንሥኤ የተጎዱ ወንዶችን ቀጣይ ሕይወት የለመለመ እንዲሆን መርዳት ነው።

ሴቶች ዕንሳቸውን ለማስወረድ ያስገደዳቸው ምክንያት ምን ይሆን? ይህን በአግባቡ መመለስ ነው። በምላሽ የሆኑትን፤ የማያውቁትንና የሚገምቱትን ሁሉ በማካተት የጋራ የሆነውን የሕይወት ገጠመኞችን እንዲያደምጡ ማድረግ ተገቢ ነው። ይህ ደግሞ ጣጣው ተሰብሮ ወይም እየተሰበረ ያለውን በማስተካከል ነጻነትን ከእግዚአብሔር መግባባትንም ከኅብረተሰቡ ጋር ያስደርጋል። ጉን ለጉንም ይህ ጥረት በሰባኪው ወይም በሚመለከተው አገልጋይ ለጉባኤው በተዘረዘረ ቁጥር፡-

1. ሴቶች ከሁኔታዎች አስገዳጅነት የተነሣ ወደ ውርጃ እንደሚመጡ፤
2. ውርጃን ከፈጸሙ በኋላ ጥርጥር፤ ፍርሀትና ወንጀለኝነት በሁሉም ዘንድ መኖሩን፤
3. ሰዎች ሊረዷቸው፤ በፍቅርና በይቅርታ ዐይን እንዲታዩ በሁሉም ዘንድ «ተፈዋሽ» ልብ እንዲያገኙ መጓጓዳቸውን ይጠቁማል፤ መፍትሔውም ስለ ችግሩ መናገር፤ ማስተማርና መረዳት ብቻ ነው።

ይህ ደግሞ በማንም ዘንድ የጀንበር ዝግጅት ላይሆን፤ ያላለለ ጥረት ከወዲሁ መኖሩን ይረዱታል። ይህም ጥረት ጅማሬው መታየት ያለበት በቤተ ክርስቲያን ነው፤ በክርስቲያኖች ዘንድ ጥናቶች ስሌቱን እንዳስቀመጡት፤ ውርጃን ከፈጸሙ መቶ ሴቶች ሰባዎቹ በፈጸሙት ድርጊት ወንጀለኝነት የሚሰማቸው ሆነው

ሁሉም ስለ ድርጊታቸው ሊጠየቁ ምላሻቸው፤ «ውርጃ መፈጸም» እንደ ትክክለኛ ድርጊት አልቀጥረውም፤ ይጸጽተኛል» የሚል ነው።

ምናልባትም ስለ ውርጃ ያለን እይታ የተለያየ ሆኖ እንዲህ ቢገኝም፤ የሰውን ልጅ ለማገዝ የጋራ የሆነ የጾና አቋም ሊኖረን ይገባል። የጥናት ውጤቶች ውርጃን በመፈጸማቸው የሚከተላቸው ጉዳት የከፋ መሆኑን በዚህ ውስጥ ያላለፉም ሊጠነቀቁ እንደሚገባቸው ማስረዳቱ፡-

1. በየጊዜው ውርጃን በተመለከተ ለማዘዝም ሆነ ለመርዳት የማግባቢያ ምእመኑ ቁጥር ይጨምራል።
2. ዝምታ ብቸኛ ሀብታችን ነው ያሉ ተጎጂዎች ቁጥራቸው እየቀነሰ በመምጣት ለመናገር በመብቃት ይበዛሉ።
3. የመተው፣ የመካድ የመናቅ ሥነ ልቦናዊ ሕይወት ፈጣን ምላሽን በማሳደግ ይዘልቃል።
4. በራስ መተማመንን በውስጣቸው እንዲዳብር በማድረግ ለተሻለ ሕይወት ያበቃሉ።
5. የራስን ኃላፊነት በአግባቡ በመረዳት ሰላምን ከእግዚአብሔር ጋር በመፍጠር ማደግን፤ ለሌሎችም ረጂ ልብን በመያዝ መዝለቅ የሚያስችልን በውርጃ ተጠቂ ሴቶችን ለመፈወስ ይረዳል።

ሴት-ተኮር እውነት

ሁላችንም በቀላሉ የምንገነዘበው እውነት አለ። በእግዚአብሔር ሥርዓት ሕግ ውስጥ በማግኘት ላይረው ሕፃን መጋቢዋ እናቱ ብቻ ናት፤ ይህ ደግሞ እናቱን በተፈለገው መንገድ ሁሉም መርዳት ሕፃኑንም መርዳት ይሆናል፤ እግዚአብሔር የእናትንና የልጅን ግንኙነት አዝልቆና አጥልቆ አደራጀ። ይህ አዘላለቅ እርስ በርስ ተሳራቂ አንዱ በአንዱ ላይ ስለሚደጋገፍ፤ ያንዱ በመልካም ሁኔታ ላይ መገኘት ለሌላው ደህንነትን፤ ያንዱ መጎዳት ሌላውም የጉዳት አሻራን ትቶ ያልፋል። ከዚህም የተነሣ፤ «ማንም እናቱን ሳይረዳ ሕፃኑን ሊረዳ እንደማይችል፤ ማንም ሕፃኑን ሲያስወግድ እናቱንም እንዳስወገደ መረዳት አለበት።»

ለዚህ እውነታ እማኝነት ከ20,000 በላይ ዕንስ ያስወረዱት ዶክተር ጆሊየስ ፎጂል እንዲህ ይላሉ፤ የትኛዋም ሴት ዕንሱ ሊወገድ

በዝግጅት ላይ ሳለ መረበሽና ድርጊቱን ያለመቀበል፤ ንጭንጭን ታሳያለች። ይህ ደግሞ ዘርን፤ እድሜን፤ ትምህርትንና የነገር ዳራን ሳይለይ መክውን ተረድቼያለሁ፤ ይህም ውርጃ በልጅና በእናት ሕይወት ውስጥ የነበረውን ፍጹማዊ ትስስር የሚያፈርስ ኃይል መሆኑን አስገንዝቦኛል፤ የፈረሰውን ማንነት ደግሞ ከእናቱ ሕይወት ላይ መልሶ ለመገንባት የማይቻልና ውስብስብ ችግር ፈጣሪ መሆኑን ከገጠመኞቼ አስተውያለሁ (Coleman McCarthy, "A Psychological View of Abortion")። የዶክተሩ የተግባር እማኝነት ብዙዎችን ሊያነቃ የሚችል ነው። እናትንና ልጅን በአንድ ላይ በመጠበቅ ኃላፊነትን መወጣት ተገቢ ነው።

ለነፍሰጡር የተገባ ርኅራኄ

በማግባራዊ ሕይወታችን ውስጥ በተደጋጋሚ ከምናያቸው በጎ ምግባሮች ውስጥ አንዱ ለእርጉዞች የሚደረገው የርኅራኄ ትሕትና ነው። «ቅድሚያ ለእነርሱን» የሚታይ ክስተት ነው። ይልቁኑ፤ ቤተ ክርስቲያን ሕፃናት የእግዚአብሔር ስጦታዎች መሆናቸውን ስለምታምን፤ ክርስቲያን ሁሉ ስጦታውን በአግባቡ ለአደባባይ እንዲበቃ ማገዝ ይኖርበታል። «እርጉዝን ያቅፉ ይደግፉን» የሚለው ምሳሌያዊ አነጋገራችንም ከዚህ ጋር የተገናዘበ ነው።

በመሠረቱ፤ ለነፍሰጡር የተገባው ያ ርኅራኄ መነሻ እግዚአብሔር ነው፤ የትኛውም እርግዝና የትኛውም ሕፃን የመለኮት ስጦታ ነው፤ የስጦታው አመጣጥ በትዳር ሕይወት ውስጥ፤ በዝሙት ወይም በመደፈር መንገድ ሊመጣ ይችላል፤ ሁሉም የአመጣጥ መንገዶች ግን ስጦታነቱን ከፍና ዝቅ አያደርጉትም፤ በጉዞ ላይ ላለው መጨረሻ ሕፃን፡- በወላጅ አጋሮቻቸው መካከል መፋቀርን፤ መተሳሰብን፤ መደጋገፍንና በእግዚአብሔር ላይ መታመንን አብልጦ ስለሚያስገኝ፤ ለነፍሰጡሯ መጠንቀቅ ተገቢ ነው።

ወደዚህ ዓለም እየመጣ ያለው ሕፃን ከዝሙት የተነሣ የተገኘ ቢሆን እንኳ፤ ሕፃኑ ለመቀጣጫ የተገኘ ሳይሆን፤ የዝሙት መግቻ ፈውስ ሊሆን ስለሚችል፤ እርግዝ መታየት ለማፈሪያ ሳይሆን፤ ወልዶ የመሳሚያ መንገዱ እንደ ሆነ በመረዳት ርኅራኄን ማዝለቅ ተገቢ ነው።

ለአስወረደች ሴት የተገባ ርኅራኄ

ውርጃን ከፈጸሙ መቶ ሴቶች ውስጥ ሰባው ባደረጉት የሚጸጸቱ ሆነዋል። ይህ ንዝን በኅሊናቸው ውስጥ ተደብቆ ባለበት ሁኔታ ላይ ኅብረተሰቡ በተጨማሪ «ልጄን ገዳይ» በማለት ቢጠቁቅም፤ አንዲትን ሴት ፈጽሞ ሊጎዳት ይችላል። ከዚህም የተነሣ «ፈራጅ ሆኖ መሰየም» ፈውስን ሳይሆን፤ ጥፋትን ያመጣል። በምትኩ ቃላችንን ብቻ ሳይሆን፤ የፍቅር ልባችንንም ውርጃን ለፈጸሙ ሴቶች ማድረስ ተገቢ ነው።

በተጸራሪው ግን «ኃጢአተኛው» የሚለውን ለማጽናት ብቻ የሚቆም የኅብረተሰቡ ክፍል ቢኖር፤ ወደ ኢየሱስ በዝሙት ምክንያት ተይዞ የቀረበችውን ሴት ታሪክ ሊገነዘቡት ይገባል። ሴቲቱ በደል መፈጸሟን አልካደችም፤ ያዥዎቿም ፍርድ ይገባታል። በድንጋይ ትወገርልን በማለት አንድ ወጥ ዓላማ ሥር ተሳስረው መቆማቸው አልቀረም። የኢየሱስ ምላሽ «ቅዱሳን» ሆነው ላቀ ረቧት፤ «ከእናንተ ኃጢአት የሌለበት ይውገራት» የሚል ነበር። የፍርድ ውሳኔው እያንዳንዱ ነውረኛ መሆኑን አረጋገጠ። ከእርሷ ያልተሻለ በመሆኑም፤ በደለኝነቱን እየተረዳ ተሰወረ። ጌላም ብቻዋን ለቀረችው ሴት፤ «ደግመሽ ኃጢአትን አትሥራ» በማለት በሕይወቷ ተስፋንና መጽናናትን ዘራባት። ይህ ቁም ነገር «ልጄን ገዳይ» በማለት ከመሞገት በመታቀብ ራስንና ዙሪያውን በማጤን ላስወረደች ሴት ርኅራኄን ማጽናት ተገቢ መሆኑን ያስገነዝበናል። እስቲ ደግሞ ተከታዮቹን ለፈውስ የሚያበቁ ተስፋዎችን ጨምረን በጋራ እንመልከት።

የዐይናችንን ምስሶ ማስወገድ

ውርጃ የፈጸሙትን ሰዎች ለማገዝ ከመነሣት በፊት ራስን ማገዝ ይገባል። ደካማ መሆናችንን ማመን፤ በምንወቀስበት ወይም በሌላ ኃጢአት ውስጥ የትም፤ መቼም ቢሆን ልንገኝ እንደምንችል መገንዘብ፤ ውርጃን የፈጸሙት ሰዎች ልክ እንደኛው ሰዎች መሆናቸውን ማወቅ፤ ቀዳሚው ግላዊው ሥራ ነው። ውርጃ በፈጸሙበት ዓይን ውስጥ ያለውን ጉድፍ ከማውጣታችን በፊት በገዛ ዓይናችን መሀል የተገደገደውን ምስሶ ታግሎ ማስወገድ ተገቢ ነው።

ዶክተር ዴቪድ ራርዶን ለብዙ ዓመታት የደክሙበትን ጽንሰን የመታደግ ጥናት ዛሬ ላይ ለውጠውታል፤ ለዚህ ደግሞ ምክንያታቸውን ሲገልጹም፤ «ትኩረቴ ውርጃን በሚፈጸሙ ሴቶች ላይ አልነበረም፤ እነርሱ ዐዋቂዎች ስለሆኑ ለሚያደርጉት ነገር ተጠያቂዎች እንደ ሆኑ ከሥራ መነሻዬ በፊት አምኜላቸዋለሁ፤ ሕፃናቱ ግን በዝምታ የሚያልቁ ሆነዋል። አይሟገቱም፤ አይከላከሉም፤ ብቻ መሞት ነው። እኔ ለእነዚህ የአቅሜን አደርጋለሁ ብዬ ስለ እነርሱ ማጥናት፤ መጻፍ፤ መመርመሪያ አሳደግኩ። ይህ ጥረት ግን እናትየዋን ቸል በማለት ሊዘልቅልኝ አልቻለም፤ አዋቂ ናት ያልኳትን ሴት ጉዳት በየዘርፉ ስቃኝ ለእርሷም ራራጉኝ፤ በሙያዬም ማድረግ ያለብኝን ሁሉ ለመፈጸም ተነሣሣሁ፤ እናም ዛሬ ውርጃን ለፈጸሙ ሴቶች የማገዝ ልቡ አለኝ፤ ሁሌም የሚደርስባቸውን ሰቆቃ ለመቅረፍ መጣርን መርጫለሁ» (David C. Reardon, *The Jericho Plan*)

ዘመድ ከዘመዱ

በውርጃ ሕይወት ውስጥ ያለፉ ሴቶች ያለዘመድ የቀሩ አይደሉም፤ እጎት ወንድም፤ እናትና አባት ሊኖራቸው ይችላሉ፤ እነዚህ ደግሞ የቅርብ ሰዎችና የዕለት ተዕለት ተገናኞች ናቸው። ብዙ የሚያወሩት፤ የሚማከሩት፤ የሚቀላላዱበትም ጉዳይ አያጡም፤ የውርጃ ተጠቂ የሆነችውን ዘመዳቸውን ሰምተው እንዳልሰሙ በመምሰል በፊቷ «በጉዳዩ ብንነጋገር እንጎዳታለን፤ ፍቅሯንም እናጣለን» በማለት ቸል ቢሉ፤ ይህ አፍን የሚያሸብብን የአንነካካት እርምጃ ሊያመጣ የሚችለው ፍሬ ምንም ነው፤ ይልቅስ ውርጃን የምክራቸው፤ የወሬያቸው እንደኛው የሕይወት ጉዳይ አድርገው ቢጫወቱት፤ ተጠቂዋ ትሰማለች፤ በጎ በሆኑ አሳቦቻቸውም ተስፋን ትዘራለች፤ ቀስ ብላ ልትናገር ትደፋፈራለች፤ በቤተ ሰብ በኩል የሚመጣውም ተስፋ ሴቲቱን ያበረታል፤ እናም «ዘመድ ከዘመዱ አህያ ካመዱ» በመባል ብቻ ሳይሆን፤ በመሆን ይገለጣል።

ተስፋ መቁረጥ ባለበት ቦታ እምነት አይኖርም

ውርጃ ራስን ከማፍረስ ጋር በመያያዝ፤ የሴቶች ተስፋ ሙጥጥ ብሎ ይጠፋል፤ ቀድሞ በእግዚአብሔር የተደገፉ እንደ ነበሩ የሚያሳይ ምልክት ይታያል፤ በቀደመው ብርሃን ላይ ድቅድቅ

ጨለማ ይተካበታል። ይህም በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የተገለጸውና የተሰጠውን የተስፋ ቃል ያጠፋል፤ የእግዚአብሔር ቃል በአያንዳንዱ ሰው ሕይወት ውስጥ ሊኖር የተገባውን ተስፋ፣ ጥበቃና ዓላማ ስለ ገለጠ፤ ይህን ማጣትና መርሳት ለውርጃ ተጠቂዎች ጨለማን ጋባኸር ይሆናል፤ ይህን ግን ማሸነፍ የሚቻለው እግዚአብሔርን እንደ ቃሉ በመረዳት ጽኑ እምነት በቦታው ሲተካ ነው።

ናዚዎች አይሁዳውያንን ለመፍጀት የየራሳቸውን የጥፋት ዘዴ ተጠቅመዋል፤ ተስፋ ለቆረጡት ረጋፊዎች፡- ሁለት ክፉ ምርጫዎችን ያቀርቡላቸዋል፤ «መቀላት ወይስ እግርን መቆረጥ።» ረጋፊዎች ብዙዎቹ እግራችን ይቆረጥ በሚለው ተስማምተው ይቆረጣሉ፤ በሌላው ጊዜ ደግሞ ሌላ ምርጫ ይቀርብላቸዋል፤ «መቃጠል፤ ወይስ ዐይንን ማጣት።» ብዙዎቹ ንይንን ማጣትን ይመርጣሉ። ከጥቂት ቀናት በኋላ ሌላ ምርጫ ይቀርባል፤ «መቀላት ወይስ ከገደል አፋፍ መገፍተር?» ብዙዎቹ «ከገደል አፋፍ መገፍተርን» ይመርጣሉ። ይህ ሁሉ ግን ከመሞት መሰንበትን ያሳሰበ ካልሆነ በቀር የተሻለ አማራጭ ሆኖ አይደለም።

ሞት ዘሮ ዘሮ መምጣቱ አልቀረም። ናዚዎቹ ግን ፈቅደው እንዳለቁ መርጠው እንደ ሞቱ ይጽፋባቸዋል። (Bauman Modernity and the Holocaust) እንደ በማን ገለጸ፤ ብዙ ጊዜ ተስፋ በቆረጠ ሰው ሕይወት ውስጥ የሚወሰደው ውሳኔ ከድጡ ወደ ማጡ የሚዘልቅ ነው። ተስፋ ማጣት ውሳኔን አያጠራም፤ ናዚዎች አይሁዶች ፈቅደው እንዲያልቁ አመቻችተዋል። የውርጃም የውሳኔ ሂደት የሚያፈርሳቸውን ባለማስተዋል በራሳቸው ላይ እንዲፈጽሙ ያደርጋል። ውርጃ፤ የተሻሉ የመሰሉ አማራጮች ቀርበው ቢሆን፤ አማራጫቹ ግን ክፋዎች ናቸው። እናም የምትኩ ውሳኔ በእግዚአብሔር በመታመን በሕይወት ለመኖር መታገል ነው።

ዲያብሎስና ኢየሱስ

ከውርጃ በፊት ኢየሱስ፤ «ተይ ይቅርብኸ» ይላል፤ «ሕይወት የአንቺ ነው፤ የበዛ ሰላም የአንቺ ነው» ይላል። ዲያብሎስ ደግሞ፤ «ጊዜውን ተጠቀሚበት፤ ሌላ ምንም አማራጭ የለሽም፤ አንዴ በችግሩ ውስጥ ገብተሻልና አስወግጂው፤» በማለት እያዋዛ

ይመክራል። ከውርጃው በኋላ ደግሞ ኢየሱስ፤ «አሁንም ወደ እኔ ነይ፤ ሽክምሽንም አሸክሚኝ» በማለት ይጣራል፤ ዲያብሎስ ደግሞ፤ «አንቺ ነፍስ ገዳይ ለልጅሽ አልሆንሽም» በማለት በንስሐ የማይጠራ ኃጢአት መሥራቷን ያውጃል። ስለ ነገም፤ «ጀምረሽዋል፤ ደጋግመሽ ደጋግመሽ ቢለይልሽ ይሻላል» በጀሮዋ እንዲሰማ ያደርጋል፤ በዚህ ደግሞ ሦስት ያህል ፍላጎቷ ይሟላሉ።

1. ሊፈታ የማይችል የእንቅጥል ሕይወት ይፈጥራል።
- 2 በኃጢአት መክረምን በመፍትሔነት ያቀርባል።
- 3 በእግዚአብሔር መታመንን እውጥቶ ጥርጣሬን ይሞላል።

በኢየሱስ ዘንድ ግን፤ ውርጃን ጨምሮ፤ ይቅር የማይባል ኃጢአት የለም። ኃጢአትን በመናዘዝ የኢየሱስ ደም የማያነጻው ብርቱ ድካም የለምና፤ አስተውሉ። ማስወረድ በእግዚአብሔር ያለ መታመን ምልክት ነው፤ ማርገዝ ፍቅርን እግዚአብሔር የሚያሳድግበት መንገዱ ነው፤ ይህንንም መቃወም ከእግዚአብሔር ዕቅድ ጋር አለመገጣጠም ነው፤ በማኅፀን ያደረውን ሕፃን ባለመቀበል መጽናት ስጦታውን መናቅ ነው፤ እግዚአብሔር ግን ሌላም ስጦታን ከውርጃ በኋላ ያቀርባል- «ይቅር ብዬሻለሁ።» ይህ ስጦታው ፈውስን ያስከትላልና የዲያብሎስን አሳብ ያፈርሳል።

ውርጃ ሊያስከትል የሚችለው ጣጣ

በጨነገፋ ሕፃናት ቀጣይ ሕይወት ላይ መጽሐፍ ቅዱስ ዝምታን የመረጠ ይመስላል፤ ሰው ግን የተባለላቸው ግልጽ ነገር ስላልኖ ረ በሚል የራሱን ቀመር አበጅቷል፤ ሊሆን ይችላል? ወይም እርግጡ ይኸው ነው በማለት ያስተምራል፤ ያምንበታልም። ጽንሰን ያስወረዱ ሴቶች ራሳቸውን በሚመለከት ተስፋን ሊያሳድጉ የመቻሉ ሁኔታ በተመቻቸላቸው ቁጥር ከነሊናቸው ተደብቆ የሚያስጨንቃቸው ሌላኛው ጎን የልጃቸው ዕጣ ፈንታ በሰማይ ምን ይሆናል? የሚለው አንዱ ሲሆን፤ በትይዩም ሕፃኑ በመጨረሱ ዘመን በእናቱ ላይ ሊወስድ ይችላል ተብሎ የሚታመነው ትንቢታዊ ንግርትም አሳሳቢ ነው። ውሱን ተገዳዳሪ ነጥቦችን በማንሣት ተሸናፊነታቸውን አብረን እንመልከት።

ሀ. ለመንግሥት ሰማይ መብቃት በሕፃንነት በሚወሰድ የውኃ ጥምቀት ወይም መረጨት ከመሆኑ የተነሣ፤ ልጄ ለዚህ

ባለመብቃቱ ለገሀነም አብቅቼዋለሁ።

ለ. የደገንነት ብቸኛ መንገድ በክርስቶስ ማመን ሆኖ ሳለ፤ የእኔ ሕፃን ግን ጊዜው ደርሶ ለማመን እንዳይበቃ በማድረጌ ለገንብ ግለም አጥቼዋለሁ።

ሐ. የአካሌ ክፋይ ላይ ጨክኜ ያስወገድኩት ከመነሻው በእግዚአብሔር ሳይመረጥ በመቅረቱ ነው፤ ይህ ደግሞ ልጄን እንዳላየውና በእግዚአብሔር እንዳማርር አድርጎኛል።

እነዚህ በሕፃኑ ዕጣ ክፍል ላይ ከሚያነጋግሩት ጥቂቱ ሲሆኑ፤ ልጄ በገንብ ወይም በገሀነም መግቢያ ላይ ተገኝቶ በእናቱ ላይ ሊወስድ ይችላል ከሚባለው ትውፊት ዝቅርታ ውስጥ ጥቂቶቹ።

ሀ. የእናቱ ጭካኔ የክፋ መሆኑን ለማሳወቅ በገሀነም ሳለችም የገዛ ልጇ እሳቱን በሰባት እጥፍ እያቀጣጠለ ሌትና ቀን ማገዶ በማቅረብ እግዚአብሔርን ያገለግላል።

ለ. እግዚአብሔር ንስሐዋን ተቀብሎ ከኃጢአቷ ያነፃት እናት በሞተች ጊዜ በሰላም ወደ ማረፊያ ስፍራዋ ደርሳ ልትገባ ይገባታል። ይህ ግን ተፈጻሚ እንዳይሆን የሚያባርሯት አለ። በምድር የሕይወቷ ዘመን ያስጨነገፈቻቸው ሁሉ በዚያ ገኝተው ይከሰታል።

ሐ. እናትና ልጅ ለገንብ በቅተው ለዘላለም ከእግዚአብሔር ጋር መኖር የሚቻልበት መንገድ ሊኖር ይችላል፤ በኑሮአቸው ውስጥ ግን ልጇ ትልቅ ሰው ሆኖ እናቱ ስለምታገኘው፤ ዓይኑን ማየት በመፍራት በተያዩ ቁጥር መሳቀቅ ይበዛበታል።

መ. እግዚአብሔር ውርጃን የፈጸመችን ሴት የሚሰጣት ልጆች ሁሉ ዐመፀኞች ይሆናሉ፤ የሁልጊዜ ድርጊታቸውም፤ «ምን አለ በገደለን?» በማለት ያስወረደችው ያመጣባት ፍርድ መሆኑን ታውቃለች።

ከላይ የተዘረዘሩት ሰባት የዘወትር ምራቶች በእናቷ ላይ ያልተቋረጠ ተጽዕኖ በማድረስ አለመረጋጋትን ሊያመጣባት እንደሚያስችል ይገመታል፤ እነዚህን ግን በአግባቡ መፈተሹ ዕረፍትንና ነጻነትን ሊያመጣ ስለሚያስችል፤ ጥቂት እንበልላቸው።

ሀ. የሕፃናት የውኃ ጥምቀት የመነሻ መንደርደሪያን በብዙዎች

ዘንድ ያገኘው ኒቆዲሞስ በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ 3 ላይ ዳግም ስለ መወለድ ኢየሱስን በጠየቀ ጊዜ፤ «ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት እንደማይገባ ተነግሮታል»፤ በዚህም ውኃ የመዳኛ ቅድመ - መጠይቅ ሆኗል የሚል ነው። ይህም ግን መረዳት ለሚችለው ትልቅ ሰው የተነገረ መሆኑ፤ በጌታ ጎን ከተሰቀለው አንዱ ያለ ውኃ ጥምቀት ለእግዚአብሔር መንግሥት መብቃቱን በመረዳት፤ እንዲሁም ዳግም ለመወለድ ውኃና መንፈስ በወውዱ መሠረት የሚሰጡት ፍቺ ከዚህ የሕፃናት ጥምቀት ጋር የማይያያዝ በመሆኑ፤ የትኛዋም ውርጃ የፈጸመች እናት በዚህ ወንጀለኛ አትሆንም።

ለ. የመዳኛ መንገድ ያለ ጥርጥር አንድ ነው፤ ያም በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን የሚገኝ ሕይወት ነው፤ ይህ ግን ተግባራዊ መሆን የሚችልበት ብቸኛ መንገድ የክርስቶስን የደገንነት ሥራ የሚገልጸውን የወንጌልን መልእክት በመስማት ጆሮው የተከፈተለት ሰው ምላሽ ሊሰጥ ሲችል ነው። በማገፀን ውስጥ ያሉ ፅንሰቶች ይህን በመስማት፤ ጆሮዎቻቸውን እግዚአብሔር ከፍቶ ይድናሉ ለማለት የሚያበቃ መረጃ ምንም የለም፤ መኖሩ ደግሞ በፅንሰ ደረጃ ያሉትንም የሰው ልጆች ብቻ ሳይሆን፤ ተወልደውም በማደግ ላይ ላሉት ሕፃናት ሞት በመወራረድ የሚደረስበት ምንም ዓይነት ማጠቃለያ አይኖርም፤ ከዚህ የተነሣ አንዲት እናት በጉዳዩ ልትጨነቅ አይገባትም።

ሐ. አስቀድሞ ልጄ ለገሀነም ስለ ተወሰነበት መቼም ቢሆን አለ ማየቱ ያሳዝነኛል፤ የሚለውን መረዳት፤ ከእግዚአብሔር ሉዓላዊ ፈቃድ ጋር የተሳሰረ መሆኑ አይዘነጋም፤ እግዚአብሔርን የሰው ልጆች በተመቻቸውና በሚፈልጉት መንገድና ምኞት ሊመሩትና ሊያስወስኑት አይችሉም። እግዚአብሔር በእግዚአብሔርነት ጽኑ ሆኖ የሚገኘው የገዛ ፈቃዱን የመፈጸም ብቃት ያለው በመሆኑ ነው። ከዚህም የተነሣ በኃጢአት የረከሰ የሰው ልጅ ለምን ይህን አደረገህ? በማለት ሊሞግተው አይችልም። ምርጫ ከእግዚአብሔር ዘንድ በየዘርፉ መገለጡን የእግዚአብሔር ቃል ሳያሻማ ያስረዳል፤ ግና ውርጃን በልጇ በፈጸመች ልጅ ዕጣ ፈንታ ላይ ቅድመ

ውሳኔው ቅልብጭ ብሎ አልተጻፈም። ከዚህም የተነሣ ለአንድ እውነት የመደምደሚያ መገለጫን ከራሳችን ተጠያቂያዊ አካሄድ በመሄድ ብቻ፤ «ይህ ለዚህ ከሆነ፤ ለዚህም ያው ነው» ብሎ መጠቅለል፤ በእግዚአብሔር ቦታ ላይ ለመቀመጥ መዳዳትን ያመለክታል። እናም «ቁርጤን አውቁዋለሁ» በሚል የፍጻሜ ድንበር ላይ ሆኖ መቆዘም የዕለት እንጀራ ሊሆን አይገባም። ይልቅስ፤ ተከታዮቹ የጌታን ንግግሮች ልብ ይበሉ። «ኢየሱስ እንዲዳስሳቸው ሰዎች ሕፃናትን ወደ እርሱ አመጡ፤ ደቀ መዛሙርቱ ይህን ጻፉ ጊዜ ሰዎቹን ተቈጡአቸው። ኢየሱስ ግን ሕፃናትን ወደ እርሱ ጠርቶ እንዲህ አለ፤ የእግዚአብሔር መንግሥት እንደ እነዚህ ላሉት ስለ ሆነች ሕፃናት ወደ እኔ ይምጡ፤ አትከልክሏቸው። በእውነት እላችኋለሁ፤ የእግዚአብሔርን መንግሥት እንደ ሕፃን ያልተቀበላት ሰው አይገባባትም» (ሉቃስ 18:15-17)።

«በዚያን ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ወደ ኢየሱስ ቀርበው፤ «በመንግሥተ ሰማይ ከሁሉ የሚበልጥ ማን ነው? ሲሉ ጠየቁት። ኢየሱስም አንድ ሕፃን ጠርቶ በመካከላቸው አቆመ፤ እንዲሁም አለ፤ «በእውነት እላችኋለሁ። ካልተለወጣችሁና እንደ ሕፃናት ካልሆናችሁ ወደ መንግሥተ ሰማይ ከቶ አትገቡም» (ማቴ. 18:1-2)። እነዚህን መሰል የእግዚአብሔር ቃላት በፅንሰ ውስጥ ስላሉት ያሉት ነገር ባይኖርም፤ ተስፋው ግን አራዝመው ጠሪዎች ናቸው።

እናቲቱን በመጨረሻ ዘመን ስለሚቋቋመው ተገዳዳሪ ውራጅ ሕፃንም ከተነገሩት ራሱ-መቼ ትውፊታዊ ንግግሮች ጥቂቱን በማለት የእነርሱን የእሥር ሰንሰለትነትን ደግሞ እንጠጥስ።

ሀ. በገሀነም ያለውን አሳት በሰባት እጥፉ በማንደድ ሁሉ ማገዶ አቅራቢ የመሆኑ ትውልዳዊ ንግግር «አፈ ታሪክ» ነው፤ አፈ ታሪክ መነሻው ብዙ ጊዜ እውነት ሊሆን ይችላል፤ በዚያ እውነት ላይ ተጨማሪና ተቀናሽ ተረቶች ታጅለውበት ከእግዚአብሔር እንደ መጣ መልእክት ያደርጉታል ይህም እንዲሁ ነው፤ የገሀነም መኖርና ለፍርድ የተገቡት መቃጠላቸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው፤ ተጨማሪ

ው ጉዳይ ግን ለኃጢአት የወጣለት ደረጃ፤ የማገዶ አቅርቦቱ፤ የልጁ እናቱን የማቃጠል አገልግሎቱ ሐሰት ነው። የእግዚአብሔር ቃል፤ «ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ጉድሏቸዋል» ነው የሚለው። እናም ሰው ሁሉ ኃጢአተኛ ነው (ሮሜ 3:23፤ ድ.ት)። ዐቢዩ ኃጢአት ከእግዚአብሔር መለየት ነው፤ ይህ ደግሞ መፍትሔ አለው፤ ማንም በክርስቶስ ቢሆን አዲስ ፍጥ ረት ይሆናል፤ በእግዚአብሔር ፊት መስረቅ ከመገደል፤ መዋሸት ከመዘሞት ጋር ያላቸው ዋጋ አኩል ነው፤ ውርጃም ከሌለው በልጦ ለሰባት እጥፍ ንዳድ ምክንያት አይሆንም፤ ውርጃን የፈጸመች ሴት በክርስቶስ በመሆን ኃጢአትዋን ብትናዘዝ፤ የኢየሱስ የመስቀል ላይ ሥራ ፈጽሞ ያነጻታል (1ኛ ዮሐንስ 1:9)። ከዚህም የተነሣ፤ በገሀነም ደጃፍ አገልጋይ ሆነ የተባለው ሰው ይህን መብት እግዚአብሔር አይሰጠውም።

ለ. እግዚአብሔር የማራትን ሴት፡- ልጆቿ በመከላከል ያባርሯታል የሚለው የሽመገለ የቅብብል ትውፊት ደግሞ፤ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ራሱን ሊመሠርት የሚያስችለው መነሻዊ ፍንጭ የለውም፤ ይልቅስ፤ የእግዚአብሔር ምክር፤ «ልጆቼ ሆይ! ይህን የምጽፍላችሁ ኃጢአት እንዳትሠሩ ብዬ ነው፤ ነገር ግን ማንም ሰው ኃጢአት ቢሠራ ከአብ ዘንድ ጠበቃ አለን፤ እርሱም ጽድቁ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፤ እርሱም ኃጢአታችን ይደመስሳል። የእኛ ኃጢአት ብቻ ሳይሆን፤ የዓለሙም ሁሉ ኃጢአት የሚደመስሰው በእርሱ ነው» (1ኛ ዮሐ. 2:1-2፤ ቀ.ድ.) የሚለው ጽኑ ምክር በእግዚአብሔር ይቅር ባይነት ላይ ሻሪ ወይም ጣልቃ ገብ አለመኖሩን ያበሥራል፤ በሰማይ ኃጢአትም ሆነ ኃጢአተኛ የለም፤ ከዚህ የተነሣ፤ ከትንሣኤ በኋላ ለገነት የበቁትን ሊከለክሉ የሚችሉ ኃይሎች ባለመኖራቸው፤ ውርጃን የፈጸመች ሴት በመጨረሻ የሕይወቷ ጉዳይ ላይ ከእግዚአብሔር በቀር የሚመለከተው ማንም የለም።

ሐ. በገነት የተገናኙት እናትና ልጅ፡- በልጁ ትልቅ መሆን የተነሣ እናቱ የፈጸመችበትን በማስታወስ ትሸማቀቃለች፤ የሚለው ትውፊታዊ ቅብብል መነሻው፤ ኢየሱስ እኔም በአባቴ ፊት አፍርባቸዋለሁ (ሉቃስ 12:8-9 እና 1ኛ ቆሮ. 3:14) ሊሆን

እንደሚችል ይገመታል። ሥራው በእሳት ተቃጥሎ የተደመሰሰበት ሰው በእግዚአብሔር ፊት እንደማያፍር በመናገሩ፤ ይህን በእናቲቱ ሕይወት ላይ ለመተግበር ይሞክራል። ይህ ትውፊት ግን የራሱ የሆነ ችግር አለው። ሉቃስ ማፈርን የገለጸበት ታሪክ ስለ ክርስቶስ በድፍረት ስላለመመስከር የሚሆን ጉዳይ ሲሆን፤ የጳውሎስ የቅርንቶስ መልእክት የክርስቲያኖች ሁሉ ሥራ በእግዚአብሔር ፊት እንደሚመዘን የገለጸበት እንጂ፤ የልጁ አዋቂ ሆኖ በዚያ በመገኘት እናቱን ለማሳቀቅ ምክንያት አይሆንም። ይልቅስ፤ እግዚአብሔር ራሱ «ከእነርሱ ጋር ይሆናል፤ አምላካቸውም ይሆናል፤ እንባን ሁሉ ከዓይናቸው ላይ ይጠርጋል፤ የቀድሞው ሥርዓት ስላለፈ ሞት ወይም ንዝን ወይም ለቅሶ ወይም ሥቃይ ከእንግዲህ ወዲህ አይኖርም» (ራእይ 21:3-4፤ ቀ.አ.) ስላለ፤ ውርጃን የፈጸመች ሴት ተስፋዋ በጌታ ፊት መጽናት ነው።

መ. ውርጃን ከፈጸመች በኋላ የወለደቻቸው ልጆቿ ዐመፀኛ በመሆን ያሠቃዩዋታል፤ የሚለው የሰባክያን ንግግር፤ «ሰው ሁሉ የዘራውን ያጭዳል» የሚል መነሻ ቢኖረውም፤ በብቻው መውሰድ ሙሉ መልእክትን አያመጣም። እግዚአብሔር እያንዳንዱን ሰው በግሉ ይጠይቀዋል፤ የአንዱ በረከት ለሌላው፤ የወላጅ በደል ወደ ልጅ መተላለፉን አያስረዳም፤ ኖላ፤ ዳንኤልና ኢዮብ በውስጥዋ ቢገኙ እንኳ በደግነታቸው ማትረፍ የሚችሉት የራሳቸውን ሕይወት ብቻ ነው (ሕዝ. 14:14፤ ቀ.አ.) «ወላጆች ጉምዛዛ የወይን ፍሬ በሉ፤ ነገር ግን፤ የልጆቻቸውን ጥርስ አጠረስ» (ሕዝ. 18:2) በማለት ከወላጅ የተነሣ ቅጣት ወደ ልጅ እንደ ተሻጋገረ የሚናገሩትን ደካሞች እግዚአብሔር እንዳይናገሩ፤ እንዲያቆሙም አሟላ። በሮሜ 14:12፤ «እያንዳንዳችን ስለ ራሳችን ሥራ በእግዚአብሔር ፊት ቀርበን መልስ እንሰጣለን» በማለቱም፤ እያንዳንዱ ሰው የነፍስ ወከፍ ተጠያቂነት እንጂ፤ ከወላጅ ወደ ልጅ ትልልፍ አለመሆኑን አስረድቷል፤ ከዚህም የተነሣ፤ ውርጃን የፈጸመች ልጆቿ እንደ አጋጣሚ ዐመፀኛ ሆነው ቢገኙ፤ አስተዳደግ፤ አካባቢያዊ ተጽዕኖ ወይም መሰል ጉዳዮች ያመጡት እንጂ፤ ልትቀጣበት፤ ልትሰቀቅበትና እግዚአብሔር እንዳደረገው ሊወሰድ አይገባም፤ በትይዩው እኩ፡- ውርጃን የፈጸሙ ወላጆች የተመሰገኑ ልጆች ናቸው።

ረዋቸው የመገኘቱ አውነታስ ይህን እምነት ከንቱ አያደርገውምን?

የፈውስ መዋጮ ለውርጃ ተጠቂዎች

- ፈጥኖችሁ አትፍረዱ፤ ይፈረድባችኋልና።
- የገዛ ኃጢአቱን ማየት የተሳነው ሰው ሁሌም የሚያየው የሌላውን ድካም ነው።
- ፍርሀትና ተስፋ መቁረጥ የከፋ ውሳኔን ለማስወሰድ ፈጣኖች ናቸው።
- አዛኝ ሰው ኃጢአትን ይጠላል፤ ኃጢአተኛውን ግን ይወደዋል።
- ለማገዝ የሚወዱ በብዙ ቁጥር የውርጃ ውሳኔዎች ይቀንሳሉ።
- ውርጃን በፈጸመች በዓመቱ የፀነሰች ሴት «የለመደች» ተብላ ልትወገዝ አይገባም።
- ውርጃን ለመግታት የተነሡ ሰዎች በፍቅር ዙፋን ላይ እንጂ፤ በፍርድ ወንበር ላይ አይቀመጡም።
- ዕንሶቹ ነገን እንደሚያጨልሙ ቢቆጠሩም እንኳ፤ የእግዚአብሔር ስጦታዎች መሆናቸው አይዘንጋ።
- የእግዚአብሔር ይቅርታ ፈጣን ነው፤ የሰውን አእምሮ ማፅዳት ግን ዓመታትን ይፈጃል።
- የወዳጆችን ሞት በእንባ ታጥቦ ሊጸዳ ይችላል፤ በውርጃ ከታጣው ሕፃን ሞት ለማገዝም ግን ጊዜ ይወስዳል።
- ውርጃን በመፈጸም የዓለሙ ብቸኛ «እኔ ነኝ» ብሎ መቁጠር «ዕድሜን ያሳጥራል።»

ባል ሆይ!... ሚስት ሆይ...!

ባል ሆይ!

እስቲ ልጠይቅህ፤ ሌሊት ሚስትህ ትቀስቅስህና፤ «የምትወስድብኝን እርምጃ ባልረዳውም፤ ከመጋባታችን በፊት ሁለት ጊዜ ውርጃ ፈጽሜ ነበር፤ አንድ ጊዜ በገዛ ወንድሜ በመደፈር፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ ያገባኛል ብዬ ተስፋ ያደረግሁት ሰው በከዳኝ ወቅት መፍትሔ ነው ብዬ ውርጃን መረጥኩ። ይህ ደግሞ ለአንተም ለሌላውም የደበቅኩት ብቸኛ ምሥጢሬ ነው» በማለት ትነገርሃለች። በዚህ ወቅት እንተ መስማት ከጀመርክበት ሰከንድ እስከ ጨ

ረለችበት ሰዓት የነበረህ ስሜት ምን ዐይነት ነበር። «አንቺ ሸርሙጣ፣ ውጪልኝ» ለማለት መቃረብ፣ ወይስ ሌላውንም ተጨማሪ ችግሯን ለመካፈል በጉጉት መዘጋጀት

ሚስት ሆይ!

እስቲ ልጠይቅሽ፤ ባልሽ፤ «እኔ እኮ የመጀመሪያዋን የፍቅር ጓደኛዬን ውርጃ እንድትፈጽም በማድረግ እስከ ዛሬ ድረስ ይጸጽተኛል። ሌላው ቀርቶ ከአንቺ ጋር ተስማምተን ጽንሱን ለማስወገድ የጋራ ጥረት ማድረጋችንን ሳስታውስ ኅሊናዬ እረፍት ያጣል። በቅርቡም. . .» እያለ ቢቀጥል፣ በጨከትሽ፣ «ልሰማው አልፈልግም!» ነው የምትደው፣ ወይስ በጸጥታ እድምጠሽው ልትረጂው መላ ትፈልገላለሽ?

ልከኛው የባሉችም ሆነ የሚስቶች አቋም ዘላቂ ዕብደት ወይም አለመረጋጋት ሊሆን፣ አልያም፣ «እርሺው፣ እርሳው» በመባባል የሚገታ ጉዳይ አይሆንም። ርእሰ ነገሩ ስሜትን ሊነካ፣ ፍቅርንም ሊሸረሸር ስለሚችል፣ ረጋ ብለን ራሳችንን መጠየቅ ሊኖርብን ነው። ያለኝ ልብ ሊምር ወይስ ሊገድል የሚችል ነው? ብለን ማጣራት አለብን። የማጣራቱ ዘመቻ ደግሞ ማን ያውቃል ሚስትህ ለመናገር ባመቻቸሃት ቁጥር ሌላም ሌላም እየነገረችህ የዛሬ ወርም ያለ ዕቅዱ እንደ መጣ የቆጠረችውን ፅንሰ ሳታማክርህ ማስጨንገፏን ታረዳህ ይሆናል። በእንግሩ፣ ባልም የቅርጽ ለውጥ ካልሆነ በቀር፣ በይዘት የሚመሳሰል የተከደነ ተወንጃይ ሕይወቱን ሊያወራሽ ይችላል። በዚህ ሁሉ ሐቀኛው ምላሽ ምን ይሆን? ዛሬ የሚደረገው ውሳኔ የየራሳችሁን ትክክለኛ መንፈሳዊ አቋምና መረዳትን ያንጸባርቃል። ምሕረትንና ፍቅርን በመለገስ ቀጣዩን የኦጋርን ሕይወት በማቅናት ሰፊ ሥራን ከውድቀት መጀመር፣ አልያም በእንባ፣ በቁጣና በዛቻ ተሞልቶ «ይቅርታ ለምኔን» ዋስ መጥራት፣ «ለየልንን» በማራመድ ጥፋትን፣ ሞትንና መለያየትን እማኝ መጥራት።

ሰው መሆን አለና፤ በዚህ ውስጥ የተቀላቀለ የውሳኔ ሂደትም ሊገጥም ይችላል። ፈውስን ለማፍጠን ግን የተሻለው ማበዱ ሳይሆን፣ ጉዳዩ በጊዜው ይቅር ለማለት እንኳን ከብዶ ቢገኝ፣ ሊረዳ ወደሚችል እግዚአብሔር በመጸለይ ሰላምን ከኦጋርህ፣ እረፍትንም ከእግዚአብሔር መለመኑ ተመራጭ ነው። በትይዩ፣ ይቅርታን

ላለማድረግ ምርጫን ማድረግ ደግሞ በውጤቱ ጥፋትን ብቻ የሚያመጣ መንገድ መሆኑን ውሎ አድርጎ ቢሆን መረዳት አይቀሬው ነው።

ኢየሱስ ጸሎትን ባስተማረ ጊዜ፣ «የበደሉንን ይቅር እንደምንል በደላችንን ይቅር በለን» (ማቴ. 6:15፤ 18:35) ማለቱን አለመዘንጋትና በመስቀል ላይ ሳለም ለሚበድሉት፣ «አባት ሆይ፤ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው» (ሉቃስ 23:34) ብሎ መጸለዩን በማወቅ ብቻ ሳይሆን፣ በመኖሩ ማመን ግድ ነው። እርስ በርሳችሁ ተዋደዱ (ዮሐ. 15:12) የሚለው መልእክትም ጥልቀቱ በዚህ ላይ ይለካል።

ይህንን የጠላ የናቀና ፈራጅ ብቻ ሆኖ የተሰየመ ሰው ግን በእጁ ያለውን ፈውስ አርቋልና ሞት በገዛ እጁ ላይ ይሆናል።

ሊዘነጋ የማይገባው እውነት

በመከራችን የሚያጽናናን እግዚአብሔር ዛሬም በሥራ ላይ ነው። «የምሕረት አባትና መጽናናትን ሁሉ ለሚሰጥ እንዲሁም ለኔታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ አባት ለሆነው ለእግዚአብሔር ምሥጋና ይሁን። እኛ ከእግዚአብሔር በምናገኘው መጽናናት በመከራ ላይ ያሉትን ሁሉ ማጽናናት እንድንችል እግዚአብሔር እኛን በመከራችን ሁሉ ያጽናናል» (2ኛ ቆሮ. 1:3-4)። ከዚህም የተነሣ፣ እግዚአብሔር ውርጃን እንድንፈጽም ከጎናችን አይቆምም፤ በፈጸምነው አስቃቂ ድርጊት ግን እያስተማረ፣ እያጽናናም ሊያሳድገን ዝግጁነቱ አልቀረም።

ማጠቃለያ

እግዚአብሔር ኃጢአትን ይቃወማል፤ ኃጢአተኛውን ግን ይወዳል፤ መውደዱ ሰዎች በንስሐ ወደ እግዚአብሔር በመምጣት ሰላምን እንዲያገኙ ምቹ ሁኔታንም በማዘጋጀት ይገለጻል። በዚህ ምጥን ጽሑፍ ውርጃን ለመፈጸም የሚያስገድዱ በቂ የሚመስሉ ምክንያቶች እንዳሉ አልተዘነጋም።

- ከትዳር ውጭ የመጣ ልጅ «ዲቃላ» የመባሉ ፍርሐት፤
- በትዳር ውስጥ የመጣ ፅንሰ ማሳደግ በሚያስችል አቅም ላይ አለመሆን፤

- በማኅፀን ያለው ሕፃን አካል ስንኩል - መሆኑ መታወቁ፤
- የጓደኛ፣ የባል፣ የወላጆችና የሐኪም የምክር ግፊት፤
- ፅንሱ በኤድስ በመጠቃቱ ወላጅ - አልባ ልጅ መገኘቱ፤
- በመደፈር የመጣ ፅንሰ አባት - የለሽ መሆኑ፤ እና የመሳሰሉት ውርጃዎችን ለማስፈጸም እንደ ምክንያት ይሆናሉ፤ ግና እነዚህን ከመሰሉ ምክንያቶች ባሻገር ውርጃን የፈጸመች ሴት ከሥነ ልቦናዊ ቀውስ ጀምሮ በተለያዩ በሽታዎች በመጠቃት ተጉጂ ልትሆን መቻሏ፤ የእግዚአብሔር የሆነው ፍጹም ሕግ መጣሳ፤ እግዚአብሔር በሰዎች ሕይወት ሊያኖር የገባውን ተስፋና መጽናናት ተግባራዊ ማድረግ ተገቢ ሲሆን፤ በግድያ ተገብቶታል ውስጥ አለመሳተፍን ማብራራት ደግሞ የሁላችንም የፍቅር አገልግሎት ሊሆን ይገባል። ይህንንም በመፈጸም ድምጹን ከፍ አድርጋ ማሰማት የሚገባት የክርስቶስ የሆነችው ሕያው ቤተ ክርስቲያን ናት።

ጸምና ጸሚዎች

የጸም ትክክለኛ ፍቺ «ለተወሰኑ ሰዓታት ወይም ቀናት ከምግብና ከመጠጥ መታቀብ» ማለት ነው። ከዚህም በመነሣት፤ መጸም ባለመመገብና ባለመጠጣት ይገለጻል። የዚህን ሥርዓት ወይም አካሄድ አስፈላጊነት ለመግለጽ በተለያዩ ጊዜያት የተነሡ የወንጌል አስተማሪዎች የየራሳቸውን ገለጻ በየድርሳናቸው ላይ ከትበው ለአንባቢው ትተዋል።

የሦስት ያህሉን ድርሳናት ስንፈትሽ ስለ መጸም ያሉት እንዲህ ነበር፡- ማቲው ሄንሪ (Matthew Henry)፣ «ጸም ሊተገበር የሚገባው በክርስቲያኖች ዘንድ መሆኑን ሁሉም ልብ ሊለው ይገባል» በማለት ጽፏል። የቅድስና ወንጌል ሰባኪ የሆነው ጆን ዌስሊ (John Wesley)፣ «ትሕትናንና ቅድስናን የተሞላ ሕይወት ለመኖርና ከእግዚአብሔር ጋር በመቀራረብ ግላዊ ግንኙነት ለማዳበር ተፈላጊው ጸም ነው» በማለት ይዘክራል። ማርቲን ሉተር (Martin Luther) የክፍል ተሐድሶ አንቀሳቃሽ የነበረውም፤

«የክርስቶስ ሁነኛ ዓላማ ጸምን ማዋረድ፤ መናናቅና ማስወገድ አይደለም፤ ይልቅስ፤ ጸም በጸሚዎች እና በአጽዋሚዎች ዘንድ ተዛብቶ ነበርና ይህን ለማስተካከል እርምጃ ወስዷል። ክርስቶስ ጸምን ወደ ትክክለኛው ዓላማ በማድረሱም ክርስቲያኖች እንዲጸሙ መሠረትን ጥሏል» በማለት ጽፏል።

እነዚህ በክርስቶስ የሆኑ ክርስቲያኖች በተለያዩ ወቅቶች በጻፉት የጸም መርኅ የአሳብ ስምምነትን ይዘዋል። እነዚህ ሰዎች አስከትለው ያስተማሩት ለመጸም የተፈለገበት ሁነኛ ምክንያትን መተንተን ነው። ካሉት በጥቂቱ እነሆ፤ በጸም የተፈጸመ ጸሎት ባልተከፈለ ልብ ወደ እግዚአብሔር ያደርሳል፤ ጸም አስፈላጊ የሆኑ ወሳኝ ምሪቶችን ከእግዚአብሔር ያስገኛል፤ ጸም በእግዚአብሔር ጸጋ ዕለት ዕለት ለማደግ ይረዳል፤ ጸም የፈዘዘና አቅም ያጣ እምነታችንን ያሳድጋል፤ ጸም በአጋንንት ዐሠራር ምሥጢር ላይ ገናና ያደርጋል፤ ጸም የወንጌልን መልእክት በግልጽ ያሰብካል፤ ጸም በርካታ የውስጥ ደዌዎችን መቋቋም ያስችላል፤ ጸም አዳማዊ በሆነው ሥጋዊ ባሕርይ ላይ ያነግሣል፤ የተለያዩ ፈተናዎችንም ለማሸነፍ ጸም ይረዳል በማለት የተዘረዘሩትን የተቀሩትን በጋዜጦቻቸው፤ በመጽሐፋቸው፤ በመጽሐፎቻቸውና፤ በስብከተ ወንጌል የመስበኪያ ስፍራዎች ሁሉ ላይ ብዕራቸውን አንሥተው፤ ድምጻቸውንም ከፍ አድርገው ያኔም አስተምረዋል፤ ዘንድሮም እንዲሁ ይጽፋሉ፤ ይሰብካሉም።

ሉቃስ በወንጌልም ሆነ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፉ መግቢያ ላይ እንደ ገለጸው፤ «ሁሉን ነገር በጥንቃቄ መርምሮ እርግጡን ብቻ ጽፏል።» ልክ እንደ እርሱ፤ ጥንቃቄን የተሞላ ምላሽን ከእግዚአብሔር ቃል አኳያ እኛም እንተንትን።

ጸምና ጸመኞች፤ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ በርካታ ስፍራዎች መከናወናቸውን ጥቂት ናሙናዎችን በመውሰድ መግለጽ ይቻላል። ነህምያ፡- ሕዝቡ ስለ ኃጢአታቸው መጸጸት፤ ማቅ ለብለውና ትቢያ ነስንለው እንዲጸሙ (ነህ. 9:1) መመሪያን ሰጥቷል፤ በአስቴር ዘመን ይሁዳዊ ሁሉ ባለበት እንዲገደል ትእዛዝ መውጣቱ ግልጽ ነው፤ ዳንኤል የወገኖቹን በደል በመናዘዝ ወደ እግዚአብሔር መጸለየንና መጸሙን፤ (ዳንኤል 9:3) እንዲሁም ዳዊት ሌሎች

በሕመም በተሠቃዩ ጊዜ እናቱ የሞተችበት ያህል በማዘን መጸሙን ከቅዱሳት መጻሕፍት እናነብባለን።

እነዚህና ሌሎችም ከመጽሐፍ ጋር የተገናኙ ክንውኖች ግን ከመሪዎቹ አልያም ከግለሰቡ ፍላጎትና መመሪያ የተነሣ በፈቃዳቸው የፈጸሙት እንደ ሆነ ማስተዋል ተገቢ ነው። ይህም ጸሑፍ የእግዚአብሔር ትእዛዝ ሆኖ ለዘላቂነት በተሰጠ ጸኑ መመሪያ እንዳልተደነገገ ግልጽ ነው። እርግጥ፣ ከላይ በተጠቀሱት በሁሉም ላይ የምናገኘው የጋራ ነጥብ በኃጢአት የመጣን ጣጣ ለማስወገድ ሳይሆን፣ ለመቅረፍ የተፈጸመ መሆናቸውን ነው።

ከእነዚህ ይልቅ ግን ሚዛን ደፊው የጸም ድንጋጌያዊ ትእዛዝና አፈጻጸሙ የተገለጠበት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በአንድ ስፍራ ብቻ እንደሚገኝ እንመልከት። ለዚህም ዘሌዋውያን 16:29-34 መነሻችን ይሆናል፡-

«ሰባተኛ ወር በገባ በዐሥረኛው ቀን እስራኤላውያንና በአነርሱ መካከል የሚኖሩ መጽተኞች ራሳቸውን ማዋረድ አለባቸው፤ በዚያን ቀን ምንም ሥራ አይሠሩበትም። በዚያን ዕለት ንጹሐን እንድትሆኑ፣ የኃጢአት ማስተሰረይ ይደረግላችኋል፤ . . . በዓመት አንድ ጊዜ የእስራኤላውያን ኃጢአት ሁሉ ማስተሰረይ የዘለዓለም ሥርዓት ይሆናል።» (አ.መ.ት) በማለት የዘሌዋውያን ጸሐፊ ሙሴ ከእግዚአብሔር የተቀበለውን የጸምን ብቸኛ ምክንያት ሳያሻማ፣ ሳያደናግርም ያስተላልፋል።

በዚህ በአሁኑ ተጠቃሽ ክፍል የመጽሚያ ቀንና ወር በትክክል ይታወቃል፤ የጸም ምክንያቱም ለኃጢአት ስርየት መሆኑ ተገልጿል። ይህን ክፍል ሁላችንም በአግባቡ መረዳታችን ተገቢ ስለሆነ፣ ጥቂት ብርሃን በድንጋጌው ላይ እናብራብ፡- ኃጢአት በአዳም በኩል ወደ ዓለም በመግባቱ፣ ሁሉ በኃጢአት ተበክለ፤ ሁሉም ከእግዚአብሔር ላይገናኝ ተለያየ፤ የሰው ዘር በራሱ ጥረትና ድካም ወደ እግዚአብሔር ለመድረስ ቢመኝና ቢደክምም፣ ሁሉ ከንቱ ሆነው እንዲቀሩ እግዚአብሔር ራሱ ለእስራኤላውያን ተስፋን የሞላበት የሽክም ማቅለያ መንገድ ዘረጋላቸው። ይህም የኃጢአት ሽክማቸውን ያቃልሉ ዘንድ በዓመት አንድ ቀን በሊቀ ካህኑ በኩል የኃጢአት ስርየት እንዲፈጸም ማድረግ ነው። በዛን ቀን ሕዝቡ ስለ

ኃጢአት እንዲያዝንና እንዲጸጸት ታዘዘ፤ ለስርየትም የንጹሕ እንስሳ ደምን ይዞ መቅረብ ግድ ሆነ። ለዚያም ዝግጅት መጸም ተገቢው መስፈርት ሆኖ ተሰጠ። ይህንንም በሰባተኛው ወር በአሥረኛው ቀን በዓመት አንድ ቀን በመጸም እንዲታዘዙ እግዚአብሔር ደነገገ።

ይህ አደራረግ ግን ዳግመኛ ላይፈጸም የተሻረበት ታላቅ ሥራ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ የመስቀል ሥራው ተከናውኗል። መጥምቁ የሐንስ ለብዙዎች መዳን ምክንያት የሚሆነው ጌታ መምጣቱን እንደ ተረዳ፣ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግደው የእግዚአብሔር በግ እርሱ ነው በማለት የብሥራት ወንጌል በአዲስ ኪዳን መግቢያ ላይ አወጀ። ዓለም፡- በእግዚአብሔር አብ የተላከው ኢየሱስ የሰዎችን ኃጢአት ተሸክሞ በማያዳግም ሁኔታ መሥዋዕት ለመሆን ንጹሕ የፋሲካ በግ ሆኖ በመስቀል ላይ ደሙን አፈሰሰ። አንገትን አስደፍቶ ለነበረው ለሰዎች ልጆች ኃጢአት ፍጹም የሆነው ዋጋን በመክፈል መሥዋዕትነቱን በትንሣኤው ደምድም ተልዕኮውን በመፈጸም በእግዚአብሔር አብ ቀኝ ተገኘ። በዚህም በእኛና በእግዚአብሔር መካከል ስለ እኛ በመቆም ጠበቃና አማላጅ ሆነ። መፍትሔ-የለሽ ሆኖ በከንቱ ጥረትና በጥርጣሬ የተሞላውን የሰውን ሕይወት ወደ ሰዎች በመድረስ ከእስራታቸው በመፍታታ የክርስቶስ የሆኑ ሁሉ በነጻነት እንዲመላለሱ አደረገ። ይህንንም ሐዋርያው ጳውሎስ፣ «በነጻነት እንድንኖር ክርስቶስ ነጻ አወጣን» በማለት የአዲስ ኪዳንን ዘላቂ የሕይወት ኑሮ የእርሱ በሆኑት ሁሉ ዘንድ መስፈኑን በሮሜ መልእክቱ ጽፏል።

እንግዲህ የዘሌዋውያን በጸምና፣ በጎዘን በመዋጥ ለኃጢአት መተከዝ በክርስቶስ ሥራ ተለወጠ። ጉድለት በሙላት፣ ሽንፈት በማሸነፍ፣ ጎዘን በደስታ፣ ባርነት በነጻነት መተካትን ክርስቶስ ስለ እኛ ብሎ ካደረገ፣ የጸም ተፈላጊነቱ ፈዘዘ፣ ደነገዘ፣ ተሻረ፣ ቀረም ማለት ይቻላል። ይህ ግን የበለጠ ግልጽ ሆኖ የሚገኘው ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ጸም ለጠያቂዎቹ በሰጠው ማብራሪያ ይሆናል (ሉቃስ 5:33-39 ይመልከቱ)።

በትምህርቱ እና በተግባሩ እንከን በመፈለግ ሊያጠምዱት ሁሉ የሚያደቡ እንቅፋቶች በጌታ ዘንድ ነበሩ፤ ፈራሳውያን፣ የሕግ መምህራኑ፣ ሰዱቃውያንና ሄሮድሳውያኑ ይህን በመፈጸም ተግተ

ዋል። እናም አንድ ቀን ጾምን በሚመለከት ማብራሪያ እንዲሰጥ ጠየቁት፤ የመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት ይጸማሉ ይጸልያሉ፤ የፈሪሳውያንም ደቀ መዛሙርት ይጸማሉ፤ ይጸልያሉ፤ የአንተ ግን ሁልጊዜ የሚበሉት እና የሚጠጡት ከምን የተነሣ ነው? በማለት ለምን አይጸሙም የሚል ጥያቄ አነሡ።

የኢየሱስ ምላሽ ማርቲን ሉተር እንዳለው፡- «ኢየሱስ ጾምን አልከለከለም! ይልቅስ ወደ ትክክለኛው ዓላማና ግብ አመጣው።» በማለት ዛሬም መጾም አስፈላጊ እንደ ሆነ በመግለጽ አልመለሰም። ይልቅስ፤ የኪዳናት ለውጥ ሊመጣ እንዳለ፤ አሮጌው በአዲሱ እንደሚተካና እንደሚቀየር በማብራራት ዘለቀ።

ያለው እንዲህ ነው፡- በእስራኤላውያን ዘንድ እንደ ሰዎች ድንጋጌ ሰኞና ሐሙስ ሁልጊዜ ከጀምበር መውጣት እስከ መጥለቅ ከምግብና ከመጠጥ በመታቀብ መጸማቸው ተግባራዊ የማይሆኑበት ወቅት የሚኖረው ተፋቃሪዎች ሲሞሽፋ ነው በማለት አስረዱ። ሙሽራ ባለበት ሁሉ ሙዜዎችና ቤተሰቦች ሁሉ መጾም እንደማይገደዱ ሁሉ፤ የእኔ ደቀ መዛሙርት የማይጸሙት እኔ ሙሽራው በመካከላቸው እስካለሁ ድረስ ሊደሰቱ ይገባል፤ ከምግብና ከመጠጥም ሊርቁ አይገባም በማለት፤ የደስታቸው ዋናኛ ምንጭ አብሮአቸው እስካለ ጾምም በእነርሱ ዘንድ ሊገኝ እንደማይገባው ገለጸ።

እርግጥ፤ አጭር ጊዜ ይመጣል፤ ያም ለጊዜው ሙሽራው ከእነርሱ ይለያል፤ ያኔ ይጸማሉ አላቸው። ይህ አጭር ጊዜ የእርሱ ለሆኑት የመስቀልን ሞት የሚጓዙበት፤ ኃጢአታቸውንም ተሽክሞ ንጹሕ የእግዚአብሔር በግ ሆኖ የሚታረድበት የሞት ወቅት ነበር። በዚያን ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ሁሉ በጎዘንና በድንጋጤ ተውጦ ተለይተዋል። ጌላ ግን በሞቱና በትንሣዔው ብሥራት ደሙንም በእግዚአብሔር ፊት ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ በማቅረብ የነጻነትንና የድልን ብሥራት አከናውኖ ሙሽራው ተመልሶ ከእነርሱና ከአማኞች ሁሉ ጋር ሆኗል።

ይህንንም በማቴዎስ 28:19-20፤ «እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ እኔ ከእናንተ ጋር ነኝ» በማለቱ፤ እንዲሁም በዮሐንስ ወንጌል ከ14-16 እንደተናገረው፤ ለዘላለም ከአማኞቹ ሁሉ ጋር በመንፈስ ቅዱስ

መሆኑን ማብሰሩና ሆኖ መገኘቱ፤ የያኔው ለጥቂት ጊዜ መለየቱ ባለመለየት መገለጹን ያስረዳል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን ጌላ ላይ ሊመጣ የሚችለውን የድል ሥራ ሲገልጽ ማንም የቀደመውን አካሄድ ከአዲሱ የነጻነት መንገድ ጋር እንዳያቀላቅለው ብርቱ ማስጠንቀቂያ በመስጠት አብራርቶ ደምድሟል።

ድምዳሜው እንዲህ ነበር፡- ልብሱ አርጅቶ ቢነትብና ሊቀደድ ቢቀርብ ማንም እንደ መፍትሔ ቆጥሮ ከአዲሱ ጨርቅ በመቁረጥ በአሮጌው ላይ ቢጥፍ፤ አሮጌው አርጅቶ በመድከሙ አዲሱም አዲስ ሆኖ በመጠንከሩ እርስ በርሳቸው ሊዘላለቁ አይችሉም። አዲሱ ለአሮጌው ፍጹም አለመስማማቱን ይገልጻል (ሉቃስ 5:36)። ልክ እንዲሁ፤ ሌላ ተመጣኝ ማብራሪያን ሲያስከትል፡- ወይን ለመጀመሪያ ጊዜ ተቀምጦበት የነበረ የቀድሞ አቁማዳ በዘመኑ በገባበት የወይን ጠጅ መብላላት ተስፋፍቶና ተወጥሮ ካበቃለት፤ ሁሉም ይዞ ሊቆይ የሚችለው ቀድሞ በውስጡ እንዲገኝ የተገባውን የወይን ጠጅ ብቻ ነው። እንዲህ ከሆነ፤ በቀድሞው አቁማዳ (በአሮጌው) የቀደመውን የወይን ጠጅ አስይዞ ማኖር የተሻለ ነው። ከዚህ በተቃራኒው ግን፤ ተስፋፍቶ ተለጥጦ መጠኑን በጨረሰ አሮጌ አቁማዳ አዲስ የሚፈላ የሚብላላ ጉልበት ያለው የወይን ጠጅ እንዲቀመጥበት ቢደረግ፤ ሊመጣ የሚችል አንድ ሁነኛ ጣጣ ይኖራል፤ ያም አዲሱ በአሮጌው ውስጥ እየፈላ መጠኑ ሲጨምርና ሲስፋፋ፤ አቁማዳው ተጨማሪ የመስፋት አቅም ስለሌለው ይፈነዳል፤ በፈነዳም ጊዜ አዲሱ የወይን ጠጅ ይፈላል አላቸው።

እንግዲህ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የማመሳሰሉ ዋነኛ ምሥጢር አዲስ የሆነውን ልብስም ሆነ አዲሱ የወይን ጠጅ በአሮጌው ላይ ሊካተቱ ፍጹም አይገባም የሚል ነው። በአጭሩ፤ አሮጌው የቀደመውን ኪዳን ያመለክታል፤ ያም የሕግ ሥርዓቶችን፤ የመሥዋዕት አቀራረብን፤ የክህነት አገልግሎትንና በአጠቃላይ ሕግን ባለመፈጸም ከውድድር የሚወጡትን የሚኮንን ነው። ያ ግን በክርስቶስ ሥራ ፍጹም ተቀይሮ አዲስ ልብስ፤ አዲስ የወይን ጠጅ ቀርቧል፤ እርሱም የኢየሱስ ለአንዴና ለመጨረሻ የመሥዋዕትነት በግ ሆኖ የቀረበበት የትንሣኤ መንገድ ነው። ያ ሥራ ሕያው ነው፤ ያ መንገድ አዲስ ነው፤ ከአሮጌው ኪዳን ጋር አይጣጣምምና

አዲስ ኪዳን የሆነ ኪዳን ነው። ከዚህም ኪዳን የተነሣ ማንኛውም ክርስቲያን ወደ እግዚአብሔር ዙፋን በድፍረት መቅረብ ይችላል። ያኔ ግን እንዲህ አልነበረም። ኢየሱስ ለተጠየቀው ጥያቄ በሰጠው ምላሽ የትናንቱን የጾም ሁኔታና እርሱ በነበረበት ያለውን በመተንተን መጨው ወቅት አዲሱን ጎዳና ተከታይ ሊሆን መግባቱን ያበሥራል።

በመጨረሻ፣ ሕግና ጸጋ ሊቀራረቡ የማይችሉ መሆናቸውን፤ አይሁዳዊ ሥርዓቶች ከክርስቲያናዊ የሕይወት እርምጃ ጋር ሊቃየጡ አለመገባቸውን፤ በዙሪያችን ያሉ ጾም-ተኮር ስብከቶችና ትምህርቶች በአግባቡ ሊፈተሹ መገባቱን እያሳሰብን፣ አልፎ አልፎ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ጾምን ያመለክቱ ጥቅሶች ግን አንድም ፈሪ ሳውያንና የቀድሞ የሕግ መምሕራን ከዘረጉት ተጨማሪ የቀጠኑ የገዛ አሳቦች የተነሡ የሙጋ መሆናቸውን፤ አልያም አዲስ ኪዳን ገዝፎ በሁሉ ዘንድ ሙሉ የሆነ መረዳትን ባለመጣባቸው ሰዎችና አካባቢዎች የቀድሞው የኪዳን መስተዳደር ጥላውን ስላጠላ መጸማቸውን፤ መጾም ከተለያዩ ችግሮች የተነሣ ምግብ ለማግኘት ካለመቻል እህልና ውኃ ማጣትን በመግለጽ የተጻፉ መሆናቸውን በመገንዘብ ዋንኛ ወደ ሆነው አዲስ የሕይወት መንገድ መመለስ ለሁሉም የሚበጅ ይሆናል።

የአዲስ ኪዳን የሕይወት ተካፋዮች መንፈሳዊ ሕይወትን ሊረዱ የሚገባቸው ኢየሱስ ክርስቶስ እንዳስተማረው ጨለማውን ዓለም ብርሃን ማድረግ ክፉ አሠራሩንም በመግለጽ መኖር፤ እንዲሁም ለተበላሸውና ለተግማማው ዓለም ጨው በመሆን ማዳንና ማጣም የክርስቲያን መንፈሳዊ ሕይወት ሲሆን፤ ያም የክርስቶስን ተልዕኮ በመፈጸምና እግዚአብሔርን መስሎ በመኖር ይገለጣል፤ ይህን ሳይኖሩ መጾም የተለየ ጉልበት ሊያመጣ እንደ ሚችል ቢገመት፤ ጳውሎስ ለቄላስይስ ሰዎች የሰጣቸውን ቃል በማወቅ ደግሞም በማመን መረታት የተገባ ይሆናል።

«እንግዲህ በመብል ወይም በመጠጥ፣ በዓላትን ወይም የወር መባቻን፣ ወይም ሰንበትን በማክበር ምክንያት ማንም አይፍረድባችሁ። እነዚህ ሁሉ ወደፊት ይመጡ ለነበሩት ነገሮች እንደ ጥላ ናቸው፤ እውነቱ ግን የሚገኝ

ው በክርስቶስ ነው. . . ከክርስቶስ ጋር ሞታችሁ ከዚህ ዓለም መሠረታዊ ሥርዓቶች የተለያችሁ ከሆናችሁ ታዲያ፤ እንዳልተለያችሁ ዓይነት ሆናችሁ ስለ ምን እንደዚህ ላሉት ትእዛዞች ትገዛላችሁ፤ ትእዛዞቹም፤ «አትያዝ፤ አትቅመስ፤ አትንካ!» የሚሉ ናቸው። እነዚህ ሁሉ በሰው ሠራሽ ትእዛዝና ትምህርት ላይ የተመሠረቱ ስለ ሆኑ ሥራ ላይ ከዋሉ በኋላ ለመጥፋት የተወሰኑ ናቸው። እነዚህ ትእዛዞች ከገዛ ፈቃድ በመነጨ አምልኮና በአገል ትሕትና፤ ሰውነትንም ከማጉሳቆል ላይ ስለሚያተኩር ጥበብ ያላቸው ይመስሉ ይሆናል፤ ነገር ግን ሥጋዊ ስሜትን በመቈጣጠር ረገድ ዋጋቢሶች ናቸው (ቈላ. 2:12-23) በማለት የተገለጠውን እውነት ገልጦ ያበቃል።

«እንግዲህ በዓልን ሽሮ የከበረ፣ ጦምን ገድፎ የወፈ ረ የለም» የሚለውን ብሂል ምን ይዋጠው።

ገብረ ሕይወት ባይከዳኝ

በበኩል «ድሮን አፍቃሪ ዘንድሮን ደግሞ አንኳሳሽ አይደለሁም። የዚህም ሁኔታ ምክንያቱ በአምሳሉ እግዚአብሔር የፈጠረው የሰው ልጅ በየዘመኑ የተመሰገኑ ሥራዎችን ለራሱ፣ ለጎብረተሰቡና ለመንግሥት ሊሠሩ መቻሉ ደግሞም መሥራቱ አሌ አይሰኝም፤ በትይዩ ይህ የሰው ልጅ በኃጢአት ምክንያት ረክሷል፤ በኖረበት በየትኛውም ዘመን ጥፋትን፣ ክፋትን፣ ሞትን በራሱም በሕዝብም ላይ ሊያደርስ እንደ ቻለ፤ እንደሚችልም እሙን ነው።

ከዚህም የተነሣ ቶማስ አርጋው «አሲዳም ዘመን» ብሎ በጻፈው ጽሑፍ ላይ የሚገኙትን የመምሬን ገለጻ አላወድስም «... እርሳቸው»፤... «ይሁና ምን ይደረግ የአሥር ሳንቲም አረንቻታ ሁለት ብር ሲገባ፣ የውኃ ጣሙ ከድሮው ቢቀየር ምን ያስደንቃል? የተሟጠጠ ገፊ ጊዜ መሆኑ የሚታወቀው ሕፃናቱ ትናንት

ተወልደው በማግሥቱ ገርጅፈው ይሞታሉ፤ ሽንት ቤቱን ዛሬ ቆፍረውት ነገ ይሞላል፤ ቅቤውን ሲያነጥሩት ሽታ የለው፤ ቢበሉት አይጥም፤ ቢያስቀምጡት ውሎ አያድር...» እያሉ አፍቃሪ ድሮነታቸውን ተአማኒነት በጎደለው በጎነቱ ብቻ ላይ መሥርተው ብዙ ይዘረዝራሉ፤ ይህ ድርሳን ግን አያዋጣም።

ምናልባት ከፊል እውነት አለው የምልበት የኪዳነ ማርያም ጌታሁን «ጥንታዊው የቆሎ ተማሪ» መጽሐፍ በገለጸው፤ መግቢያ

«የጥንት ተማሪ ምግቡ ስብቅ፤ መቋሚያው ሽንብቆ

የዛሬ ተማሪ ምግቡ አልጫ፤ ዱላው በጡጫ።

የጥንት ተማሪ ቁርሱ ጸሎት፤ ያውም በቁመት

የዛሬ ተማሪ ቁርሱ ብስኩት፤ ያውም በወተት።

የጥንት ተማሪ ቀጋ ለቀጋ፤

የዛሬ ተማሪ አልጋ ለአልጋ።» (በ1954 ዓ.ም ታተመ)

እያለ ድሮና ዘንድሮ በተማሪ ሕይወት ላይ የተወው አሻራ ያኔ ችግር አሁን ደግሞ ሙሉ በሙሉ ምቹት መሆኑን መተንተኑ ነው።

ደራሲያኑ ቶማስ እና ኪዳነ ማርያም ሊያዩ በወደዱት አቅጣጫ ጽፈዋል። እኛ በአግባቡ «በቆሎ ከጸደቀው» ሰው ጋር ግን አገባብነት ያለውን ዳኝነት እንድንይዝ በግርድፉ ልዘክርላቸው የምፈልገው ሰው አለኝ። ገብረሐይወት ባይከዳኝ ይባላሉ። ትውልዳቸው በትግራይ አድዋ ሲሆን፤ የተወለዱት በ1885 ዓ.ም ነው። ብዙዎች የአገር እና የውጭ የታሪክ ዘጋቢዎች ስለ ገብረሐይወት ሲተርኩ፤ «እግዚአብሔር በሰጠው ጥቂት ዘመኑ ትውልድ ሁሉ የሚጠቀምበትን መሠረት ለአገሩ የተወ አዋቂ» በማለት ጽፈውላቸዋል፤ ይህን ያስባላቸው ሞታቸው በ1918 ዓ.ም በ33 ዓመታቸው ስለ ነበር ነው።

ዘውዱ አምበሉ በቅርቡ በአዲስ አድማስ ጽሑፉ «በፖለቲካ ኢኮኖሚ ትንታኔያቸው፤ በታሪክ አዋቂነታቸው፤ እንዲሁም በአፍሪካ የመጀመሪያው የጥገኝነት ጽንሰ አሳብ (Dependency The-

ory) ጀማሪነታቸው እኚህ ሰው እንደ ሆኑ በመግለጽ ታሪክን ሊያዘቅጡ ያላቸውን ምሁራን በአግባቡ እንዲጻጁ ለዋቢነት ይጠራቸዋል።

እኔም እኚህ ሰው «ትውልድ ሁሉ» ከሚዘክርላቸው ሥራዎቻቸው ውስጥ የተወሰኑትን ነቅሼ በተለይ ለታሪክ፤ ለክርስትና ዕድገት እና ለአገር ያደረጉትን አስተዋጽኦ እገልጻለሁ።

እንዲህ መጥኚም ለመግለጽ የረዳኝን ቀዳሚ መጽሐፍ በ1904 ዓ.ም «አጤ ምኒልክና ኢትዮጵያ» በማለት ለመጻፍ ስላበቋቸው ሰው ራሳቸው ገብረ ሐይወት ሲጽፉ፡-

ይድረስ

ካቶ ጳውሎስ መናመኖ

ወዳጄ ሆይ፤

እነሆ፤ ከእግዚአብሔር በታች ባንተ ደግነት ከሞት ዳንሁኝ። በብርቱ ታምሜ ተስፋ ቆርጮ በምጥዋ በአስፔዳሌ ወድቄ ሳለሁ በገንዘብህ አገዝኸኝ፤ ለቸሩ ደጃዝማች ገብረሥላሴ በመንገርህም የበለጠ የደግነት ሥራ አደረግህልኝ። እነሆም፤ ላገራችን ጥቅም ይሆናል ስል ይህንን ትንሽ ቃል ለመጻፍ በቃሁ። የተመሰገንልኝም እንደ ሆነ ምስጋናው ላንተ ነው፤ ለእኔ ዕድሜ እንደ ሰጠህልኝ አምላክ ረጅም ዕድሜ ይስጥህ።

/ገጽ 2/

ደግነትህን እስከ ሞት ድረስ ለማይረሳ

ገብረ ሐይወት ባይከዳኝ

ጳውሎስ መናመኖ የገብረሐይወት ጤና እንዲሻል ምክንያት በመሆን በፈረንሳይኛና በአማርኛ እንዲዘጋጅ ምክንያት ለሆነው ለዚህ መጽሐፍ በማብቃታቸው በእርግጥም የሚመሰገኑ ናቸው። ይበልጥ ግን አምላክ ረጅም ዕድሜ ይስጥህ የሚለው ጸሎት ተሰሚ ሆኖ ከገብረ ሐይወት ሞት በኋላ በእጃቸው ተጽፎ ግን ለጎትመት ስላላበቁት «መንግሥትና የሕዝብ አስተዳደር» መጽሐፉ እንዲታተም ወደ ልዑሉ የቀረቡ እርሳቸው ለመሆናቸው በመጽሐፉ

መግቢያ ላይ ጳውሎስ መናመኖ እንዲህ ይላሉ፡-

ይድረስ፤

ለሌላ ጌታዬ የኢትዮጵያ መንግሥት አልጋ ወራሽ ተፈሪ መኮንን፤ መድኃኔ ዓለም ጤና ይስጥልኝ ብዬ እጅ እነሣለሁ. . . ነጋድራስ ገብረ ሕይወት በትምህርቱና በዕውቀቱ በጣም የተመሰገነ ነበረ፤ በታዘዘውም ሥራ ላይ በጣም ትጉሕ እንደ ነበረ ጌታዬ ልዑልነታቸውም ያውቁታል፤ ነገር ግን በሰው ላይ ሞትን የሚያህል ዕዳ አለና. . . ነጋድራስ ገብረ ሕይወት በ31 ዓመቱ ሞተ፡፡

ልዑል ሆይ፤

የነጋድራስ ገብረ ሕይወት ስሙ እንዳይጠፋ ማስብዘንም በገንዘብም ልጁን ከትምህርት ቤት አግብተው በማስተማርዎ ተረድተነዋል፡፡ ደግሞም ልጁን ቢያስተምሩለት ጥቅሙ ለልጁ ብቻ ነው፡፡ ይህን መጽሐፉን ቢያሳትሙለት ግን አስቀድሞ ለስሙ መታሰቢያ ይሆናል፤ ቀጥሎም ለመንግሥትዎና ለሕዝብዎ ሁሉ ትልቅ ጥቅም የሚያስገኝ ነውና ለማሳተሙ ፈቃድዎ እንዲሆን አጥብቄ እለምንዎታለሁ፡፡

መስከረም 8 ቀን 1914 ዓ.ም

ፈቃደኛዎና ታዛዥዎ ጳውሎስ መናመኖ. . . /ገጽ 9-10/

/ከመንግሥትና ከሕዝብ አስተዳደር፤ ታተመ በ1916 ዓ.ም.

በንግድ ማተሚያ ቤት/

እኒህ ሰው ለአልጋ ወራሹ ባቀረቡት ልመና መሠረት ልዑሉ ከሁለት ዓመት በኋላ መጽሐፉ ታትሞ እንዲወጣ አደረጉ፡፡ የገብረ ሕይወት ልጅ አሸብር ገብረ ሕይወትም «የንግሥት አዜብ ታሪካዊ ጉዞ» በማለት በቲያትር መልክ ባቀረቡት የ1951 ዓ.ም መጽሐፋቸው ብዙዎች እንደሚስማሙበት «ዓሣ አጥማጅ» በማለት ተሳታፊ ያደረጉት ገጸ ባሕርይ «የአባታቸውን የሕይወት ሂደትና አመለካከት» እንደሚገልጽ ይገመታል፡፡ ከመጽሐፉ ጠቋሚ የሆኑት ሁለቱ እንዲህ ይነበባሉ፡-

አምላኬ ሆይ! ሦስት ጊዜ መረቤን ወደ ባሕር ጣልሁ፡፡

እንደምታውቀው፤ በመጀመሪያ ጊዜ የሞተ አህያ ግንባር አጠ መድሁ፤ በሁለተኛ ጊዜ አመድና ግብስባሶ የሞላበት ማሰሮ በመረቤ ተይህ ከባሕር ወጣ፤ በሦስተኛው ጊዜ፤ ስብርባሪ ገልና የሐረግ ብጥስጣሽ ነው የተገተተልኝ፡፡ እማጸንሃለሁ፡፡ ሕያው አምላክ ልመናዬን ስማኝ፡፡ አምላክ አማልክት ለለመኑህ መታደግ የአምላክነትህ ግብር ነው፡፡ (ገጽ 7)

ዓሣ አጥማጁ ገብረ ሕይወት በዚህ የልጃቸው ገለጻ ላይ በዘመናቸው ስኬትን ሳይሆን፤ ውጤት-አልባነትን በየሙከራዎቻቸው ሁሉ ላይ መታየቱ፤ የወቅቱ አስተዳዳሪዎችና የቅርባቸው ሰዎች «እንደ ጉድ» እንደ ቆጠሯቸው ያመለክታል፡- እንደ ፍቅር እስከ መቃብሩ «ጉዱ ካሣ»፡፡

በሌላው ገጽ ዓሣ አጥማጁ ለንጉሥ ሰለሞን፤ ለልዑላኑ እና ለባሕር ሰገድም ይህን ይላቸዋል፡-

«በግርግር አልበላ፤ በሽክምም አልብሰሽ፤ በገንቦ አልጠጣ፤ ከአንዲት ክፍል መኖሪያ ቤት አላልፍ፤ ከአንድ ሰው መኝታ አልጋ አልተርፍ፤ ፍጡር የሚመኘውን ሁሉ ብጠይቅ እኔ የምገለገለበት በመጠኑ ነው. . . በችሎታዬና በተፈጥሮዬ መጠን አስፈላጊውን ሁሉ ሰጥተኸኛል፡፡ ከአስፈላጊው በላይ መጠየቅ ኃጢአት ነው፤ ትርፍ ኃብት አይጠቅመኝም፤ ባለ ትርፍ ኃብት መሆን ትርፉ ኃብቱን መጠበቅ ነው፡፡ (ገጽ 55)

በማለቱ ባላምባራስ አሸብር የአባታቸውን የሕይወት ዓላማ በአግባቡ እንደ ገለጹ ይገመታል፡፡ እንግዲህ ከተለያየ አቅጣጫ የወጣቱ ገብረ ሕይወትን ዕድሜ፤ አስተዳደግ፤ አስተሳሰብና ዕውቅና መጠቋቋም ከተቻለ፤ አስቀድሜ እየነቀሰኩ ጥቂት ጥቂት ልበል ወደ አልኳቸው፤ የታሪክ፤ የክርስትና ዕድገት እና የእገር አስተዋጽኦቻቸው ዘወር ልበል፡-

ታሪክ-ነክ

ገብረ ሕይወት፤ ታሪክን ማን ያጥናው? ማንስ ይጻፈው? እንዴትስ ይተግበር? በተሰኙት ዋነኛ ጉዳዮች ላይ በ1904 ዓ.ም

መጽሐፋቸው እንዲህ ይላሉ፡-

ታሪክን መማር ለሁሉ ሰው ይበጃል፡ ለቤተ መንግሥት መኮንን ግን የግድ ያስፈልገዋል፡... ስሕተትንና በጎነትን አይቶ ለመግሥቱና ላገሩ የሚበጀውን ያውቅ ዘንድ ማወቅ አለበት... ይህ የታሪክ ትምህርት ግን የሚጠቅመው እውነተኛ የታሪክ ትምህርት ሲሆን ነው፡፡ እውነተኛውንም ታሪክ ለመጻፍ ቀላል ነገር አይደለም፡፡ የሚከተሉት ሦስት የእግዚአብሔር ስጦታዎች ያስፈልጋሉ፡፡ መጀመሪያ፣ ተመልካች ልቦና የተደረገውን ለማስተዋል፣ ሁለተኛ፣ የማያደላ አእምሮ በተደረገው ለመፍረድ፣ ሦስተኛ፣ የጠራ የቋንቋ አገባብ የተመለከቱትንና የፈረዱትን ለማስታወቅ ይረዳል... ያገራችን የታሪክ ጸሐፊዎች ግን በነዚህ ነገሮች ላይ ኃጢአት ይሠራሉ፡ በትልቁ ነገር ፈንታ ትንሹን ይመለከታሉ፤ ለእውነት መፍረድንም ትተው በአድልዎ ልባቸውን ያጠብባሉ፤ አጻጻፋቸውም ድብልቅልቅ እየሆነ ለአንባቢው አይገባም... (አጤ ምኒልክና ኢትዮጵያ፣ ገጽ 3)

የገብረ ሕይወት የታሪክ መልእክት የዛሬ 90 ዓመት ላይ እንደ ሳቸው ቆመን ዘንድሮም (ይህ ጽሑፍ በተዘጋጀበት ጊዜ) በሺህ 998 ላይም ሆነን የምንረዳው የታሪክ እይታ ተቀራራቢ ወይም እውነት ሆኖ መገኘቱ ነው፡፡ ይልቁንም፤ በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ዘንድ ምን ያህል የተዛባ እንደ ሆነ መረዳት አያገባቸውም፡፡ ትልቁ የመጽሐፍ ቅዱስ መልእክት ተዘንግቶ ወይ ተሸሮ ገድላ ገድሎች፣ መልካ መልኮች እና ድርሳናት ሰፊውን ስፍራ ይዘው ሕዝቡን ሲመሩ ሲታይ፤ በወንጌላውያኑም ዘንድ ሚሲዮናዊ ላምቤ የቃለ ሕይወት ሰው ነው? ወይስ የመካነ ኢየሱስ? ምላሸን ለመስጠት ሁለቱም ቤተ እምነቶች የየራሳቸውን በማለታቸው ታሪክ እየተዛነፈ መሆኑን መረዳት የግድና የቅርብ ጊዜ ትዝታ ነው፡፡

ገብረ ሕይወት ትክክለኛ መረጃን ባለማሳወቅ ሊመጣ የቻለውን ጦስ እንዲህ ያመለክታሉ፡-

«አንድ ልቦ ብሩህ ያበሻ ሰው መሬት ትዞራለች? ብሎ ቢያስተምር አሁን በቅርቡ በሐረርጌ በዳኛ ተይዞ አልነበረምን? አሁንስ በ1900 ዓ.ም አንድ ሰው የተዋህዶን ሃይማኖት ቢነቅፍ አዲስ አበባ ገበያ ላይ በደንጊያ አልተቀጠቀጠም?» (አጤ ምኒልክና ኢትዮጵያ፣ ገጽ 12፤) በማለት ታሪክን አጥበው በወገናዊነት ሊተረጉሙ የወደዱ ያስከተሉትን ያለማወቅ ጥፋት በመግለጽ ከጠዋቱ «ጆሮ ያለው ይስማኝን» ያሳስቡበታል፡፡

እምነት-ነክ

ገብረ ሕይወት ባይከዳኝ እምነትን በተመለከተ ጎብረተሰቡ እርስ በርስ ሊተያይ የሚችልበትን መሠረታዊ ቁም ነገሮችን አስተላልፈዋል፡፡ ይህንንም የአጤ ምኒልክ የግዛት ዘመን መንግሥት ሊፈጽመው ካልቻለ፣ የአልጋ ወራሻቸው ልጅ ኢየሱ እንዲፈጽሙት በማሳሰብ አሥር ጽኑ መልእክቶችን ጽፈዋል፡፡ በዚህ ዝግጅት ሁሉንም ማንግሳት ተገቢ ስላልሆነ፣ የመጨረሻውን ብቻ አመለክታለሁ፡ እንዲህ ይላሉ፡-

መንግሥታችንም እንድትቀና የሚከተሉት አሥር ነገሮች በቶሎ ቢፈጸሙ ማለፊያ ነበር... አሥረኛ፣ የሃይማኖት አርነት ይታወጅ፡፡ የሃይማኖት አርነት ጥቅም መሆኑን የማያውቅ ብዙ ሰው ይኖራል፡፡ ስለዚህ የሚከተለውን ብናስተውል ደግ ነው፡፡ ያገራችን ሰው የተዋሕዶ ሃይማኖት ከሁሉ ሃይማኖት ይበልጣል ብሎ ያምናል፡ በልጦ ግን ምን ረባን? ማን አወቀው? ሃይማኖታቸውን ለሕዝቡ ሊገልጹለት አሳብ የላቸውም፡፡ ስለዚህ ሕዝቡ እንኳን ተዋህዶ ማለት ምንድር እንደ ሆነ ሊለይ ቀርቶ የክርስቲያን ሃይማኖት አውራ መሠረት የሆነውን የወንጌልን ቃል አያውቅም፡፡ ስለዚህ አጉል ቀረ፡ የሃይማኖት አርነት እስኪታወጅ ድረስም አንጉል ይቀራል» ይላሉ (አጤ ምኒልክና ኢትዮጵያ፣ ገጽ 23)፡፡

ይህ ገለጻ የክርስትና እምነት በማወቅ፣ በመረዳት እና በማመን በሰው ሕይወት ውስጥ በፈቃደኝነት ሊፈጸም የሚገባው እንጂ፤

በተቃራኒው «እንዲህ ነኝ» ብቻ በማለት ሲጠየቁበት ምንም ምላሽ ሊሰጡለት የማይችሉ ሆኖ መገኘት እንዳይደለ ያስረዳል። ይህ መሆኑ ግን እንደ ገብረ ሕይወት የሃይማኖት አርነት ያለመታወጅ ውጤት ነው። ጸሐፊው ማብራሪያቸውን ሲያክሉ፡-

«...ለዚህም ነገር ምስክር በሀማሴን እናገኛለን። በዱሮ ዘመን በዚያች አገር ብዙ ቄሶች ሃይማኖታቸውን ሳያውቁ ይኖሩ ነበሩ። ፕሮቴስታንቶችና ካቶሊኮች ከመጡ ወዲህ ግን ትልቁም ትንሹም የወንጌልን ቃል አውቆ በትርጉሙ ይከራከራል፤ ካህናቱም በል አምጣ! ቢበዛባቸው ያስተምሩ ጀመሩ። በዚህ ምክንያት የሃይማኖት አርነት ቢታወጅ ሃይማኖት ይታወቃል እንጂ አይጠፋም።» (አጤ ምኒልክና ኢትዮጵያ፣ ገጽ 24)

ገብረ ሕይወት «ከመጠምጠም መማር ይቅደምን» በሥራ ላይ ለማዋል፣ ቀሳውስቱ በተግባራዊ ፈተና ውስጥ ሊያልፉ ይገባቸዋል ይላሉ። ይህም ግልጽ ሆኖ ሊወጣ የሚችለው፣ የመጠየቅና የመማር ነጻነት በአግባቡ ሥራ ላይ ሲውል ይሆናል።

ለክርስትና እምነት አስተማሪ የሆኑት የሀማሴን ቄሶች አለማወቃቸውን ተረድተው በወንጌል ራብተኛ የሆነውን ሕዝብ ሊደርሱት የቻሉት በአገሪቱ የክርስትና እምነት ውስጥ የሚገኙት የፕሮቴስታንትና የካቶሊክ ቤተ እምነቶች በመካከላቸው ተገኝተው እውቀታቸውን ገለጹ፣ የእነርሱ አስተምህሮ ሕዝቡ ቀድሞ ካመነው ጋር እየተጋጨ አስቸገረ። ለዚህ መፍትሔን የፈለገው ወደ እምነት አባቶች በመሄድ ጠየቀ። ይህ ያመጣው ውጤት የቄሶች አለማወቅ ወደ ዕውቀት እንዲሻገር በሩን ከፈተ። ሁሉም ለወንጌል ትምህርት ራሱን አዘጋጀ፤ ለመወያየት፣ ለመግባባት፣ ለመተዋወቅም ሁነኛው መንገድ «እያንዳንዱ በእግዚአብሔር ፊት ለሠራው ሥራ ምላሽ እንደሚሰጥ በመገንዘብ» አገራዊ ወይም ባንዲራዊ ከማድረግ ግላዊ በማድረግ መቆም እውነት መሆኑን ተረዳ። ይህም የሃይማኖት አርነት ሆነ፤ ውጤቱም መጠፋፋት ሳይሆን፣ መማማር በመሆን

ሃይማኖት ጸና እንጂ አልጠፋም።

ገብረሕይወት እምነትን በሚመለከት ስላለው ድንቁርናም ሲጽፉ፡-

«...ደግሞም በአገራችን አንድ ድንቁርና ነገር አለ። ሃይማኖቱ ተዋህዶ ያልሆነ ሰው ሁሉ እንደ ርኩስ ይቆጠራል። ይህም እጅግ ያስቃል፤ አእምሮ የሌለው ሕዝብ ሁሉ የእግዚአብሔርን ቃል ሳያውቅ የእግዚአብሔር ጠበቃ ሊሆን ይወዳል። ሃይማኖት የልብ ነገር ነው፤ ስለዚህ ሰማያዊው ንጉሥ እንጂ የዚህ ዓለም ንጉሥ አይቆጣጠረውም። ወንጌል፣ የቄሳርን ለቄሳር ስጡ የእግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር ያለውም በዚሁ ቢተረጎም ለመንግሥታችን ሳይበጅ አይቀርም» (አጤ ምኒልክና ኢትዮጵያ፣ ገጽ 24)።

ነጋድራስ «ድንቁርና» ያሉት የሃይማኖት አመለካከት ዛሬም በእውነትነቱ ጥላውን እንደ ጣለ ማረጋገጥ ይቻላል። ብዙዎች መንግሥትንና ቤተ ክርስቲያንን በማጋባት የቤተ ክርስቲያንን ፈቃድ መንግሥት እንዲያስፈጽም በማድረግ በኢትዮጵያ ብዙ ትውልድና ብዙ መንግሥት ተቀያይሯል። ዛሬም ከተዋህዶ እምነት ውጭ የሆነ ዜጋ መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነ ክርስቲያናዊ እምነቱን ባስተማረ፣ ባመነና በተገበረ ቁጥር ገብረሕይወት እንዳሉት እንደ «ርኩስ» ተቆጥሮ ከኅብረተሰቡ እንዲገለል ይሞከራል፤ ከዕድር እንዲወጣ ይታደማል፤ ቀብሩ እንዳይፈጸም ይሄራል፤ ይህ ግን የእግዚአብሔርን ለቄሣር፣ የቄሣርንም ለእግዚአብሔር እንደ መስጠት ነው። ሃይማኖት አገር ሁሉ በመመሪያ የሚቀበለው ሕይወት ሳይሆን፣ ገብረ ሕይወት እንዳሉት «የልብ ነገር ነው»፣ ግላዊም ነው። ይልቁኑ፣ ለክርስትና መስፋፋት ሁነኛ መፍትሔው ሰዎች ሁሉ ወደ መጽሐፍ ቅዱስ ተመልሰው እንዲያነቡ እንዲረዱ ያለ ተጽዕኖ የወንጌልን ምሥጢር በመረዳት ክርስቶስ እንዲያገኛቸው መርዳት ነው።

አገር-ነክ

ገብረ ሕይወት አገር አፍቃሪ ብቻ ሳይሆኑ፤ የአገር ዕድገት መሠረት ምን ሊሆን እንደሚገባው የመንግሥትም መኖር ድርሻው በሥራው እንዲገለጥ በተለይ «በመንግሥትና የሕዝብ አስተዳደር» መጽሐፋቸው አሳውቀዋል። ለዚህም የጀርመኑ ሊቅ አስቴር ሰሞሎ በልጅነት ዕድሜያቸው ያሳደረውን ትምህርት እንዲህ በማለት ይጽፋሉ፡-

«...እያንዳንዱ ሰው ሌላውን ሰው ሁሉ አጥቅቶ ለብቻው እንዲኖር ይወዳል። መንግሥት ግን በግዛቱ ውስጥ የሚኖሩትን ኃይላቸው ሁሉ እርስ በርሳቸው እንዲተፋፈሩ የግድ ይላቸዋል። መንግሥት ጥረቱ ሕዝቡን ሁሉ አስማምቶ በመካከላቸው ሰላም ለማድረግ ነው...»፤ (መንግሥትና የሕዝብ አስተዳደር፤ ገጽ 13)

በዚህም እምነታቸው መሠረት የመንግሥት መኖር ለአንድ አገር አስፈላጊ ነው። ተግባሩም ሐዋርያው ጳውሎስ በሮሜ 13:1-4 ካለው መርህ ጋር የሚሄድ ነው፤ ከዚህም የተነሣ እያንዳንዱ ዜጋ ኃላፊነቱን በአግባቡ እንዲወጣ መንግሥትም ሕዝቡን በሐቅ እንዲያገለግል ጽሑፋቸው ያመለክታል።

ስለ አገር ብልጽግና መሠረቱ ታታሪነት መሆኑን ሲያብራሩ፤ የገብረ ጉንዳንንና የንብን ህብረት በማንሣት ነው፤

«ዕውቀት የሌለው ሰው የዝሆንን ቁመትና መብረቅ ሲያይ የትልቅም ነጎድጓድ ጨኸት ሲሰማ የፈጣሪውን ሥራ ያደንቀዋል። አስተዋይ የሆነ ሃይማኖተኛው ግን የንብንና የጉንዳንን ትጋት፤ የሥራቸውንም ትክክልነት፤ የሥርዓታቸውን ማማር አይቶ በዚህ ዓለም ፍጥረት ይገረማል፤ ከመብረቅና ከነጎድጓድ ኃይልም ይልቅ የንብንና የጉንዳንን ተአምር ለፈጠረው የበለጠ ምስጋና ሆኖ ይታየዋል። እነዚህንም ሰለሞን በመጽሐፈ ምሳሌ 6:6፤ 30:25 አብራርቶታል... የአንድ አገር ሕዝብም ይበልጽግ

ዘንድ እንዲህ ይሆን ዘንድ ይገባል። (መንግሥትና የሕዝብ አስተዳደር፤ ገጽ 147-8)

በማለት የሰው ታታሪነቱ ከሚገለጽበት አንዱ ዋናኛው መሬት» መሆኗን ያስረዳሉ፡-

መሬት ማናቸውንም ነገር ብትሰጥ በብድር ነው፤ ብድሩን ካልመለሰላት እንደ ባንኮች ሁሉ ታስቸግራለች። በአይሁድና በክርስትና የሃይማኖት መጽሐፍ እንደምናየው... «ጥረህ ግረህ በግንባርህ ወዝ ብላ»ም ሆነ፤ «መሬት ነህና ወደ መሬት ትመለሳለህ» የተባለለት ሰው መሬትን ይንከባከባት ዘንድ ይገባል። (መንግሥትና የሕዝብ አስተዳደር፤ ገጽ 69)

ገብረ ሕይወት የመሬትን አበዳሪነት ከባንክ ጋር ማነጻጸራቸው፤ ሕዝብ እንጀራውን በመሬት ላይ በሠራው መጠን እንደሚያገኝ ሁሉ፤ ኑሮውን ላደረጀች መሬት ደግሞ ያላትን ንጥረ ነገር በመጠ በቅ፤ በመተካት፤ በመንከባከብ ኃላፊነታቸውን ሊወጡ መገባቱን ያስረዳሉ።

ነጋድራስ ስለ አንድ አገር ኢኮኖሚ ማደግ መሠረት ጣይ ነው ብለው ስለሚያምኑበት የባንክ አገልግሎት ሲጽፉም፤ ዓይነተ ብዙ ባንኮች መኖራቸው ተገቢ ነው ይላሉ፤ ይህም በገዛ ዘመናቸው ሳይሆን በመቅረቱ አጤ ምኒልክ ቢያርሙት በማለት ተከታዩን አስተያየት ጽፈዋል፡-

ባሬ በኢትዮጵያ የቆመው «ባንክ አፍ አቢሲኒያ» ከቆመበት ቀን ጀምሮ እስከ አምሳ ዓመት ድረስ በኢትዮጵያ ሌላ ባንክ እንዳይቆም ውል ተቀብሏል። ከዚህ ቀደም እንደ ተረዳነው ግን ማናቸውም ነገር በጥቂቶች ሰዎቹ እጅ ገብቶ ሞኖፖል ሲሆን ለሕዝቡም ለመንግሥቱም ጉዳት ነው። ለአፄ ምኒልክ አንድ ሰው መጥቶ በአገርም ከእኔ በቀር ሌላ ሰው እንዳያርስ... ወይም እኔን ሳይጠይቅ በየቤቱ ማንም ወጥ እየሠራ እንዳይበላ ፈቃድ ይስጡኝ ብሎ ለምኗቸው

ቢሆን፤ የሚናገራቸው ቃል ምንም ቢያምር፤ የሚሰጣቸው ተስፋ ምንም ትልቅ ቢሆን፤ ያለጥርጥር ይቆጡት ነበር» (መንግሥትና የሕዝብ አስተዳደር፤ ገጽ 140)።

ይህን ሲሉ አጤ ምኒልክ የዕውቀት ባሕሪ በሌላቸው ሰዎች ቃል ተታለው ይህን እንደ ፈጸሙ በመናገር ሲሆን፤ ለአንድ አገር ዕድገት የተለያዩ ባንኮች ተወዳዳሪዎች ሆነው ሕዝቡን ቢያገለግሉ የተሻለ ውጤት ሊኖር እንደሚችል ያኔ አሳስበዋል።

እንግዲህ በመግቢያዬ ያነሣሁትን መንደርደሪያዬን መልሼ ላንሣና መልእክቴን ልጠቅልል፤ በበኩሌ ድሮን አፍቃሪ አይደለሁም። ሐዋርያው ጳውሎስ፤ «የጳላዬን እየረሳሁ የፊቴን ለመያዝ እዘረጋለሁ» በማለቱ ምርጡ ሁሉ ድሮ ነበር ብዬ በትዝታ አልቆምም። ይህ ዛሬን እንዳላይ፤ ለነገም የተሻለ ሥራ መሥራት እንዳለብኝ ሳያሳየኝ ያዘናጋኛል። ዘንድሮንም አንኳሳሽ አለመሆኔ እንደ ቶማስና እንደ ኪዳነ ማርያም ገለጻ ሳይሆን፤ የምኖርበት ዘንድሮ ልሠራበት የሚያስችል ድንቅ ሀብቶች አሉት፤ ውጤታማ የሆኑ ሌሎች ገብረ ሕይወቶች ዛሬም እንዳሉ በማወቄ ትውልዴን አልረግምም።

ይልቅስ፤ እግዚአብሔር የሰጠኝ የምድር ላይ የዕድሜዬ ተመኑ አይታወቅም። እንደ ገብረ ሕይወት አጭር የመሰለ ዕድሜ ግን ብዙ የተሠራበት፤ በውጤቱም 1998 ዓ.ም ላይ ቆሜ ልሠራው የቻልኩለት ሥራ መኖሩን ከተረዳሁ፤ ሁላችን በሚያልፍ ዘመናችን የማያልፍን ሥራ ሠርተን እንድናልፍ ያሳስበኛል፤ ያሳስበናል።

ይልቁኑ፤ በክርስቶስ ለሆንን ደግሞ እንደ ነጋድራስ ገብረ ሕይወት የጥሩ ዜጋን ኃላፊነት ለአገር ከመወጣት ባሻገር የሚበልጥ ሥራ አለብን፤ እርሱም በኃጢአቱ ምክንያት ከእግዚአብሔር የተለየውንና በእግዚአብሔር ጉዳይ ምንም ተስፋ የሌለውን የሰው ልጅ በክርስቶስ ከእግዚአብሔር ጋር ማስታረቅ እያለፈ ባለው ዘመን ሊሠራ ያለው የማያልፍ ሥራ ነው።

መረጃዎች

1. አሲዳም ዘመን፤ በቶማስ አርጋው።
2. ጥንታዊው የቆሎ ተማሪ፤ በኪዳነ ማርያም ጌታሁን /አባ/ ንግድ ማተሚያ ቤት፤ 1954 ዓ.ም።
3. የታሪክ ስላቅ፤ በዘውዱ አምበሉ /አዲስ አድማስ/።
4. የንግሥት አዜብ ታሪካዊ ጉዞ፤ በአሸብር ገብረ ሕይወት ባይከዳኝ፤ 1904 ዓ.ም።
5. አጤ ምኒልክና ኢትዮጵያ፤ ገብረሕይወት ባይከዳኝ፤ 1904 ዓ.ም።
6. መንግሥትና የሕዝብ አስተዳደር፤ በገብረ ሕይወት ባይከዳኝ /ነጋድራስ/፤ ንግድ ማተሚያ ቤት፤ 1916 ዓ.ም።
7. የነጋድራስ ገብረ ሕይወት ባይከዳኝ የፖለቲካ ኢኮኖሚ አስተሳሰብ፤ በአየለ ዘውገ /መስከረም መጽሔት/።

«ውርጃስ ይቅር»

«ሌላ የተሻለ አማራጭ ስለሌለኝ ዕንሱን ለማቋረጥ ወሰንኩኝ።»

ኤልሳቤጥ ጄንዌይ

«ማርገዜን እንዳወቅሁ ከማስወረድ በቀር የተለየ አሳብ ወደ ጎሊናዬም አልመጣም፤ ለዚህም ሁኔታው ምክንያት ትምህርቴን ገና አልጨረስኩም ነበር።» ሮማ ሳዩር

«እኔና ባለቤቴ ሌትና ቀን ሠርተንም ቋታችን አልሞላም፤ በዚህ ላይ ሚስቴ አረገዝች፤ ከዚህ የበለጠ የከፋ ሁኔታ ምን ሊገጥመን ይችላል? ዕንሱ መውረድ አለበት ብለን ወሰንን።» ኬይ በይል

* * *

የአንዱ ሲያልት ሌላው እየተተካ ይህንን የመሳሰሉ የሕይወት ገጠመኞች የያዘ «ትልቅ መጽሐፍ» ተገኘ። የመጽሐፉ ርእስ "The

Choices We Made" ወይም «የታመንበት ምርጫ» ተብሎ ተጠርቷል። መልእክቱ እርስ በርስ ሲተሳሰር «ዕንስን ማቋረጥ /ማስወረድ/ ምርጫም ብቻ ሳይሆን፤ ለኑሮ ስኬት ሊሆን የተገባው ቅመም ነው» የሚል ነው።

* * *

ዊፒ ጎልድበርግ መፅናሷን እንዳወቀች ከማንም ጋር ሳትማከር ዕንሷን አቋረጠች። ይህችው ልጅ ከዘጠኝ ወር በኋላ እንደገና አረዝዘች፤ በዚህ ወቅት የብቻ ውሳኔዋን ትታ የሆነውን ልእናቷ በማጫወት ምን ማድረግ እንዳለባት ጠየቀች። የእናትዋ ምላሽ፤ «ጎልድበርግ ገና ልጅ ነሽ፤ ከፊትሽ ብሩህ ተስፋ አለ፤ ያንን ደግሞ ያለምንም ጫና ስትፈጽሟው ማየትን እፈልጋለሁ፤ ከዚህም የተነሣ ቀሪ መፍትሔው ውርጃ ነው» አለች፤ ልጅቱም ታዘዘች።

* * *

በአሜሪካ የቴሌቪዥን ሰሌዳ ላይ ሁሌ የምትታየው ባርባራ፤ «አፈናጥሮ መጣል ሳለ ጭንቀትን ለገጠመኝ ዕንስ አልጋብዝለትም፤ ይህን ባላደርግና ባዘገየው ለሕዝብ ደስታ መሆን አልችልም፤ በተክለ ሰውነቴም ላይ የቅርጽ ለውጥን ያመጣብኛል» ማለቷን የዘገበላት መጽሐፍ ድርጊቱን በፈጸመች በሁለተኛው ዓመት የገጠማትን ሌላ እርግዝና ለማስወረድ ምክንያቱን የምታደርገው ባለቤቷን ነው። «ባሌ ሌላ ልጅ አይፈልግም፤ እርሱን ደስ እንዲለው ዕንሱን አቋረጥኩት» ማለቷም ተከትሏል።

* * *

ተዋናይ ፖሊ በርገን ለዶክተሯ ያለችው አጭር መልእክት፤ «ዕንሱ የሕይወቴን አቅጣጫ ያጠፋዋልና አስወግድልኝ። በዚህ ልታግዘኝ ካልቻልክ የራሴን ርምጃ እወስዳለሁ» ነበር። መቼም እነዚህን የመሰሉትን ታሪኮች እያነበበ ጻር የደረሰ አንባቢ፤ «እርግጥም ዕንስን ከማቋረጥ /ከማስወረድ/ በቀር ሌላ አማራጭ የለም» ወደሚል ብዙኛ መፍትሔ መድረሱ አይቀሬ ይሆናል።

* * *

የሴቶችን መብት ለማስከበር ተፈጥሮአዊ የምትለዋ ክርስቲን ግርማዊባል ደግሞ፤ «ካንደበቴ የማልለየው ቃሌ 'ዕንስን ማቋረጥ' የማንም መብት ሳይሆን፤ የጉዳዩ ባለቤት የሆነችው የሴቷ ብቻ ነው። ይህንንም ስናገር ውርጃ ሕይወትን መታደጊያ እንጂ ማጥፊያ አለመሆኑን አምኛለሁ፤ ለምንፈጽመውም ድርጊት ከማንም ጋር ለድርድር አንቀርብም፤ እናም ይህንኑ አናገራለሁ፤ እጽፋለሁም።» ስትል፤ ግሬስ ፖሊ ደግሞ፤ «እኔ የተገኘሁበት ይህ ትውልድ ወሲባዊ ግንኙነት የነጻነት ሕይወት መገለጫ መሆኑን ማወቅ አለበት። ልጆችም በዚህ ልምምድ ውስጥ ገብተው እርግዝና ሊከሰት ቢችል፤ ተፈላጊው ጉዳይ «ይወገድልሻል» ወደሚለው ፈጣን እርምጃ መምጣት ብቻ ነው።» በማለት የወሲብ ነጻነትንና ዕንስን የማቋረጥ /ውርጃ/ የተፈላጊነት ብስራተ መርዶን አስደምጣለች።

* * *

አኒ አንከር «የሚያማለለው እውነቴ» ባለችው ሥራዋ ላይ «ተፈጥሮአችንን ዓለም በሙሉ ሊረዳልን ይገባል። ቄሶቹ ሆኑ ሺኮቹ ራሷን ትግዛ እያሉ የሚያላዝኑለት ሰበካ ተዓማኒነት የለውም። ሴት ልጅ ወዳ ሳይሆን እድሜዋ ነው ፍላጎትን በውስጧ ዘርቶ ወደ ወሲብ እንድትደርስ የሚያደርጋት። እርሷ ይህን ባታደርግ ሕይወቷ በመረበሽ እና «ለጎብረተሰቡ የማትጠቅም ዕቃ» በሚል መንፈስ ይጠቃል። ታዲያ ተዳፍኖ እየተቀጣጠለ ያለን ስሜት እስከ ጋብቻሽ ቀን አቀዝቅዣው ተብላ ብትመከር ያስኬዳልን?» በማለት ጊዜያዊ የሆነ ብሕትውና አያዋጣም በማለት ነጻነትን ማወጅ ይሻላል ትላለች።

* * *

እርግጥ ነው፤ አኒ እና መሰሉቿ ለባርነት ከሚዳርግ ዕንስ ተላቅቆ ነጻነትን በራስ መወሰን አማራጭ የለሽ መሆኑን ሊገልጹት በወደዱት መንገድ ሁሉ አብራርተውታል። ከዚሁ ሁሉ የነጠረ ከመሰለ አሳብና ጥናት ባሻገር ግን የእግዚአብሔር ቃል አለ።

እርሱም ደግሞ፤ «ለሰው ቀና የምትመስል መንገድ አለች ፍፃሜዋ ግን ሞት ነው» (መጽሐፈ ምሳሌ) በማለት ሁሉም ቆም ብለው የጠቢቡን ምክር እንዲያስቡት ይጋብዛል። ያሉት ሁሉ እንዳሉት ብቸኛው መፍትሔ ዕንስን ማቋረጥ (ውርጃ) ሳይሆን፤ የተሻለን ነገር ይነግረናልና፤ እርሱን በጥቂት በጥቂቱ እናጠነው። ለዚህም ደግሞ መንደርደሪያዬ ተከታዮቹ ጥቅሶች ናቸው።

«... ለኃጢአት ብትታዘዙ ሞትን ለሚያመጣባችሁ ኃጢአት አገልጋዮች ትሆናላችሁ፤ ለእግዚአብሔር ብትታዘዙ ግን ጽድቅ ታገኛላችሁ።» (ሮሜ 6:16)

«እውነት፤ እውነት እላችኋለሁ፤ ኃጢአት የሚሠራ ሁሉ የኃጢአት ባሪያ ነው... ወልድ ነጻ ካወጣችሁ በእርግጥ ነጻ ትሆናላችሁ... » (ዮሐ. 8:34 እና 36) ይሉናል።

* * *

ሰውን ባሪያ አድርጎ ሊገዛው የሚችለው ኃጢአት ነው። ይህ «ባሪያ» ሰው ስለ ብዙ ነጻነቶች ጮክ ብሎ ሊያወራና ሊጽፍ ችሏል። ግን ባሪያ ከሆነለት ኃጢአት ነጻ ስላልወጣ፤ የነጻነት የመብት ክርክሩ ሚዛን ደፊ አይሆንለትም። ይልቅ፤ የነጻነት ዲሲኬሩን በነጻነት መናገር የሚችለው ሙሉ ነጻነትን ሲያገኝ ብቻ ነው፤ ይህም አዲስ ሕይወትን ከክርስቶስ በማግኘት ይገለጣል። ቃለ እግዚአብሔሩ የሚለው ይህን ነው።

* * *

ምንጊዜም ሰዎች ባርነታቸው ለሰይጣንና ለኃጢአት ከሆነ፤ የእነርሱኑ ፈቃድ በመፈጸም ሕይወታቸውን ይመራሉ። በትይዩው፤ ተገዥነታቸው ለእግዚአብሔርና ለቅድስና ከሆነ፤ የእግዚአብሔር የሆነውን አሳብ በመፈጸም ይተጋሉ።

መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ማመንና መገዛት ባለበት ኑሮ ውስጥ የሰው ሕይወት ክቡር ነው። ሰውን እግዚአብሔር በራሱ አምሳል ነው የፈጠረው (ዘፍጥ. 1:27)። ይህን የፈጠረውንም ሰው ሕይወት ማንም እንዳይቀጥፈው አትግደል (ዘዕአ. 20:13) በማለት

መለኮታዊ መመሪያን ሰጠበት። አንዳንድ ሰዎች ግን አፈንግጠው በእግዚአብሔር ቃል ዕንስን ማቋረጥ ኃጢአት ነው ብሎ የተናገረበት ምንም ስፍራ ስለሌለ፤ ተቃዋሚዎች «ዝም ይበሉን» ይላሉ። «አትግደል» ግን ያላስተዋሉት አሻሚ ያልሆነ ዋንኛ መመሪያ ነው።

እግዚአብሔር በሚገዛቸው ሰዎች ዘንድ ወሲባዊ ጉዳይም የተቀደሰ ነው፤ የዕብራውያኑ ጸሐፊ፤ «ጋብቻ በሁሉ ዘንድ የተከበረ ይሁን፤ ባልና ሚስት ታማኝነትን በማጉደል ጋብቻን አያርክሱ፤ ምክንያቱም ሴቶችንና አመንዝሮችን እግዚአብሔር ይፈርድባቸዋል» (ዕብ. 13:4) ይላል። ዕንስን የማቋረጥ መሠረታዊ መነሻ ሊከሠት የሚችለው አንድም ባለመተማመን የመጣን ጣጣ ለመቅረፍ፤ አለያም በራስ ላይ ብቻ በመደገፍ፤ ወይም በሌላ ሁኔታ ምክንያት የተነሣ ከተደነገለበት የተቀደሰ የታዊ ግንኙነት በመውጣት በሚመጣ ጣጣ ነው። ዳሩ ግን፤ ሊታወቅ የሚገባው ዋና ጉዳይ የየታዊ ግንኙነት ውጤቱ በቅድስናና በጥንቃቄ የሚስተናገድ መሆኑን መረዳት ነው።

መቼም ኃጢአት ባሪያ አድርጎ የገዛቸው ሰዎች ዘላቂ የሕይወት ዕቅዳቸው ያለ መደናቀፍ እንዲቀጥል ይፈልጋሉ። ከዚህም የተነሣ የኑሮ እንቅፋት የተሰኘው ዕንስ ሲከሠት ከኑሮ መደላደል የሚበልጥ ስለሌለ፤ ዕንሱን ለማስወገድ አያመነቱም፤ ተገዝተውለታልና ያከብሩታል። አኒ አንስር በዲስኩሯ ሁሌ የምታነሣው፤ «ወሲብ ከጋብቻ በኋላ በማለት የሚያስተምሩ ሁሉ የአስተሳሰብ ቀርፋፎች ናቸው። ወሲብ በአሰኝ ጊዜ፤ በተፈለገው ቦታ፤ ከሚመቸው ሰው ጋር መፈጸም ይገባዋል፤ መዝናናት ሕይወትን እንደሚያድስ፤ ይህም እንዲሁ ነው» በማለት፤ ገደብ የለሽ መረንነትን ለሰው ሁሉ አድርሳለች።

አኒ መዝናናትን በኃጢአት ባርነት ውስጥ ሆኖ ስለ ገለጠችው፤ ተሳስታለች፤ ከልከኛው እውነት ጋር አልተግባባችምና ሁሉን አዘንፋለች። ይልቅስ፤ እያለፍኩ የማነሣውን ዘላቂ እውነት ላጠ

ንክር፡-

«ዕንስ ማቋረጥ ለሴት ልጅ ነጻነትን አያስገኝም፤ በምትኩ የወንጀለኝነትን ስሜት በየቀኑ፤ የጤና ስንኩልነትን እያደር የሚያመጣ የሕይወት ጣጣ ነው። ውርጃ ቤተሰባዊ ግንኙነትን፤ ማኅበራዊ ሕይወትንና ሥነ ልቦናዊ ቀውስን በመፍጠር ወደ መፍትሔ - የለሽ ችግር ያደርሳል።»

ይህን ያሉት ለበርካታ ዓመታት ውርጃ የሚፈጸሙ ሴቶችን ሕይወት ያጠኑት ሻረን ሳምሶን ናቸው። የእኚህ ሴት ዋንኛው የማስረጃ ጥቅሳቸው 2ኛ ጴጥሮስ 2፡19 ነው። «ሰዎች ‘ነጻ ትወጣላችሁ’ እያሉ ተስፋ ይሰጡአቸዋል። ሰው ሲሸነፍ ላሸናፊው ባሪያ ሆኖ ስለሚገዛ፤ እርሱም ራሳቸው የኃጢአት ባሪያዎች ናቸው።» የሚለው የጴጥሮስ ቃል አጽንኦት በመስጠት ይናገራል። ኃጢአትም በቋንቋ የአጠቃቀም ቅለት አይቀልም፤ የውርጃን ግድያነት ዕንስን መቋረጥ በሚል የረገበ አባባል ቢጠቀሙበት እንኳን ከእሥረኝነት ነጻ አይሆኑም፤ በማለት ሻረን ይናገራሉ።

የሐሰት ተስፋም ጽኑ አለመሆኑን ለማየት ዘንድሮን ከጥንቱ ዓለም ጋር ማስተያየት መልካም ነው። ሥልጣኔ መሻሻልን ያመጣ መስሎ ግን አላመጣም፤ ያለ ውስጣዊ ድል ቅርጻዊ ለውጥ ማድረግ ዘንድሮም ባርነትን «ዓለሙ ሁሉ ተቀብሎታል» በሚል ሕዝባዊ ስሜት እያሳተ እንደ ሆነ በተከታዩ ነጥብ መመልከት ይቻላል።

* * *

የጥንት ሰዎች ታሪክ በሚነበብበት ጊዜ የአንባቢን ስሜት የሚጨፈግጉ የነበሩ የያኔው የብዙዎች ድርጊት፡- ለአማልክቶቻቸው ክብር ሲሉ ሕፃናትን መሥዋዕት እያደረጉ መገበራቸው እና የሰው ልጅ ሰውን የመብላት ታሪኮች ይሰቀጥጣሉ። ይህ በ1998 ዓ.ም ወይም 2006 (እ.ኤ.አ) ተፈጻሚ አይሆንም፤ ሊፈጸም ቢችል እንኳ ውግዘቱና ሰልፉ የበረታ መሆኑ አይቀርም።

የዘመኑ የውርጃ አራማጅ ታሪክ ግን «መከላከል ፍጹም የማይችሉትን በሚሊዮን የሚቆጠሩ ዕንሶችን ይገድላሉ»፤ ግድያውም መሥዋዕት ሆኖ የሚቀርበው ለወላጆች ክብር፤ ለግል ደኅንነት፤ ለኅብረተሰብ አለኝታነት ተብሎ ነው። እናስ ለውጡ ምኑ ጋ ነው?

ይህ የኃጢአት ባርነት ለዘለቄታው ተስፋፍቶ ዳር ሳናደርሰው አንመለስም የሚሉት «የማስወረድ መብታችን ነው ባለቤቶች» ግባቸው በዕንስ መቋረጥ ስም ግድያውን የሕግ ጥላ ለመስጠት በየሽንገው መወዛገብ የዘወትር ሥራቸው ሆኗል። በዚህ ተስፋ የሚሰጥ በሚመስለው ጉዳያቸው የኅዳና ተዳዳሪው ቁጥር ይቀንሳል፤ የተመጠነ ቤተሰብ ይኖራል፤ ድክነት ከእኛ ይርቃል፤ ተገድደው በመደፈር የፀነሱ ነጻ ይሆናሉ፤ የሴት መብት ይከበራል ይሉለታል። ይህ ግን «እኔ ከሞትኩኝ» ያቀፈ መብት-የለሽ የሚመስለውን ዕንስ በመግደል የመኖር ምኞት ነው።

* * *

ማን ያውቃል ንባቤን እያዘለቃችሁት ካላችሁት ሰዎች ጥቂቶቻችሁ እኮ ዕንስን ለማስወረድ የኅሊና ሙግት የያዛችሁ ትሆኑ ይሆናል፤ አልያም ውርጃን አላስፈላጊ ነገርን በቀላሉ ማስወገድ ስለሆነ ለተቸገሩ ሁሉ «መውረድ» አለበት የሚለው አንደበታሁ የሚቀላችሁ ወንዶች ወይም ባሎች ትኖሩ ይሆናል፤ ወይም «ከራስ በላይ ነፋስ» ዋንኛ መፈክራቸው ሆኖ ዕንሱም፤ ሴቲቱም፤ እግዚአብሔርም ግምት ውስጥ ሳይገቡ ብቸኛው አማራጭ ውርጃ ብቻ ነው ለሚለው የግድ የኃጢአት ባሪያ የሆናችሁ ትሆኑ ይሆናል። እኔ ግን ሌላውን ብቸኛ ምትክ - የለሽ መፍትሔን ቆም ብላችሁ እንድታስቡ ጋበዝኳችሁ፡- ወደ ሰዎች እግዚአብሔር የላከውን ኢየሱስ ክርስቶስን ለሕይወታችሁ ተስፋን፤ ደኅንነትንና ነፃነትን ሊሰጣችሁ በአጠገባችሁ እርሱ አለ። ለእርሱ መገዛት ከኃጢአት ባርነት ነጻ አውጥቶ ሕይወትን ይዘራል። የዘላለምን ሕይወት በግላቸው፤ ሊቀጭ ላለው ዕንስ ዳግም በምድር

ላይ መኖርን ይለግሳል፤ መውለድ «መውለድ ወይም መዋረድ» አይደለም፤ ተወላጁን ልጅ ለማሳደግ እግዚአብሔር ራሱ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ የተወለደው ሕፃን አብሮ እንዲኖር ባይፈልግ የተሻለ ሌላም መፍትሔ አለ። በመሀንነት በመኖር የልጅ ጥማት ላላቸው ሰዎች በ«ጉዲፈቻነት» መስጠትም አንድ የሕይወት ማትረፊያ ነው።

እንኪያስ፤ «አትግደልን» በጽናት ለማምለጥ ነጻነትን ሊያውጅ በመጣው በኢየሱስ ክርስቶስ ታምነን እንታዘዝ።

ፍልስፍና እና ፈላስፎች

«... ኢፒኮሮሶችና እስቶይኮች የተባሉ ፈላስፎችም ወደ እርሱ እየመጡ ይከራከሩ ነበር። አንዳንዶቹ፤ «ይህ ለፍላፊ ምን ማለት ይፈልጋል?» ሲሉ፤ ሌሎች ደግሞ፤ «ስለ አዳዲስ አማልክት የሚናገር ይመስላል» ይሉ ነበር፤ ይህንንም ያሉበት ምክንያት ጳውሎስ የኢየሱስንና የትንሣኤውን መልካም ዜና ስላበሠረ ነው። ስለዚህ፤ ጳውሎስን ይዘው አርዮስፋጎስ በተባለው ስፍራ ወደሚሰበሰበው ጉባኤ አመጡትና እንዲህ አሉት፤ «ይህ አንተ የምታስተምረው አዲስ ትምህርት ምን እንደ ሆነ ማወቅ እንችላለን? አንዳንድ እንግዳ ነገሮችን አስተምረኸናል፤ ስለዚህ እነዚህ ነገሮች ምን እንደ ሆኑ ማወቅ እንፈልጋለን። ይህን ያሉት የአቴና ነዋሪዎችና በአቴና የሚኖሩ የውጭ አገር ሰዎች ሁሉ አዲስ ነገር በመናገርና በመስማት ብቻ ጊዜያቸውን ማላለፍ ይወድዱ ስለ ነበረ ነው» (ሐዋ. 17:18-21)።

«... በክርስቶስ ላይ የተመሠረተ ሳይሆን፤ በሰው ሠራሽ ወግና በዓለማዊ ተራ ሥርዓት ላይ በተመሠረተ በፍልስፍና ከንቱ ሽንገላ ማንም እንዳያጠምዳችሁ ተጠንቀቁ... » (ቄላ. 2:8)።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሁለት ስፍራዎች ብቻ ስለ ፈላስፎችና

ስለ ፍልስፍና ይናገራሉ። የሁለቱም ዋነኛ ጥቅስ አዲስ ኪዳን ነው፤ ቀዳሚው፤ ነገርን ሁሉ በጥንቃቄ ከሚጽፈው ከሉቃስ የተገኘ ሲሆን፤ ሁለተኛው፤ ሁለገብ እውቀት ከኖረው ከጳውሎስ የተጻፈው መልእክት ነው፤ በዚህ ዝግጅት እነርሱን ነው መነሻ ያደረግኩት።

ቀዳሚው ስፍራ አዲስ ነገር በመጣ ቁጥር ስለዚያ ምንነትና ማንነት ሊረዱ ዝግጁ የሆኑትን ፈላስፎች እንሥቷል፤ በጊዜው ከነበራቸው እይታ ወጣ ያለው እንግዳ ነገር የኢየሱስ እና የትንሣኤው ዜና ነበር። ይህን ለማወቅ ጓጉ፤ ጉጉታቸውንም ወደ ጳውሎስ በመመላለስ የአቴና ፈላስፎች ሞገቱ።

ተከታይ ክፍለ ጥቅስ፤ ፍልስፍናን ለሁለት ከፍሎ በአንደኛው ላይ ጥንቃቄ እንደሚያስፈልግ ገለጸ፤ በእውነት ላይ ሳይመሠረት፤ በሕዝብ ዘንድ ተወዳጅ የሚሆን ወግና ሥርዓት በባሕሪው እውነት መስሎ ያስታል፤ በማታለልም እምነትንና ተግባርን ያዛባሉ። ጳውሎስ ይህን አላች ትምህርት አታላይነት የተሞላው ፍልስፍና ብሎ ጠራው።

* * *

መቼም አንድ ቃል በጊዜ ውስጥ ቀድሞ የያዘውን ፍቺ ያሰፋል፤ አልያም ያጠባል፤ ከዚህም የተነሣ ፍልስፍና ለሚለው ቃል ሥራቱ የግሪክ ቋንቋ ሲሆን፤ ቀጥተኛ ፍቺው ፊልሶሶፊያ ከተገኘበት ሁለት ቃል የወጣ ነው፤ ፊሎስ፡- ወዳጅ፤ ጓደኛ ማለት ሲሆን፤ ሶፊያ ደግሞ ጥበብ ነው። ድምር ፍቺ፡- የጥበብ ፍቅር ሊሆን ይችላል። ይህን ጥበብ የሚኖሩበትና የሚያፈቅሩት ደግሞ ፈላስፎች /ፊሎሶፊሮች/ ይባላሉ። ዛሬ ላይ ቆመን ትርጉሙን ስንፈትሽ ጠባሪ ሳይሆን፤ ሰፍቶ ይገኛል፤ አሰፋፋም አዋቂ ተመራማሪ፤ ባለፈውና በሚመጣው ነገር ላይ ጽኑ አሳብ መስጠት የሚችል የሚልን ትርጉም በመያዝ፤ በዘርፈ ብዙ የትምህርት ዓይነቶች ውስጥ የሚገኝ ቅመም ተደርጎ ይወሰዳል።

እኔ በዚህ አተረጓጎም ቅር ሳልሰኝ፤ ግና በክርስቶስ ትምህርት ላይ ያልተመሠረቱ በቅጡ ሊጤኑ የሚገባቸውን ፍልስፍና-ነክ

ጉዳዮችን «ጠይቀውን መልስ እንዳናጣና በከንቱነት የተሞሉ እሳቤዎችም ምን ሊመስሉ እንደሚችሉ» አንድ ርእሰ ጉዳይ ብቻ በማንሣት የአቅሚን አሞክራለሁ። አካሄዴ ስለ እግዚአብሔር መኖርና እርሱ ከፍጥረቱ ጋር ስላለው መስተጋብር /ግንኙነት/ የተባሉትን ብቻ ይመለከታል።

ከዚህ ከተነሡት የተለያዩ ምልክታዎች ውስጥ አንዱ ቴዩዝም በመባል ይታወቃል። የእምነት መሠረቱ የብሉይና የህዲስ መጻሕፍት ሳይሆኑ፤ ተፈጥሮን በመመልከት መወሰን ነው። እሳቤው ዓለሙ በእግዚአብሔር የተፈጠረ መሆኑን ያምናል። አናክሳሳሪስ የጥንቱ የግሪክ ፈላስፋ ዓለሙን እንዲህ የሠራና ያስገኘው ታላቅ ባለ አእምሮ አለ ይላል። የዚህን ሰው ፊለግ ጓላ ሳይ የተከታተሉት ሶቅራጥስ፣ ፕላቶ እና አርስቶታል ናቸው። እነዚህ ሰዎች «እግዚአብሔር፣ ከዓለሙ ውጭ የሆነ አንድ ልዩ ባሕርይ ነው» ይላሉ። አሳባቸውን ሲያብራሩም፤ «ማንኛውም የሚነቃነቅ /ተነቃናቂ/ የግድ አንድ የሚነቀንቀው /ነቅናቂ/ ሊኖረው ያስፈልጋል፤ ያለ ነቅናቂ /ያለ ምክንያት/ ተነቅናቂ /ውጤት/ ሊገኝ አይችልምና» በማለት የዓለም ሥርዓቱ ሁሉ በእግዚአብሔር መካሄዱን ያሳውቃሉ።

ቴዩዝም ሌላው እሳቤ /ንድፈ ሀሳብ/ ነው። የእግዚአብሔርን መኖር እንደ ቴዩዝም ይቀበላል። ይህኛው የሚለው፣ እግዚአብሔር ለዓለም የሚያስፈልገውን ሕግና ሥርዓት አበጅቶ ከፈጠረ በኋላ በገዛ ራሱ እንዲተዳደር ትቶታል። ከዚህም የተነሣ ከዓለም ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት የለውም ይላል።

ትምህርቱ ቢጠሩት፣ ቢለምኑት አለመስማቱን፣ በዓለም ለተፈጠሩት ነውጦች፣ መጥለቅለቆች፣ በተለያዩ ልምላሚዎችና በረከቶች ለእግዚአብሔር ጉዳዩ እንዳልሆኑ ያብራራል። ከዚህም የተነሣ ዓለም በእግዚአብሔር እንደ ተረሣና እንደማይታወቅ እየገለጸ፣ የሚሆኑትን አስደናቂ ትንግርቶችም በተአምር ስም መጥራት አላስፈላጊ መሆኑን ይተነትናል።

ፓፕቴዩዝም ደግሞ ሃሰተኛው እሳቤ ነው። እግዚአብሔርንና ፍጥረቱን እንዲህ ይገልጻል፡-

«እግዚአብሔርና ዓለም አንድ ናቸው፤ እርሱ ከዓለሙ ውጭ ወይም የተለየ ሆኖ ዓለምን ካለመኖር ወደ መኖር ያመጣ፣ ከውጭም ሆኖ በዓለሙ ላይ የሚሠራ አይደለም። ይልቁኑ፣ በዓለም ውስጥ አድሮ ዓለሙን የሚያሠራ አንድ ኃይል ነው። ከዚህም የተነሣ በዚህ ዓለም ለሚደረገው ሁሉ ነገር ምክንያቱ እግዚአብሔር ነው፤ እርሱ እንደ ባዕድ አይቆጠርም፤ እርሱን የምናገኘው በዓለሙ ውስጥ ነው። ዓለሙም የእግዚአብሔር መልክ ነው በማለት እምነቱን ይገልጻል። «አንድ ዘር ከመሬት ላይ ወድቆ ባለበት ተገቢው የልምላሜ ጊዜ ሲደርስ፣ የተዳፈነው ውስጠኛ ፍሬ ከውስጡ እንደሚወጣ ሁሉ፣ እግዚአብሔርም በዓለሙ ውስጥ እንዲሁ ነው፤ ፍሬውና ቅጠሎቹ ከዚያች ከመሬት ከወደቀችው ዘር እንደ ወጡ፣ እግዚአብሔር ከራሱ አመንጭቶ በመፍጠር ራሱ ተመልሶ በእርሱ በኩል ሆኖ ይገለጻል።» በማለትም ይመስሉታል።

ፓፕቴዩዝም ሌላው እሳቤ ነው። ይህ ከቀደመው የሚለየው በጥቂት ነው፤ የፊተኛው እግዚአብሔርና ዓለሙን እንደ አንድ አድርጎ የሚያስብና እግዚአብሔርን በዓለሙ ውስጥ አኑሮ ማናቸውንም ድርጊት በእርሱ ውስጣዊ ምክንያትነት የሚሳካ መሆኑን ሲያስተምር፤ ይህ ግን፣ እግዚአብሔርና ዓለሙ የውናቸው የሚለውን ባይደግፍም። እንደ ቴዩዝምና ዴዩዝም ሁለቱን ለየራሳቸው አድርጎ አራርቆ አይይዛቸውም። ዓለምን ከእግዚአብሔር በጣም ሳይለይ፣ ልክ ብርሃን ከፀሐይ እንደሚወጣ (እንደሚፈልቅ)፣ ዓለሙም ከእግዚአብሔር የወጣ ክፋይ ወይም ቁራሽ ነው በማለት ያስተምራል (ዘፍጥ. 1:1፤ ዕብ. 11:3)፤ ቂላ. 2:9፤ ዕብ. 1:1-3፤ ኢሳ. 44:24)።

በዚህ አስተያየት የመጨረሻ አድርጌ የምወስደው ኤቴዩዝምን ነው። ይኸኛው የእግዚአብሔርን መኖር አይቀበልም። ዓለም በገዛ

ራሱ እንደ ተገኘ ያምናል። የማንኛውንም ነገር ሕልውና በሰሜት ሕዋሶቻችን ብቻ እንገነዘበዋለን፤ ከዚያ የወጣ ምንም ነገር የለም፤ በማለት ያስተምራል።

ፈላስፋዎቹ ይህን አመለካከት ሲያራምዱ ሁሉ እያነሡ የሚያቀነቅኑለት ከመረጃ ተብዬዎቹ መካከል አንዱ ገዢዎች ሕዝብን አስፈራርተው ለመግዛት እንዲያመቻቸው ሆኑ ብለው ያደረጁት መሆኑን፤ ቀሳውስት የሕዝብ ሰላም እንዲጠበቅና የራሳቸው መተዳደሪያ እንዳይጓደል በማሰብ የፈጠሩት፤ አልያም ፍርሀት የፈጠረው እምነት ነው በማለት በዓለም ውስጥ ሰው ተቋቁሞ ሊያቆመው የማይችለውን አደጋ መብረቅ፤ ማሰባሰብ፤ እሳት፤ ነውጥ፤ መጥለቅለቅ የመሳሰሉ ከግምቱ በላይ ስለሆኑ፤ እነርሱን የፈጠረ አምላክ አለ በማለት ያምን ጀመር እንጂ፤ ይህ ዓለም ያለ ፈጣሪ ያለ ነው ይላሉ።

እንግዲህ ከላይ የተዘከሩትን አምስት ያህል ምልክታዎችን ሰብሰብ አድርጌ ልቋጬው። መቼም ሰውን ሁሉ ስናስብ በአንድ ሊፈረጅ የሚገባበት ስፍራ አለው ኃጢአተኝነት። በአዳምና ሔዋን የአለመታዘዝ ውጤት በእነርሱና በዝርያዎቻቸው ሁሉ ኃጢአት ሰውን ከእግዚአብሔር ለይቶታል፤ ተለየም ሲባል የእግዚአብሔርን ማወቅና የእግዚአብሔር የሆነውን ነገር ሁሉ አጥርቶ እንዳይረዳ በኃጢአት ተበክሏል ማለት ነው፤ በመንፈሱ፤ በነፍሱ፤ በሥጋው ረክሷልና። ይህም እውነት መሆኑን የምንረዳው እግዚአብሔር በቃሉ፤ «አንድ እንኳ ጸድቅ ሰው የለም፤ . . . አስተዋይ የለም፤ እግዚአብሔርንም የሚፈልግ አንድም የለም። ሁሉም ከመንገድ ወጥተዋል፤ ተሳስተዋል» (ሮሜ 3:11-12) በማለት ሰው ሁሉ እግዚአብሔርን እንደማይፈራ ያስረዳል። ይህም የሆነው «በበደላቸውና በኃጢአታቸው ምክንያት የሞቱ ናቸውና» በማለት ኤፌሶን 2:1 ላይም ያሳውቃል። ኃጢአት ሰውን ሙት አድርጎታል፤ ይህም ማለት እግዚአብሔርንና የእግዚአብሔር የሆነውን ነገር አይረዳም ማለት ነው።

ከዚህ የምንረዳው ከላይ የተነሡት አምስት ትንተናዎች ወደ እግዚአብሔር መቅረብን ሳይሆን፤ መሸሸን የሚያውቀው ሰው ባለው አእምሮ ብቻ ተወስኖ የተነተነው መሆኑን ያሳውቀናል። እርግጥ ነው፤ እንደ ኤቴዩዝም እግዚአብሔር የለም ብሎ ከማለት፤ የተቀሩትን የተሻለ አድርጎ በመቁጠር፤ ይልቁኑም፤ ቴዩዝም ዓለም በእርሱ ተፈጠረ ስላለ ብልጫ ያለው እሳቤ ተደርጎ ሊዘከር ይችል ይሆናል።

ሁሉንም ግን በእግዚአብሔር ቃል አኳያ ከክርስቶስ ከሆነው ትምህርት በመነሣት ቢጤኑ ጳውሎስ እንዳለው፤ ሰው ሠራሽ ወግነታቸው፤ ዳግምታ አሣችነታቸው ፍንትው ብሎ ሊታይ ይችላል። ይህን አባባል በጥቂቱ ላብራራ። የመነሻው እሳቤ ቴዩዝም ፈጣሪ እንዳለ ከተፈጠረው በመነሣት ገለጸልን እንጂ፤ በእግዚአብሔር ቃል የተገለጸውን እግዚአብሔርን እና የፍጥረቱን ዓላማ አልተረዳውም። ከዚህም የተነሣ ፍሬያማ ለመሆን በመዝሙር (19):1-2፤ ሮሜ 1:21፤ ኢዮብ 38 ላይ ሊደግፍ ይገባዋል።

ዴዩዝም በአስተሳሰብ ሥራቱ እግዚአብሔር ዓለምን ፈጥሮ መተዉን ነው የሚናገረው። ቃሉ ግን፤ መተዉን ሳይሆን፤ በፈጠራቸው እና በሰው አካሄድ ሁሉ ተመልካችና አዘጋጅ መሆኑን ያበስራል። ለዚህም እውነተኝነት መዝሙር (139):1-12፤ መዝሙር (124)፤ ዳንኤል 4:35-37፤ ማቴዎስ 6:25-33፤ ኢሳይያስ 45:5-7፤ 9-12 በቅጡ ማንበቡ ይበጃል።

ፓንቴዩዝም እግዚአብሔር በዓለም ውስጥ አድሮ ዓለሙን የሚሠራ ኃይል ነው የሚለው ትምህርት ሲፈተሽ ሕፃኑ ግልጽ ነው። እርሱም እግዚአብሔር በኢሳይያስ 45:12፤ «ምድርን የፈጠርኩና ሰውንም ፈጥረኩ በእርስዋ እንዲኖር ያደረግኩ እኔ ነኝ፤ ሰማያትን በጎይሌ የዘረጋሁና ሠራዊቶቻቸውንም የምቁጣጠረው እኔ ነኝ» እያለ፤ እግዚአብሔር የፍጥረቱ ገዢና አስተዳዳሪ እንጂ በዓለም ውስጥ ያለ፤ አብሮ-በቀል አለመሆኑን ይገልጻል።

ለተጨማሪ ድጋፍም ኢሳይያስ 44:24፤ ሐዋርያት 17:22-30ን ማጤን መልካም ነው።

በአራተኛው እይታ ከጋንቴዬዝም አካሄድ ዓለሙ ከእግዚአብሔር ተቆርጦ እንደ ወጣ መረዳት ማለት እግዚአብሔር ራሱን ችሎ ሁሉን ካለመኖር ወደ መኖር እንዳስገኘ ሳይሆን፤ የእርሱ ሕልውና ተካፋይ መሆኑ፤ «ፈጠረ» የሚለውን ታላቅነቱን እንደ ሻረ ያሳስባል። እግዚአብሔር ከውስጡ ዓለማትንና በውስጣቸው ያለውን ማስገኘት ሳይሆን፤ ከምንም ነገር (ከባዶ) እግዚአብሔር ሁሉን ወደ ሕልውና እንዳመጣ ይነግረናል። ለዚህም መደገፊያው ዕብራውያን 1:1-3፤ ዘፍጥረት 1:1፤ ዕብራውያን 11:3፤ ቄላስይስ 2:9 ይሆናሉ።

በመጨረሻው እይታም፤ በእግዚአብሔር አለመኖር የሚታመነው እሳቤና ሁነኛ ምክንያቱ ብሎ የሚያነሣቸው ነጥቦች ያሉት ቢመስልም፤ አለ ብለው ከሚታመኑትም የተለየ አይሆኑም። «አለ» ማለታቸው እርሱን በትክክል እስካላወቁና ኃጢአተኝነታቸው ከእግዚአብሔር የለቻቸው በመሆኑ የተሻለ የሚመስል ግን ያልተሻለ እሳቤ ባለቤቶች ሆነዋል፤ ከዚህም የተነሣ ኤቴዩዝም በቅጡ ለማየት ሮሜ 1:20-21፤ ኢዮብ 38:1-41ን ማገናከብ ተገቢ ነው።

በማጠቃለያም፤ በክርስቶስ ከሆኑና በክርስቶስ ትምህርት በቃሉ ለሚደገፉ ሁሉ ፍልስፍናን ማጤን የሚከብድ ጉዳይ አይደለም። ከዚህ በወጣ አካሄድ ግን ሕያው ቃሉን ለመሸቀጥ፤ እምነታችንና ተግባራችንን ለማዛባት የሚያመቻቹ ከሆኑ፤ ሁሌ ቆም ብሎ መፈተሽ ተገቢ ነው። ቀደም ተብሎ ለመጠቀም እንደ ታሰበው፤ ብዙዎቹ በየእሳቤዎቹ ሥር ተጠልለው ለመኖር ራሳቸውን ሰጥተዋል። በክርስቶስ የሆኑ ክርስቲያኖች ግን ይህን በማስተዋል፤ እግዚአብሔር ለእርሱ ክብር ያዘጋጃቸውን ምርኮ ያደርጉ ዘንድ ወንጌልን ወደ እነርሱ ይዘው ሊወጡ ይገባል።

ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮንቶስ 1:21-25 እንዲህ አለን፤ እንግዲህ ባለን እንመራ።

«የዚህ ዓለም ሰዎች በገዛ ጥበባቸው እግዚአብሔርን ማወቅ እንዳይችሉ እግዚአብሔር በጥበቡ ዘጋባቸው፤ ነገር ግን እንደ ሞኝነት በሚቈጠረው እኛ በምናስተምረው ወንጌል የሚያምኑትን ለማዳን የእግዚአብሔር ፈቃድ ሆኖአል። መጅም አይሁድ ተአምር ማየትን ይፈልጋሉ፤ የግሪክ ሰዎች ደግሞ ጥበብን ይሻሉ። እኛ ግን ክርስቶስ ስለ እኛ መሰቀሉን እናስተምራለን፤ ይህም ለአይሁድ መሰናከያ ነው፤ ለግሪክ ሰዎች ደግሞ ሞኝነት ነው። ለተጠፋት ግን ለአይሁድ ሆነ ለግሪክ ሰዎች ክርስቶስ የእግዚአብሔር ኃይልና የእግዚአብሔር ጥበብ ነው። የእግዚአብሔር ሞኝነት ነው ተብሎ የሚታሰበው ነገር ከሰው ጥበብ ይበልጣል፤ የእግዚአብሔር ደካማነት ነው ተብሎ የሚታሰበውም ነገር ከሰው ኃይል ይበልጣል።»

መረጃ መጻሕፍት

1. የፍልስፍና ትምህርት፤ ቅጽ 1 እና ቅጽ 2፤ በየማነ ገብረ ማርያም፤ 1955 ዓ.ም፤ በብርሃንና ሰላም በቀዳማዊ ኃ/ሥላሴ ማተሚያ ቤት ታተመ።
2. Three Types of Religious Philosophy, Gordon H. Clark, 1973.
3. A Christian Philosophy & Education, Gordon H. Clark, 1946.
4. Education, Christianity & the State, J. Gresham Machen.
5. The Philosophy & Science and Belief in God, Gordon H. Clark.